

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ในการพยากรณ์ตามหลักโหราศาสตร์ไทยในการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ในบทนี้ ประเด็นที่ทำการวิจัยและจะนำเสนอในบทนี้ คือ ๑) ความสัมพันธ์ของเรื่องกฎแห่งกรรมกับโหราศาสตร์ในสังคมไทย ๒) กฎแห่งกรรมกับการพยากรณ์ ๓) ความสัมพันธ์ระหว่างกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนากับหลักการของโหราศาสตร์ไทย ๔) ทรรศนะต่อการพยากรณ์จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้งคฤหัสถ์ และบรรพชิต แสดงรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ ความสัมพันธ์ของเรื่องกฎแห่งกรรมกับโหราศาสตร์ในสังคมไทย

ศาสตร์แห่งโหราศาสตร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณ จนถึงปัจจุบันการเชื่อถือในเรื่องนี้ยังคงอยู่และดูจะมีมากขึ้นด้วย ส่วนใหญ่การดูแนวโน้มชีวิตในอนาคต เมื่อบุคคลประสบปัญหาในชีวิต มีข้อคับข้องใจหาทางออกไม่ได้ มักจะไปหาหมอดู เพื่อให้ตรวจดูดวงชะตาตนว่าดีร้ายอย่างไร โชคดีจะเข้ามาเมื่อใด และเคราะห์ร้ายที่กำลังเผชิญจะสิ้นสุดลงเมื่อใด เรื่องที่คนส่วนใหญ่สนใจก็คือเรื่องของ ความมั่นคงในฐานะการเงิน การงานและคู่ครอง ความรัก ถึงแม้คนจะไม่มีศรัทธาอย่างมั่นคงนักต่อโหราศาสตร์ แต่คำทำนายของหมอดูก็ทำให้สบายใจ มีกำลังใจขึ้น หรือในทางตรงข้ามอาจจะมีความกังวลใจมากขึ้นจากคำพยากรณ์ที่ได้รับ ความที่บุคคลไม่มีความเข้าใจในโหราศาสตร์เพียงพอ ทำให้หมอดูกลายเป็นผู้ที่มีอิทธิพลระดับหนึ่ง

สังคมไทยเป็นสังคมพุทธ และการดำเนินชีวิตจะเป็นไปตามหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ใครทำกรรมใดไว้อย่างไรย่อมได้รับผลของกรรมนั้น ทำให้นักโหราศาสตร์มีการปรับปรุงวิธีการในการทำนายดวงชะตา เพื่อให้เข้ากับหลักของพระพุทธศาสนา ซึ่งพลตรีประยูร พลารีย์ ได้กล่าวเรื่องนี้ ไว้ว่า “วิชาโหราศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งปัญญา ที่เกี่ยวกับปรัชญาอันสูงยิ่ง เครื่องมือสำคัญของวิชาโหราศาสตร์คือวิชาตรรกศาสตร์ (Logic) โดยเฉพาะคือการอุปมาอุปมัย (Analogy) เมื่อศึกษาสูงขึ้นๆ จะพบว่ามีธรรมชาติคล้ายเป็นศาสนา ศาสนาหนึ่ง และที่น่าสนใจอย่างยิ่งก็คือ เข้ากันกับพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี”^๑ ดังนั้น นักโหราศาสตร์ไทยโดยส่วนใหญ่ จะอ้างอิงถึงหลักธรรมในพุทธศาสนาเป็นตัวหลักสำคัญในการพยากรณ์ เช่น จำรัส ศิริ ได้กล่าวถึงหลัก

^๑ประยูร พลารีย์, คัมภีร์สูตรพระเคราะห์สนธิ, (กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนโหราศาสตร์กรุงเทพ, ๒๕๒๑), หน้า ๑๑.

กรรมในพุทธศาสนากับหลักพรหมลิขิตไว้ว่า “อันที่จริงหลักพรหมลิขิตหรืออิทธิพลดวงดาว ก็คือกรรมลิขิตนั่นเองดวงดาวเป็นสถิติส่องทางให้รู้วาระกรรมได้ก่อนก็มาจากสถิติการโคจรของดวงดาวนั่นเองระหว่างสถิติกับกรรมลิขิต”^๒

ดังนั้น ความสัมพันธ์ของโหราศาสตร์กับวิถีชีวิตของสังคมพุทธอย่างสังคมไทยจึงเป็นความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ตามรูปศัพท์ “ความสัมพันธ์” คือ เกี่ยวข้อง, ผูกพัน, เนืองกัน^๓ โดยที่หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะสอนให้เชื่อในเรื่องของกรรม หรือ การกระทำอันประกอบด้วยเจตนา ที่มีผลต่อผู้กระทำเสมอ นักโหราจารย์จึงได้ปรับปรุงวิธีการในการทำนายให้เข้ากับหลักพุทธศาสนาโดยมีการโยงเข้ากับอิทธิพลของดวงดาว ที่เป็นกรรมลิขิตที่ติดตัวบุคคลนั้นมาบวกกับความสามารถทางจิตวิทยาของโหราจารย์ ทำให้เกิดความถูกต้องในการทำนายและวิเคราะห์บุคลิกลักษณะรวมถึงนิสัยของบุคคลนั้นได้ รวมไปถึงเหตุการณ์ที่เคยผ่านเข้ามาในชีวิต หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ การดูดวงมีอิทธิพลในระดับหนึ่งของการเลือกหนทางในการเสริมสร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิต

๔.๑.๑ พัฒนาการความเชื่อในเรื่องกรรม และการให้ผลตามบริบทของสังคมไทย

กรรมเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ดังปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่องเตภูมิกถา หรือไตรภูมิพระร่วงที่พระมหากษัตริย์ราชธานีไทย ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อปลุกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาโดยใช้อบรมและปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชนในการทำกรรมดีละเว้นกรรมชั่วและมีความเกรงกลัวละอายต่อบาป เกิดเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยในเรื่องการทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล มีความกตัญญูยกย่องและเกรงใจผู้มีอาวุโส มีใจเมตตากรุณา ยกย่องคนดี ตลอดจนทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาการปลุกฝังหลักธรรมเรื่องกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดปรัชญาการศึกษาไทยในสมัยนี้ และใช้สืบทอดมาถึงรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ความรู้คือคุณธรรม^๔ นอกจากนี้ไตรภูมิพระร่วงได้รับการถ่ายทอดเป็นรูปธรรมด้วยการวาดภาพเป็นจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์และวิหารเป็นสื่อปลุกฝังความเชื่อเรื่องกรรมได้ชัดเจนขึ้นเห็นได้ว่าในสังคมสุโขทัย พระพุทธศาสนามี

^๒ จำรัส ศิริ, โหราศาสตร์ไทย อ่านชะตาด้วยตนเอง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกษมบรรณกิจ, ๒๕๐๘), หน้า ๑๐-๑๒.

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔ (กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนธัชการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๓๔.

^๔ สุภาพรรณ ฦ บางช้าง, พุทธธรรมที่เป็นรากฐานสังคมไทย ก่อนสมัยสุโขทัยถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๔๕.

ความสำคัญในการสร้างความสงบสุขและมั่นคงแก่อาณาจักร หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่สร้างไว้อย่างเป็นระบบในสมัยพระมหากษัตริย์ราชธานีไทย ได้รับถ่ายทอดมาสู่สังคมสมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

สมัยอยุธยาความเชื่อเรื่องกรรมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ที่ทำความดีมีเป้าหมายของชีวิตที่ดีในชาติต่อ ๆ ไป และการดับทุกข์ละกิเลส บรรลุพระนิพพาน หรือปรารถนาการถึงความเป็นพระพุทธเจ้า^๕ ดังมีหลักฐานปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่องต่างๆ เช่น ลิลิตพระลอ พระมัลลย์คำหลวง และมหาชาติคำหลวง เรื่อง พระมัลลย์คำหลวง เป็นวรรณคดีที่เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับนรกสวรรค์ มีอิทธิพลต่อการความรู้สึกของคนไทยในเรื่องบาป บุญ นรก สวรรค์ เช่นเดียวกับไตรภูมิพระร่วง นอกจากนี้ วรรณคดีที่มีหลักธรรมคำสอนเรื่องกรรมเป็นคติประจำใจ อีกหลายเรื่อง เช่น ในเรื่องลิลิตพระลอ ได้กล่าวถึงกรรมที่เป็นคติเตือนใจ ไว้ว่า

“ใดใดในโลกล้วน อนิจจัง
คงแต่บาปบุญยัง เทียงแท้
คือเงาติดตัวตรึง ตรึงแน่น อยู่เนา
ตามแต่บาปบุญแล้ว ก่อเกี่ยวรักษา”^๖

ต่อมาสังคมไทยได้รับความเชื่อจากศาสนาพราหมณ์ และไสยศาสตร์เข้ามาผสมผสานกับหลักธรรมความเชื่อเดิมในพระพุทธศาสนา เพื่อสนองความต้องการของสังคม โดยมีการผสมผสานอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เข้าไปในหลักธรรม เกิดการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา ตลอดจนอยุธยามีการค้าขายกับชาวต่างชาติ ทั้งชาติตะวันตก และตะวันออกทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ขุนนางและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามีฐานะดีขึ้น ได้รับการยอมรับ และยกย่อง ตลอดจนการเลื่อนชั้นทางสังคม เกิดการแย่งชิงผลประโยชน์ทางวัตถุ ความเชื่อเรื่องกรรมเริ่มเปลี่ยนไป “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ดิจึงเริ่ม หมายถึง ผลที่ออกมาเป็นวัตถุ มิใช่ผลที่จิตใจ

สมัยกรุงธนบุรีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในสมัยกรุงธนบุรีและรัชกาลที่ ๑-๓ แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงนำไตรภูมิพระร่วงมาเป็นแนวทางในการสอนหลักธรรมเรื่องกรรม เพื่อให้เกิดความละอายชั่วกลัวบาป เป็นการควบคุมประพฤติกรรมของประชาชนให้อยู่ในศีลธรรม เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และในสมัยรัชกาลที่ ๒ “กรรม” ได้นำมาใช้ในความหมาย ที่หมายถึงผลของการกระทำที่เป็นการกระทำที่ไม่ดี และทำไว้ในอดีตชาติ เช่น “ตามกรรมที่ทำไว้” “กรรมสิ่งใดเลยชดมาให้” และ “ชะรอยกรรมเวรตามมาทัน” ดังที่มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่องอิเหนาและรามเกียรติ์^๗

^๕เรื่องเดียวกัน. หน้า ๕๐.

^๖อ้างแล้ว.

^๗สุภาพรรณ ณ บางช้าง, พุทธธรรมที่เป็นรากฐานสังคมไทย ก่อนสมัยสุโขทัยถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง, หน้า ๙๔.

สมัยรัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลที่ ๗ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้นำหลักธรรมเรื่องกรรม และผลของกรรมเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของสังคม เช่นเดียวกับสมัยก่อนๆ จากการรับวิทยาการทางตะวันตกสมัยใหม่ที่เข้ามา จึงไม่ยอมรับเรื่องไตรภูมิพระร่วงในด้านภูมิศาสตร์ ทำให้เกิดการปฏิเสธไตรภูมิพระร่วงในสาระทางด้านภูมิศาสตร์ แต่ยังคงยอมรับสาระเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งเชื่อเรื่องกรรม และผลของกรรมที่ให้ผลในชาตินี้และชาติหน้า โดยให้ความสำคัญของกรรมในชาติปัจจุบันนี้มากที่สุด โดยผลของบุญหรือบาปนั้นอยู่ที่ใจของผู้กระทำ ดังที่รัชกาลที่ ๔ ตรัสไว้ว่า "สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ"^๔ ชีวิตในชาตินี้จะสุขหรือทุกข์ ขึ้นอยู่กับเหตุและผลของชาตินี้เป็นสำคัญ การทำกรรมดีจะสามารถนำตนไปสู่ความสำเร็จอันเป็นเป้าหมายของชีวิต ๓ ระดับ คือ ประโยชน์ในชาตินี้ คือ ทัศนคติที่ดี ประโยชน์ในชาติหน้า คือ สัมปรายิกัตถะ และประโยชน์สูงสุด คือ นิพพาน การปฏิเสธไตรภูมิพระร่วงในด้านภูมิศาสตร์ มีผลทำให้ผู้ที่ไม่ได้แยกความเชื่อในไตรภูมิพระร่วงออกเป็นสองส่วน เกิดความเคลือบแคลงใจผลของกรรมในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด

รัชกาลที่ ๕ ได้นำหลักกรรมมาเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต ในลักษณะเดียวกับสมัยรัชกาลที่ ๔ หลักธรรมเรื่องกรรมในสมัยนี้จะถูกนำมาสอนในลักษณะผลของกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสุขและความทุกข์ของบุคคลและสังคมในชาติปัจจุบัน ยอมรับกรรมที่เป็นกระแสการเวียนว่ายตายเกิดอันเป็นความเชื่อพื้นฐานของสังคมไทย และในสมัยนี้มีการขยายตัวทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมและชาติตามกระแสวิทยาการตะวันตก ด้วยการปรับโครงสร้างทางสังคม และขยายตัวทางการศึกษา ทำให้มีคนเข้ารับราชการเป็นจำนวนมาก จึงมีผลให้มีการเลื่อนชั้นทางสังคม หลักธรรมเรื่องกรรมได้ถูกนำมาสอนเพื่อให้เกิดสำนึกในฐานะและหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม และในความหมายที่บุคคลจะเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง ได้เพราะการกระทำของตนเอง ไม่ได้มุ่งหวังในการสอนเพื่อปิดกั้นความเจริญก้าวหน้าของบุคคล ในสมัยรัชกาลที่ ๕ นี้ เกิดปรัชญาทางการศึกษาไทยขึ้นใหม่ตามรูปแบบตะวันตก คือ "ความรู้คู่คุณธรรม" แทน "ความรู้คือคุณธรรม" ซึ่งเป็นการแยกพระพุทธศาสนาออกจากการศึกษา มีผลให้สถาบันศาสนาขาดความมั่นคงจนถึงปัจจุบัน หลักธรรมต่างๆ ในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเรื่องกรรม ได้ถูกนำมาสอนให้ปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคม ดังนั้น "ทำดีได้ดี" จึงหมายถึง ผลของกรรมในชาตินี้ ที่ให้ผลความสำเร็จด้านวัตถุ และสามารถมองเห็นสัมผัส ได้จากความสำเร็จของชีวิต เช่น หน้าที่การงาน ความมีฐานะดี เป็นต้น

รัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ ได้นำหลักธรรมเรื่องกรรมมาสอนตามแนวทาง และมีจุดมุ่งหมายเดียวกับสมัยรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ ดังที่กล่าวมาแล้ว สภาพสังคมไทยในระบอบนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาและรวดเร็ว แต่เป็นการพัฒนาด้านวัตถุ ตลอดจนกระแสวัตถุนิยมตามรูปแบบตะวันตก การอธิบายหลักธรรมเรื่องกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความทุกข์หรือความสุขนั้นมาจากการประพฤติชั่ว และการประพฤติดีของตนเองจึงไม่เพียงพอความขัดแย้งกับหลักคำสอนในสิ่งที่

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖.

คนไทยพบเห็นตามความเป็นจริงในสังคม ทำให้คนไทยบางส่วนไม่เชื่อกฎแห่งกรรม ผลที่ตามมา สังคมเกิดความเดือดร้อน วุ่นวาย ด้วยผู้คนไม่เกรงกลัวและละอายต่อบาปทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของตน ตลอดจนการศึกษาไทยในปรัชญาใหม่ ไม่มีการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน คนไทยรุ่นใหม่ห่างไกลจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นสาเหตุให้รัชกาลที่ ๗ ทรงห่วงใยเด็กไทย พระองค์ทรงส่งเสริมให้มีการแต่งหนังสือวรรณกรรมในพระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและได้จัดประกวด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ พระราชทานรางวัลแก่ผู้แต่งหนังสือชนะการประกวดหนังสือที่ชนะการประกวด ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ พระราชทานเนื่องในโอกาสทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา และนอกจากนี้ พระองค์ยังทรงให้ความสำคัญของหลักธรรมเรื่องกรรม ที่ควรได้รับการสอนและปลูกฝังให้กับเด็กไทย ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า

... สำหรับพระพุทธศาสนานั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า สิ่งที่เราควรจะสอนให้เข้าใจ และให้เชื่อมั่นเสียตั้งแต่ต้นทีเดียว คือ สิ่งที่เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนานั้นคือ วัฏฏสงสาร การเวียนว่ายตายเกิด และกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนา เพราะหนทางปฏิบัติของพระพุทธศาสนาก็เพื่อให้พ้นจากวัฏฏสงสาร อันเป็นความทุกข์แต่สิ่งที่ดี ประเสริฐยิ่งนั้น คือ ความเชื่อในกรรม แต่จะสอนเฉพาะเรื่องกรรมอย่างเดียวไม่สอนเรื่อง วัฏฏสงสารด้วยก็ไม่สมบูรณ์ความเชื่อในเรื่องกรรม ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นของประเสริฐยิ่ง ควรเพาะให้มีขึ้นในใจของคนทุกคนและถ้าคนทั้งโลกเชื่อมั่นในกรรมแล้วมนุษย์ในโลกหวังผลที่ดี เรื่อง วัฏฏสงสารและกรรมนี้เป็นของต้องมีความเชื่อ เพราะเป็นของที่น่าเชื่ออีกหลายอย่าง ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ถ้าคนเราเชื่อกรรมจริงๆ แล้ว ควรจะได้ความสุขไม่น้อยโดยที่ไม่ทำให้รู้สึกท้อถอยแต่อย่างใดข้าพเจ้าเห็นว่า เราควรพยายามสอนเด็กให้เข้าใจและให้เชื่อมั่นในกรรมเสียแต่ต้นทีเดียว ยิ่งให้เชื่อได้มากเท่าไรยิ่งดี ควรให้ฝังเป็นนิสัยทีเดียว^๔

ปัจจุบันสังคมไทยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแสวัตถุนิยม และบริโภคนิยมตามอย่างชาติตะวันตก เมื่อหลักธรรมเรื่องกรรมถูกบิดเบือนไปจากหลักคำสอนเดิมในพระพุทธศาสนา "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" เป็นการวัดผลของความดีกันที่วัตถุ คนในสังคมจึงต้องการเป็นเจ้าของวัตถุและความร่ำรวยโดยไม่สนใจที่จะทำงานให้เหนื่อยยาก ด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายและผิดศีลธรรม เช่น ค้ายาเสพติด อาชญากรรม โจรกรรม เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ปกติสุขของสังคมส่วนรวม ดังที่นักปราชญ์และนักวิชาการในพระพุทธศาสนาได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

^๔วชิร อินทสระ, หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: เกล็ดไทยจำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๕.

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ว่า "...ความเชื่อเรื่องกรรมที่ไม่ถูก คือ เรามองกรรมไปที่สิ่งของ ที่เงินทองของนอกกาย จะไปเทือนนั้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้องแต่ไม่ได้มองที่ผลของมัน คือความดี ความชั่ว อันมีอยู่แล้วในกรรมนั้น ซึ่งจิตใจเราสัมผัสได้ทุกครั้งที่เราทำกรรม"^{๑๐}

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ประยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า

... หลักกรรมเป็นปัญหาแก่เรามากนั้น ไม่ใช่ว่าเป็นหลักกรรมใหญ่หรือสำคัญอย่างเดียว แต่เป็นเพราะเราได้มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและสับสนเกิดขึ้นพอกพูนต่อๆ กันมา เพราะฉะนั้นต้องทำความเข้าใจเรื่องกรรมนอกจากจะทำความเข้าใจในตัวเองแล้วยังมีปัญหาเพิ่มขึ้น คือ จะต้องแก้ความเข้าใจคลาดเคลื่อนสับสนในเรื่องกรรมนั้นด้วย... ความเข้าใจของคนทั่วไปเกี่ยวกับกรรมว่า ประการแรกคนโดยมากมองกรรมไปในแง่ตัวผล ประการต่อไปเราพูดถึงกรรมโดยมุ่งเอา แง่ชั่วแ่งไม่ดี... นอกจากนั้นมุ่งไปในแง่อดีต โดยเฉพาะมุ่งเอาชาติหน้าเป็นสำคัญพูดง่ายๆ ว่า คนทั่วไปมองความหมายของกรรม ในแง่ผลร้ายของการกระทำชั่วในอดีตชาติ...^{๑๑} และค่านิยมของสังคมที่ยกย่องวัตถุมากกระทบกระเทือนต่อหลักกรรม เวลาเราพูดว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วคนส่วนมากนึกถึงค่านิยมที่เป็นวัตถุ^{๑๒}

อาจารย์วสิน อินทสระ ได้กล่าวไว้ว่า “คนส่วนมากมักถือเอาความสุข ความสมปรารถนาในชีวิตปัจจุบันเป็นมาตรฐาน วัดความดี คือ ความดีต้องมีผลออกมาเป็นความสุขความสมปรารถนาเป็นลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ความชั่วต้องมีผลตรงกันข้าม แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่แนเสมอไป”^{๑๓}

ตามที่ พุทธทาสภิกขุ พระธรรมปิฎก(ป.อ.ประยุตโต) และวสิน อินทสระ ได้อธิบายไว้นั้น เห็นได้ว่าปัจจุบันคนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ นำคำว่า "กรรม" มาใช้ใน ความหมายของกรรม หมายถึง ผลของการกระทำไม่ดีของบุคคล ที่ทำไว้ในชาติก่อน ส่งผลในชาติปัจจุบัน และผลของกรรมดี ไม่ใช่ความดีที่จิตใจสัมผัสได้ แต่มุ่งถึงผลของการกระทำภายนอก อันเป็นผลที่ตนเองและผู้อื่นมองเห็นได้ง่าย เป็นวัตถุสิ่งของ เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ส่วนผลของกรรมชั่ว คือ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนินทา ทุกข์

๔.๑.๒ ความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหลักกรรมในพระพุทธศาสนาของคนไทย

นอกจากสังคมไทยเข้าใจหลักกรรมเรื่องกรรม คลาดเคลื่อนจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังได้นำความเชื่อเรื่องกรรมในศาสนาอื่นมาปะปน จนเข้าใจว่าเป็นคำสอนใน

^{๑๐} พุทธทาสภิกขุ, กรรมและการอยู่เหนือกรรม , (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๓๙), หน้า ๒๐.

^{๑๑} พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ประยุตโต), เชื้อกรรม รู้กรรม แก่กรรม, หน้า ๕ – ๖.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๓๔.

^{๑๓} วสิน อินทสระ, หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด, หน้า ๔๕-๔๖.

พระพุทธศาสนา ความเชื่อที่ผิดหลักกรรมในพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ใน ตติยตณสูตร ความว่า

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ที่เกิดแห่งทิฏฐิเป็นดุษฎี^{๑๔} ๓ ประการ ซึ่งเมื่อถูก บัณฑิตไต่ถามซักไซ้ไล่เลียงเข้า ก็อ้างการถือสืบๆ กันมา ยืนกรานอยู่ในหลักอภิกิริยวาทะ^{๑๕}

๑. สมณพราหมณ์พวกหนึ่งมีวาทะอย่างนี้ มีทิฏฐิอย่างนี้ว่า “สุข ทุกข์ หรือไม่ทุกข์ ไม่สุข ที่บุรุษบุคคลนี้เสวย ทั้งหมดล้วน แต่มีกรรมที่ทำไว้ในปางก่อนเป็นเหตุ

๒. สมณพราหมณ์พวกหนึ่งมีวาทะอย่างนี้ มีทิฏฐิอย่างนี้ว่า “สุข ทุกข์ หรือไม่ทุกข์ ไม่สุข ที่บุรุษ บุคคลนี้เสวย ทั้งหมดล้วนแต่มีการเนรมิตของพระเป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เป็นเหตุ”

๓. สมณพราหมณ์พวกหนึ่งมีวาทะอย่างนี้ มีทิฏฐิอย่างนี้ว่า “สุข ทุกข์ หรือไม่ทุกข์ ไม่สุข ที่บุรุษบุคคลนี้เสวย ทั้งหมดล้วนแต่ไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย”^{๑๖}

จากข้อความ ที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ใน ตติยตณสูตร เป็นความเชื่อที่ผิดหลัก กรรมในพระพุทธศาสนา สามารถสรุป ๓ จำพวก

๑. บุคคลจะได้รับสุขหรือทุกข์ เป็นเพราะสาเหตุจากกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อนทั้งสิ้น เป็นเหตุ เรียกว่า **ปุปเพกตเหตุวาท**

๒. บุคคลจะได้รับสุขหรือทุกข์ เป็นเพราะสาเหตุจากการเนรมิตของพระเป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ เรียกว่า **อิสสรนิมมานเหตุวาท (อิศวรนิรมิตวาท)** คือ การอ้อนวอนขอจากเทพเจ้า แล้วแต่เทพเจ้า จะโปรดปราน

๓. บุคคลจะได้รับสุขหรือทุกข์ ไม่ได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยใดๆ ทั้งสิ้น เรียกว่า **อเหตุ-**
อปปัจจัย เรียกว่า อเหตุวาท^{๑๗}

พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงผลของความเชื่อดังกล่าว ทำให้สัตว์เร่ร่อนไปเกิดไม่มีที่สิ้นสุดและ เป็นความเชื่อที่จัดอยู่ในหลัก อภิกิริยวาทะ อันหมายถึงการกระทำทุกอย่างไม่มีผล ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่ว ไม่ได้ชั่ว^{๑๘} ความเชื่อดังกล่าวเป็นการปฏิเสธหลักกรรมเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเพราะ

^{๑๔}ที่เกิดแห่งทิฏฐิเป็นดุษฎี (ตติย) หมายถึง ทิฏฐิ ๖๒ ประการที่เรียกว่า “ท่า” เพราะเป็นที่อันสัตว์ ทั้งหลายข้ามไป ลอยไป และเร่ร่อนไปด้วยการผุดขึ้น และด่างไม่มีที่สิ้นสุด (อง.ติก.อ. ๒/๖๒/๑๗๓, อง.ติก.ฎีกา ๒/๖๒/๑๗๔)

^{๑๕}อภิกิริยวาทะ ในที่นี้หมายถึง ลัทธิที่ถือว่าการกระทำทุกอย่างไม่มีผล ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว เป็นความเห็นที่ปฏิเสธกฎแห่งกรรม (ที.สี.อ. ๑๖๖/๑๔๕)

^{๑๖}อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๖๒/๒๓๘.

^{๑๗}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **เชื่อกกรรม รู้กรรม แก่กรรม**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันสันติธรรม), หน้า ๔๔.

^{๑๘}อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๖๒/๒๓๘.

พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อว่าสุขทุกข์ทั้งปวงเกิดขึ้นเพราะกรรม คือ การกระทำอันประกอบด้วยเจตนา ไม่ได้หมายความว่าเกิดขึ้นเพราะกรรมเก่าทั้งหมด ไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะพระผู้เป็นเจ้าบันดาล และไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ โดยไม่มีเหตุและปัจจัย การเชื่อตามลัทธิทั้ง ๓ จะทำให้เป็นผู้ที่ขาดฉันทะ และความเพียร^{๑๙} เมื่อผสมผสานกับความเชื่อเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรมในพระพุทธศาสนาที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักธรรม ว่ากรรมดีให้ผลเป็น ลาภ ยศ สรรเสริญ อันเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ และประกอบกับสังคมยกย่องคนดี คือ คนที่มีร่ำรวย มีเกียรติ และชื่อเสียง ทำให้เกิดความแสวงหาสิ่งเหล่านี้ ด้วยการทำทุกวิถีทางที่ให้ได้มา ดังนั้นการเข้าใจ และเชื่อเรื่องกรรมที่ผิดไปจากคำสอนในพระพุทธศาสนานั้น ในขั้นแรกมีผลต่อตนเองเป็นอย่างมากเพราะผู้ที่เชื่อแบบผิดๆ จะมีการกระทำที่ไม่เกรงกลัวและละอายต่อบาป ส่งผลให้ต้องทุกข์ทรมานเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏไม่รู้จบสิ้น ในขั้นต่อไปการกระทำที่ไม่เกรงกลัวและละอายต่อบาป จะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยตรงทำให้ปัญหาสังคมนานัปการการที่สังคมจะพัฒนาให้เจริญขึ้น หรือเสื่อมลง ขึ้นอยู่กับค่านิยมส่วนใหญ่ของคนในสังคมนั้น ค่านิยมเกิดจากความเชื่อ หรือโน้มน้าวที่พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นกรรมที่สำคัญที่สุดและเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของบุคคลและสังคม ปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย มีสาเหตุมาจากความเชื่อเรื่องกรรมที่คลาดเคลื่อนจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งสะสมในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และมีผู้ที่เชื่อตามเป็นจำนวนมาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาให้เป็นที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

๔.๑.๓ ประเด็น ความเชื่อในเรื่อง บุญ-บาป ของคนไทย

ในสังคมของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่เจริญ หรือไม่เจริญ สิ่งหนึ่งที่ผูกพันอยู่ในสังคมนั้นๆ คือ ระบบความเชื่อ พิธีกรรม และศาสนา เพราะมนุษย์จะต้องเผชิญกับภาวะที่ไม่สบายใจ เกิดความไม่มั่นคงในจิตใจ เมื่อถึงเวลานั้น คนมักจะมุ่งเข้าหา พิธีกรรม และศาสนา เพื่อช่วย บำบัดรักษาจิตใจให้มีความเข้มแข็งขึ้น ความไม่มั่นคงทางจิตใจของมนุษย์นี้เป็น สาเหตุ แต่วิธีการของแต่ละสังคมแต่ละวัฒนธรรม จะนำมาบำบัดรักษาใจนี้เป็นเรื่องของแต่ละวัฒนธรรม เป็นการสร้างสรรค์ เป็นประเพณีปฏิบัติของแต่ละวัฒนธรรม ไม่มีประเพณี พิธีกรรมของสังคมใดดีกว่าอีกสังคมหนึ่ง ทุกสังคมมีวัฒนธรรม มีวิธีการจัดการกับภาวะที่ไม่มั่นคงทางจิตใจของบุคคลในแต่ละสังคมแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อของสังคมนั้นๆ หรืออีกนัยหนึ่ง ความเชื่อ คือ ความคิดที่อยู่ในจิตใจ จนจัดทางเลือกอื่นออกไป และถือว่า ความคิดนี้เป็นสิ่งถูกต้อง^{๒๐}

^{๑๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), เชื้อกรรม รู้กรรม แก่กรรม, หน้า ๕๖.

^{๒๐} Morris R. Cohen, "Belief", *Encyclopedia of Social Science*, Vol. I, 1973, p.45

สำหรับบุคคล ความเชื่อ เป็นสิ่งที่ช่วยจัดความสงสัยและความลังเลใจในการกระทำต่างๆ และเป็นเครื่องชักจูงให้ทำตามประเพณีอันเป็นแบบอย่างลักษณะประจำของพวกตน โดยไม่คำนึงว่าความคิดนั้นเป็นจริงหรือถูกต้องหรือไม่ James Hasting, ได้แบ่งความเชื่อในเรื่องดังกล่าวเป็น ๓ ประเภท คือความเชื่อเรื่องผี วิญญาณ, ความเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง, และความเชื่อเรื่องลางสังหรณ์^{๒๑}

ความเชื่อของชนชาติไทยแต่ดั้งเดิม ก็เหมือนชนชาติอื่น ในสมัยโบราณ คือเชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็นตัวตน โดยเข้าใจว่ามีฤทธิ์อำนาจอยู่เหนือคน อาจบันดาลให้ดี หรือร้ายแก่คนได้ ความเชื่อนี้ คือความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ (Supernature) และความเชื่อ ในธรรมชาติ (Nature) ที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ใดๆ แต่ความเชื่อนี้ก็มีอิทธิพลเหนือความคิด และการกระทำของคนไม่ว่าจะเป็นยุคใด สมัยใด ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติบางชนิด ก็อาจจัดอยู่ในรูปของศาสนาดั้งเดิม (Primitive Religion) ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นศาสนาใหญ่ในปัจจุบัน ...^{๒๒} ชาวพุทธส่วนใหญ่จะมีความเชื่อในเรื่องของการทำบุญ และมีความหวังในผลของบุญที่ตนกระทำว่าจะต้องตอบสนองเสมอ มักจะมีคำพูดให้ได้ยินเสมอว่า “เพราะบุญกุศลหนุนนำ ให้ประสบความสำเร็จ” ไม่ค่อยจะได้ยินว่า “เพราะกรรมดี ตามมาส่งผลให้” ความเข้าใจโดยทั่วไปของบุคคล เมื่อพูดถึงกรรม จะเป็นไปในเชิงลบ เช่น “ชาตินี้มีกรรม ถึงต้องลำบาก” แท้จริงแล้วความหมายของ บุญ-กุศล บาป-อกุศล อธิบายได้ ดังนี้

ในทางพระพุทธศาสนาเถรวาทให้คำจำกัดความของคำว่า “บุญ” คือ เครื่องชำระสันดาน คือ ชำระพื้นจิตใจให้สะอาดสิ่งทำให้เกิดผล คือ ภาวนาที่นำขึ้นชม บางแห่งยังแสดงความหมายอื่นไว้อีกว่าสิ่งที่นำมาซึ่งความน่ายุติ และว่าสิ่งที่ยังอภัยภัย (ความประสงค์) ของผู้กระทำให้บริบูรณ์^{๒๓} เพราะว่าเมื่อเกิดบุญแล้วก็มีวิบากที่ตึงาม นำขึ้นชม ใกล้กับพุทธพจน์ที่ว่า **สุขุสเสต อธิวจนํ ยทิตํ ปุณฺณานิ**^{๒๔} ซึ่งแปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่ากล่าวบุญเลย คำว่า “บุญ” นี้เป็นชื่อของความสุกที่น่ายุติ น่ายุติ น่ายุติ น่ายุติ^{๒๕} ดังนั้น เมื่อบุญเกิดขึ้นในใจแล้ว จิตใจก็สบาย มีความเอิบอิ่ม แ่มชื่นผ่องใส บุญจึงเป็นชื่อของความสุก ส่วน “บาป” แปลตามรูปศัพท์ว่า สิ่งที่ทำให้ถึงวิฆฏทุกข หรือสิ่งที่ทำให้ถึงทุกขคติ (สิ่งที่ทำให้ตกไปในที่ชั่ว) คำแปลสามัญของบาป คือ ลามก ต่ำทราม หรือเลว บางครั้งใช้เป็นคำวิเศษณ์ของวิบาก แปลว่า ทุกข หรือ อนิฏฐ ไม่น่ายุติ^{๒๖}

^{๒๑} James Hasting, “Superstition”, *Encyclopedia of Religion and Ethic*, Vol.XII, 1921.

^{๒๒} มรยาท กิจสุวรรณ, *ความเชื่อดั้งเดิมของไทย*, (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๙๙-๑๐๐.

^{๒๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*, หน้า ๒๕๑.

^{๒๔} ชุ.อิตติ.เอกก. (บาลี) ๒๕/๒๐๐/๒๔๐.

^{๒๕} ชุ.อิตติ.เอกก. (ไทย) ๒๕/๒๒/๓๖๖.

^{๒๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*, หน้า ๒๕๑.

คำว่า **บุญกับกุศล** และ**บาปกับอกุศล** เป็นไวยากรณ์กัน ในการใช้จริงโดยทั่วไป กุศลมีความหมายครอบคลุมที่สุด กว้างกว่าบุญ ส่วนบาปกับอกุศล มีความหมายใกล้เคียงกันมากกว่า จึงใช้แทนกันได้บ่อยกว่า นัยของบุญกับกุศลมีดังนี้

- กุศล ใช้ในแง่การกระทำ คือกรรมก็ได้ มองลึกลงไปถึงตัวสภาวะธรรมก็ได้ ส่วนบุญมักถึงแต่ในแง่กรรมคือการกระทำ ดังนั้น คำว่า “กุศลกรรม” จึงเป็นคำสามัญ แต่สำหรับ “บุญ” เราพูดได้ว่า บุญกรรม (กรรมที่เป็นบุญ ไม่ใช่ บุญ และกรรม) ส่วนบาปกับอกุศลจะพบทั้งอกุศลกรรม อกุศลธรรม บาปกรรม บาปธรรม

กุศล แยกความหมายได้ ๔ อย่าง

๑. อโรคยะ แปลว่า ไม่มีโรค หมายถึงจิตใจเข้มแข็งสมบูรณ์ ปราศจากกิเลสที่มาเบียดบัง เหมือนดังร่างกายที่แข็งแรงไม่มีโรคภัยเบียดเบียน จิตแบบนี้ เรียกว่า จิตไม่มีโรค

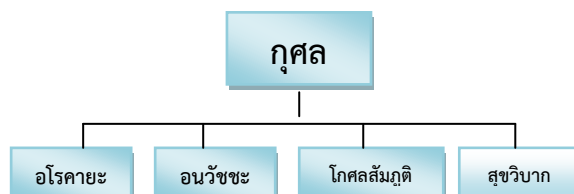
๒. อนวัชชะ แปลว่า ไม่เสียหาย ไม่มีสิ่งมัวหมอง ปลอดโปร่ง สะอาดผ่องแผ้ว

๓. โกศลสัมภุติ แปลว่า เกิดจากปัญญา เกิดจากความฉลาด หมายถึง กุศลเป็นเรื่องที่ประกอบไปด้วยปัญญา รู้เหตุผล รู้คุณโทษ เป็นความสว่างของจิต มองเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง

๔. สุขวิบาก มีสุขเป็นผล ทำให้เกิดความสุข จิตใจโปร่งสบาย ไม่เร่าร้อน อึดอัด^{๒๗}

สรุป เมื่อกุศลเกิดขึ้นในจิต เช่น มีเมตตา มีความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข จิตใจ ก็มีความ อิ่มเอิบ ปลอดโปร่ง เบาสบาย เพราะจิตมีองค์ประกอบทั้ง ๔ อย่าง คือ อโรค, อนวัชชะ, โกศลสัมภุติ, สุขวิบาก ในขณะนั้นจิตจึงสงบ ผ่องใส มีความสุขพร้อมอยู่ในตัว

ในแง่ที่พิเศษ “บุญ” หมายถึง ผลของบุญ หรือวิบากของกุศลกรรม แม้ในกรณีที่มีได้ หมายถึงผลหรือวิบากโดยตรง บุญก็ใช้ในลักษณะที่สัมพันธ์กับผล หรือให้เกิดความรู้สึกพึงเล็งถึงผลตอบแทนภายนอก หรือผลที่เป็นอามิส เฉพาะอย่างยิ่งความสุขและการไปเกิดในที่ดีๆ คำว่า บุญ จึงมักจำกัดอยู่เฉพาะในระดับโลกียะเป็น โอปติกบุญ คือเป็นโลกียกุศลเท่านั้น^{๒๘}

แผนภาพที่ ๑๒ ความหมายของ “กุศล”

^{๒๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), เชื้อกรรม รู้กรรม แก่กรรม, หน้า ๖๕-๖๖.

^{๒๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย, หน้า ๒๕๓.

ดังนั้น เมื่อเข้าใจในคำว่า “บุญ” และ “บาป” ดีพอแล้ว การกระทำที่จะเป็นบุญ หรือเป็นกุศล ก็จะมีผลถูกต้องชัดเจนขึ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความเชื่อเป็นความนึกคิด เป็นความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงออกทางพฤติกรรมของคนในสังคม อาจจะมีเหตุผลหรืออาจไม่มีเหตุผลก็ได้ เช่น ความเชื่อในการดเว้นการรับประทานเนื้อสัตว์ในช่วงเทศกาลกินเจ ถือว่าจะได้บุญมาก จะเห็นได้ว่าใน ช่วงเวลาดังกล่าวจะมีผู้นิยมรับประทานอาหารเจกันมาก เพราะพฤติกรรมของบุคคลในสังคมส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น

๔.๑.๔ ความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ของคนไทย

โหราศาสตร์ไทยได้รับอิทธิพลมาจากโหราศาสตร์อินเดียหรือที่เรียกกันว่า โขติยศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งในบรรดา ๑๘ ศาสตร์^{๒๙} ที่บุคคลในวรรณะพราหมณ์และกษัตริย์ต้องศึกษา รวมทั้งพระพุทธรองค์ก็ได้ทรงศึกษา อย่างไรก็ตามโหราศาสตร์ไทยก็ยังไม่เหมือนของอินเดียโดยทีเดียว เพราะไทยไม่ได้รับโดยตรงจากอินเดีย แต่ได้รับสืบทอดต่อจากพม่าและมอญ ผู้ที่เรียนวิชานี้ คือผู้ที่อยู่ในวัง และพระสงฆ์ สำหรับโหราศาสตร์ไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยนำความเชื่อในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนของการศึกษา ดังนี้

๑. ภาคคำนวณ เป็นเรื่องของการคำนวณตัวเลข การนับตัวเลข และกฎเกณฑ์ในเรื่องของการหาตำแหน่งของดวงดาวต่างๆ เช่น กฎเกณฑ์ในการผูกดวง โดยใช้คัมภีร์หรือตำราเป็นหลักในการพยากรณ์ เช่น คัมภีร์สุริยาตร์ เป็นคัมภีร์สำหรับคำนวณหา จุดเถลิงศก, วัน, ยาม, ราศี, เป็นต้น

๒. ภาคพยากรณ์ เป็นเรื่องของการเชื่อมโยงกฎเกณฑ์ในการตีความและเชื่อมโยงความหมายออกเป็นลักษณะของคำทำนาย อาจแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) การพยากรณ์ในด้านอดีต ๒) การพยากรณ์ปัจจุบัน ๓) การพยากรณ์ในด้านอนาคต

๓. ภาคพิธีกรรม เป็นการนำหลักของไสยศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรือเรียกว่า พิธีสะเดาะเคราะห์ โดยนำพิธีกรรมทั้งของพราหมณ์กับพุทธศาสนามาประสมกันเพื่อให้เกิดศรัทธากับผู้มารับบริการ อนึ่งสำหรับพระสงฆ์นั้นใช้ดูฤกษ์ดี ไม่ดี เพื่อนำไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วย^{๓๐}

จากองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้มีความสัมพันธ์ต่อผู้มารับการพยากรณ์ ในด้านของความเชื่อถือ ในตัวของโหราจารย์

^{๒๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มิลินทปฎทหา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๔๐), ข้อ ๔, หน้า ๔.

^{๓๐} มาณพ นักการเรียน, พระพุทธศาสนากับความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

สุพัตรา สุภาพ ได้กล่าวไว้ว่า “ความเชื่อทางโหราศาสตร์ โหราศาสตร์เป็นศาสตร์เกี่ยวกับดวงดาวและอิทธิพลของดวงดาว ซึ่งส่งผลต่อความเป็นไปของมนุษย์ รวมทั้งการพยากรณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกอันเนื่องมาจากตำแหน่งและลักษณะของดวงดาวเหล่านั้น” ^{๓๑} จัดได้ว่าเป็นอีกบริบทหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะเมื่อบุคคลเกิดปัญหา ข้อขัดแย้ง อุปสรรค ในชีวิตมากมาย เข้าทำให้เกิดภาวะไม่มั่นคงทางจิตใจ ก็จำเป็นต้องหาที่พึ่งทางใจ ให้คลายทุกข์ หมอดู จึงเปรียบเหมือนทางเลือกที่ผู้คนมักมาหาคำตอบในข้อติดขัดของตนเอง ตามหลักวิชาโหราศาสตร์ ดังที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการอ่านดวงชาตาบุคคลออกมาเป็นคำพยากรณ์ ผู้รับฟังหรือเจ้าของดวงชาตาเองก็ต้องมีวิจารณญาณที่ดีในการที่จะเชื่อมากน้อยเพียงใด โหราศาสตร์บอกความเป็นไปได้ในระดับหนึ่ง แต่หนทางของการพ้นทุกข์อย่างแท้จริงนั้น ขึ้นอยู่กับการกระทำของบุคคลผู้นั้นเอง ดังที่ พระยาบริรักษ์เวชการ ได้กล่าวไว้ว่า

... ความจริงการใช้ตำแหน่งของดวงดาวในท้องฟ้ามาเป็นหลักในการทำนายดวงชาตาของบุคคล และการพยากรณ์โชคเคราะห์ต่าง ๆ นั้น หาใช่ความหมายว่า ดวงดาวนั้นใช้อิทธิพลบันดาลให้เจ้าชาตาเป็นดั่งนั้นไม่ หากความหมายเพียงว่าดวงดาวเหล่านั้นเป็นเครื่องชี้ถึงวาสนาและโชคชาตาของเจ้าของดวงชาตานั้นๆ เท่านั้น เจ้าของดวงชาตาย่อมมีอำนาจอิสระที่จะปรับปรุงตนเองหรือกระทำตนให้เป็นผลดีผลร้าย แก่ตนต่อไปได้อีกเสมอ ^{๓๒}

สรุปได้ว่าโหราศาสตร์มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนไทยได้ในระดับหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลนั้น ประกอบกับปัญญาที่จะสามารถนำคำพยากรณ์ที่ได้รับจากโหราจารย์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินชีวิต

๔.๒ กฎแห่งกรรมกับการพยากรณ์

๔.๒.๑ กฎแห่งกรรมกับการพยากรณ์ที่เป็นเหตุการณ์บอกถึงอดีต ปัจจุบัน อนาคต ที่ปรากฏในพระพุทธรศาสนา

การพยากรณ์ที่มีปรากฏในพระไตรปิฎกและ อรรถกถา เป็นการพยากรณ์จากพระพุทธรองค์ เพื่อการทำให้แจ้งในเรื่องราวต่างๆ มีเหตุ และผล ที่พระองค์ทรงแสดงไว้ด้วยพระบารมีของพระองค์เอง มิได้มีหลักการของวิชาโหราศาสตร์ หรือศาสตร์แห่งการพยากรณ์แขนงใดเข้ามาเกี่ยวข้อง

^{๓๑} สุพัตรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย (คำนิยม ครอบครวั ศาสนาและประเพณี), (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๑๗๘-๑๗๙.

^{๓๒} พระยาบริรักษ์เวชการ, หลักโหราศาสตร์ทั่วไป มูลฐานของโหราศาสตร์และประโยชน์ของการศึกษาโหราศาสตร์ มรดกแห่งโหรสยาม สมาคมโหรแห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: มิตรสยามการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๔-๕.

ดังนั้นผู้วิจัยขอนำเสนอเรื่องราวที่พระองค์ได้ทรงพยากรณ์เกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ที่ได้กระทำความทั้งเรื่องดี และไม่ดี ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต แสดงรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ก. การพยากรณ์อดีต

๑) การพยากรณ์อดีตที่ดี

การพยากรณ์อดีตที่ดี คือ การพยากรณ์เปิดเผยเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาของผู้รับการพยากรณ์ว่าได้เคยทำเรื่องใดๆ อะไรบ้าง ซึ่งเป็นการยืนยัน ทำกรรมดีย่อมได้รับผลกรรมที่ดี ดังตัวอย่างดังนี้

ในอรรถกถาธรรมบท กล่าวถึงการที่พระพุทธองค์ทรงประทานตำแหน่งอัครสาวกโดยไม่เลือกหน้า ทรงเลือกตามความปรารถนาในอดีต ดังเรื่องพระอัญญาโกณฑัญญะว่า

บุรพกรรมของพระอัญญาโกณฑัญญะพระศาสดา ตรัสถามว่า "ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอพูดอะไรกัน ?" เมื่อภิกษุทั้งหลายทูลว่า "เรื่องชื่อนี้" จึงตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย เราหาเลือกหน้าให้ (ตำแหน่ง) แก่พวกภิกษุไม่, แต่เราให้ตำแหน่งที่แต่ละคนๆ ปรารถนาแล้วๆ นั้นแล แก่ภิกษุเหล่านี้ก็อัญญาโกณฑัญญะ เมื่อถวายทานเนื่องด้วยข้าวกล้าอันเลิศ ๙ ครั้ง ในคราวข้าวกล้าคราวหนึ่ง ก็หาได้ปรารถนาตำแหน่งอัครสาวกถวายไม่ แต่ได้ปรารถนาเพื่อแทงตลอดพระอรหัต อันเป็นธรรมเลิศก่อนสาวกทั้งหมดแล้วถวาย."

... ภิกษุทั้งหลาย แต่กัลป์นี้ไปอีก ๙๑ กัลป์พระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่าวิปัสสี เสด็จจุบัตินขึ้นแล้วในโลก ในกาลนั้น กุฎุมพี ๒ พี่น้อง คือมหากาล จุลกาล ให้หว่านนาข้าวสาละไ้มาก ต่อมาวันหนึ่งจุลกาลไปนาข้าวสาละ ฝึกข้าวสาละกำลังท้องตันหนึ่งแล้วชิมดู. ได้มีรสอร่อยมาก. เขาปรารถนาจะถวายสาละคัพภทานแด่พระสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข จึงเข้าไปหาพี่ชายแล้วพูดว่า "พี่ ฉันจะฝึก ข้าวกำลังท้อง ต้มให้เป็นของควรแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลายแล้ว ถวายทาน พี่ชายกล่าวว่า "เจ้าพูดอะไร ? อันการฝึกข้าวสาละกำลังท้องทำทานไม่เคยมีแล้วในอดีต จักไม่มีในอนาคต, เจ้าอย่าทำข้าวกล้าให้ เสียหายเลย." เขาอ่อนน้อมแล้วๆ เล่าๆ

ครั้งนั้นพี่ชายจึงพูดกะเขาว่า"ถ้ากระนั้นเจ้าต้องปันนาเป็น ๒ ส่วนอย่าแตะต้องส่วนของเร จงทำส่วนที่เจ้าปรารถนาในนาอันเป็นส่วนของตน. "เขารับว่า "ดีแล้ว"แบ่งนากันแล้ว ได้ขอแรงมือกะมนุษย์เป็นอันมากฝึกข้าวสาละท้องให้ เคี้ยวเป็นน้ำนมจนข้นปรุงด้วยเนยใส น้ำผึ้ง และน้ำตาล กรวด ถวายทานแก่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ในกาลเสร็จภักติกิจกราบทูลว่า"ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญทานอันเลิศของข้าพระองค์นี้ จงเป็นไปเพื่อความแทงตลอดธรรมอันเลิศก่อนกว่าสาวกทั้งปวง พระศาสดาตรัสว่า"จงเป็นอย่างนั้นเถิด" แล้วได้ทรงทำอนุโมทนา เขาไปนาตรวจดู

อยู่เห็นนาแน่นหนาด้วยรวงข้าวสาละ เหมือนเขมดไว้เป็นข้อ ๆ ในนาทั้งสิ้น ได้ปีติ ^{๓๓} อย่างแล้ว คิดว่า "เป็นลาภของเราหนอ" ถึงหน้าข้าวเม่าได้ถวายทานเลิศด้วยข้าวเม่า, ได้ถวายทานอันเนื่องด้วยข้าวกล้าอย่างเลิศพร้อมกับชาวบ้านทั้งหลาย, หน้าเกี่ยวได้ถวายทานอันเลิศในการเกี่ยว, คราวทำขะเนียด ได้ถวายทานอันเลิศในการขะเนียด ในคราวมัดฟ่อน เป็นต้น ก็ได้ถวายทานอันเลิศในการมัดฟ่อน อันเลิศในลอม...อันเลิศ ในฉาง . . . ได้ถวายทานอันเลิศรวม ๙ ครั้ง ในหน้าข้าวคราวหนึ่ง' ด้วยประการอย่างนี้ ที่แห่งข้าวอันเขาถือเอาแล้ว ๆ ได้เต็มดังเดิมทุก ๆ ครั้งไปข้าวกล้าได้งอกงามสมบูรณ์ขึ้นเป็นอย่างยิ่ง ชื่อว่าธรรมนี้ ย่อมรักษาซึ่งผู้รักษาดน. (สมดังที่พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ว่า) " ธรรมแลย่อมรักษาผู้มีปกติประพฤติธรรม ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำสุขมาให้ นี่เป็น อานิสงส์ในธรรมที่เขาประพฤติดี ผู้ประพฤติธรรมเป็นปกติ ย่อมไม่ไปสู่ทุกข์ อัญญาโกณฑัญญะปรารภนาเพื่อแทงตลอดธรรมอันเลิศก่อน[เขา] จึงได้ถวายทานอันเลิศ ๙ ครั้ง ในกาลแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าวิปัสสี ด้วยประการอย่างนี้แล.

อนึ่ง แม้ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ ในหงสาวดีนคร ในที่สุดแสนกัลป์แต่นี้ไป เขาถวายมหาทานตลอด ๗ วันแล้ว หมอบลงแทบบาทมูลของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ตั้งปรารภนา เพื่อแทงตลอดธรรมอันเลิศก่อน [เขา] เหมือนกัน เราได้ให้ผลที่อัญญาโกณฑัญญะนี้ปรารภนาแล้วทีเดียว ด้วยประการฉะนี้ เราหาได้เลือกหน้าให้ไม่."^{๓๔}

จากตัวอย่างของการพยากรณ์ที่เป็นคำพยากรณ์ในอดีตที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในด้านที่ดี ซึ่งมีการระบุไว้ชัดเจนว่า พระพุทธองค์ทรงระบุช่วงเวลา สถานที่ การกระทำไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน เช่น แสนกัปที่ผ่านมาพระโกณฑัญญะได้ถวายมหาทานตลอด ๗ วันในสมัยพระเจ้าปทุมุตตระ และ ๙๑ กัปที่ผ่านมาได้ถวายมหาทานอันเลิศ ๙ ครั้งในสมัยพระเจ้าวิปัสสีพร้อมทั้งตั้งความปรารถนาจะบรรลุธรรมก่อนคนอื่น จึงกล่าวได้ว่าการพยากรณ์อดีตที่เคยกระทำสิ่งที่ดีเป็นผลให้ได้เสวยผลที่ดีในปัจจุบัน

๒) การพยากรณ์อดีตที่ไม่ดี

นอกจากพระพุทธองค์จะทรงพยากรณ์เรื่องที่ดีที่สาวกได้ทำไว้แล้ว ยังทรงพยากรณ์เรื่องไม่ดีที่ผู้คนเคยกระทำไว้อยู่หลายคราวด้วยกัน การพยากรณ์อดีตที่ไม่ดี จะทรงพยากรณ์เพื่อแสดงผลของกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่นเดียวกันกับการพยากรณ์ในอดีตที่เป็นเรื่องดี เช่น การพยากรณ์อดีตที่ดี ของพระมหาโมคคัลลานะ แสดงรายละเอียด ดังนี้

^{๓๓}ปีติ ๕ อย่าง คือ ๑.ชุกทกาศปีติ, ๒.ขณิกาปีติ, ๓.โอกันติกาปีติ, ๔.อุพเพกคาปีติ, ๕.ผรณานิปีติ, อ้างใน พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สือตะวัน จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖๗.

^{๓๔}ช.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๓๒-๑๓๓.

... ในอดีตกาล กุลบุตรผู้หนึ่ง เป็นชาวเมืองพาราณสีทำกิจต่างๆ มีดำข้าวและหุงต้มเป็นต้นเองทั้งนั้น พรณนิบัติมารดาบิดา ต่อมา มารดาบิดาของเขา พุดกะเขาว่า " พ่อ เจ้าผู้เดียวเท่านั้นทำงานทั้งในเรือน ทั้งในป่า ย่อมลำบาก มารดาบิดาจักนำหญิงสาวคนหนึ่งมาให้เจ้า" ... แล้วนำหญิงสาวมา (ให้เขา) หญิงนั้นบำรุงแม่ผัวและพ่อผัวได้เพียง ๒-๓ วันเท่านั้น ภายหลังก็ไม่อยากเห็นท่านทั้งสองนั้นเลย จึงบอกสามีว่า " ฉันไม่อาจอยู่ในที่แห่งเดียวกับมารดาบิดาของเธอได้" ดังนี้แล้ว ตีเตียน (ต่างๆ นานา) ... เขาพุดว่า " เอาเถอะ ฉันจักรู้กรรมที่ควรทำแก่ท่านทั้งสอง" ดังนี้แล้ว เชิญมารดาบิดาให้บริโภคน้ำแล้วก็ชักชวนว่า " ข้าแต่พ่อและแม่ พวกญาติในที่ชื่อนี้หวังการมาของท่านทั้งสองอยู่. ผมจัก (พา) ไปในที่นั้น" ดังนี้แล้ว ให้ท่านทั้งสองขึ้นสู่ยานน้อยแล้วพาไป ในเวลาถึงกลางดงลงว่า " คุณพ่อขอรับ ขอพอง้อถือเชือกไว้. โคทั้งสองจักไปด้วยสัญญาแห่งปฏิภัก, ในที่นี้มีพวกโจรชุมอยู่, ผมจะลงไป" ดังนี้แล้ว มอบเชือกไว้ในมือของบิดา ลงไปแล้วได้เปลี่ยนเสียงทำให้เป็นเสียงพวกโจรชุมอยู่. ... เขาทำเสียงดุจโจร ทุบตีมารดาบิดา แม้ผู้ร้องอยู่อย่างนั้นให้ตายแล้ว ทั้งไว้ในดง แล้วกลับไป

... ครั้นตรัสบุรพกรรมนี้ของพระมหาโมคคัลลานะนั้นแล้วตรัสว่า " ภิกษุทั้งหลาย โมคคัลลานะ ทำกรรมประมาณเท่านี้ใหม่ในรอกหลายแสนปี, ด้วยวิบากที่ยังเหลือ จึงถูกทุบตีอย่างนั้นนั่นแล ละเอียดหมด ถึงมรณะ สิ้น ๑๐๐ อัฐภาพ, โมคคัลลานะ ได้มรณะอย่างนี้ ก็พอสมแก่กรรมของตนเองแท้. พวกเดียรถีย์ ๕๐๐ กับโจร ๕๐๐ ประทุษร้ายต่อบุตรของเราผู้ไม่ประทุษร้ายก็ได้มรณะที่เหมาะสม (แก่กรรมของเขา) เหมือนกัน, ด้วยว่า บุคคลผู้ประทุษร้ายต่อบุคคลผู้ไม่ประทุษร้าย ย่อมถึงความพินาศฉิบหาย... ดังนี้แล"^{๓๕}

การที่ไม่ดีในอดีตที่อรรถกถาจารย์ได้กล่าวไว้ว่า พระพุทธองค์ยังทรงพยากรณ์ให้แก่สาวกได้ทราบอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องของพระจักขุบาล ท่านได้ชื่อนี้เนื่องจากตาบอดพร้อมกับการบรรลุอรหัตผล ภิกษุทั้งหลายเกิดความสงสัยว่า เมื่ออุปนิสัยพระอรหัต เพราะเหตุใดจึงตาบอด พระศาสดาจึงตรัสอดีตของพระจักขุบาลว่า

... ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพาราณสี ดำรงราชย์อยู่ในกรุงพาราณสี หมอผู้หนึ่งเที่ยวทำเวชกรรมอยู่ในบ้านและนิคม เห็นหญิงทุพพลด้วยจักขุคนหนึ่ง จึงถามว่า " ความไม่ผาสุกของท่านเป็นอย่างไร ? หญิงนั้นตอบว่า " ข้าพเจ้าไม่แลเห็นด้วยดวงตา" หมอกล่าวว่ " ข้าพเจ้าจักทำยาให้แก่ท่าน"

ญ. ทำเถิด นาย

ม. ท่านจักให้อะไรแก่ข้าพเจ้า ?

ญ. ถ้าท่านอาจจะทำดวงตาของข้าพเจ้าให้กลับเป็นปกติได้ข้าพเจ้ากับบุตรและธิดา จักยอมเป็นทาสีของท่าน

^{๓๕} ชุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๙๙-๑๐๒.

ม. รับว่า "ดีละ"

ดังนี้แล้ว ประกอบยาให้แล้ว. ดวงตากลับเป็นปกติ ด้วยยาขนานเดียวเท่านั้น.

หญิงนั้นคิดแล้วว่า "เราได้ปฎิญาแก้หมอนั้นไว้ว่า 'จักพร้อมด้วยบุตรธิดา ย่อมเป็นทาสีของเขา' ก็แต่เขาจักไม่เรียกเราด้วยวาจาอันอ่อนหวาน เราจักลงเขา." นางอันหมอมมาแล้วถามว่า " เป็นอย่างไร ? นางผู้เจริญ " ตอบว่า "เมื่อก่อน ดวงตาของข้าพเจ้าปวดน้อยเดียวนี้ปวดมากเหลือเกิน." หมอคิดว่า "หญิงนี้ประสงค์ลงเราแล้วไม่ให้อะไร ความต้องการของเราด้วยค่าจ้างที่หญิงนี้ให้แก่เรามีได้มี, เราจักทำเขาให้จักขุมิตเสียเดี๋ยวนี้" แล้วไปถึงเรือนบอกความนั้นแก่ภรรยา. นางได้นิ่งเสีย. หมอนั้นประกอบยาขนานหนึ่งแล้วไปสู่สำนักหญิงนั้น บอกให้หยอดว่า "นางผู้เจริญ ขอท่านจงหยอดยาขนานนี้." ดวงตาทั้งสองข้าง ได้ดับวูบแล้วเหมือนเปลวไฟ. หมอนั้นได้(มาเกิด) เป็นจักขุปาลภิกษุแล้ว^{๓๖}

นอกจากนี้พระพุทธองค์ ทรงพยากรณ์ สุปปพุทธะ ชายโรคเรื้อนที่ได้สดับพระธรรมที่พระองค์แสดงแล้วได้บรรลุโสดาบัน หลังจากนั้นถูกแม่โคขวิดตาย พระภิกษุ ได้ตรัสถามพระพุทธองค์ ถึงเหตุที่ชายผู้นี้เป็นโรคเรื้อน และได้มาฟังพระธรรมจากพระองค์และบรรลุในธรรมนั้น เนื้อความโดยย่อ ดังนี้

... พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ชาตีก่อน ชายโรคเรื้อนชื่อสุปปพุทธะ เป็นบุตรเศรษฐีในกรุงราชคฤห์นี้เอง เขาออกไปยังสวนสาธารณะ ได้เห็นพระปัจเจกพุทธะนามว่าตครสิขี กำลังเดินบิณฑบาตในพระนคร เขาเห็นแล้วจึงได้มี ความคิดอย่างนี้ว่า ‘ใครนี้ เป็นโรคเรื้อนหม่นผ้าสกปรกเทียวไป’ แล้วถ่มน้ำลายเดินแซงไป ทางด้านซ้าย เพราะผลแห่งกรรมนั้นเขาให้อยู่ในนรก หลาย ๑๐ หลาย ๑,๐๐๐ หลาย ๑๐๐,๐๐๐ ปี เพราะเศษแห่งวิบากกรรมนั้นยังเหลืออยู่ เขาจึงเกิดเป็นชายโรคเรื้อน ยากจน กำพร้า ยากไร้ในกรุงราชคฤห์นี้เอง เขาอาศัยธรรมวินัยที่ตถาคต ประกาศไว้แล้ว ยึดมั่น ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา เขาค้นได้อาศัยธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศไว้แล้วยึดมั่น ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา หลังจากตายแล้ว เขาจึงไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เข้าถึงความเป็นผู้ อยู่ร่วมกับเทวดาชั้นดาวดึงส์ และ รุ่งโรจน์เหนือกว่าเทวดาเหล่าอื่น ในชั้นดาวดึงส์นั้น ด้วยวรรณะ และยศ ลำดับนั้น พระผู้บังเกิดในโลกนี้ เมื่อยังมีความบากบั่นอยู่ ควรละเว้นบาปทุกอย่าง เหมือนคนตาดีละเว้นทางขรุขระ ฉะนั้น^{๓๗}

จากตัวอย่าง การกระทำความที่ไม่ดี แม้ว่าการพยากรณ์จะไม่ได้ระบุช่วงเวลาไว้อย่างละเอียดเหมือนกับกรณีการกระทำความที่ดี แต่รายละเอียดของการกระทำ เหตุการณ์ สถานที่ พระพุทธองค์ทรงยืนยันให้ผู้ฟังทราบอย่างชัดเจนว่า บุคคลผู้นั้นเคยกระทำความใดไว้กับใคร อย่างไร มีการส่งผลให้ปัจจุบันต้องรับผล เช่น พระโมคคัลลานะเคยทุบตีบิดามารดาจนเสียชีวิต เป็นผลให้ต้องถูกโจร

^{๓๖} ชุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๒-๓๔.

^{๓๗} ชุ.อุ. (ไทย) ๒๕/๔๓/๒๕๕-๒๕๙.

ทูลจนกระตุกแตกละเอียด พระจักขุบาลในอดีตชาติเคยตั้งใจทำให้หญิงที่ตนรักษาตาบอดจึงได้รับผลกรรมคือต้องตาบอดในชาติปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งเรื่องของชายชื่อสุปปพุทธะ ที่เป็นโรคเรื้อน คิดไม่ดีต่อพระปัจเจกพุทธะ คิดไม่ดีแล้วถ่มน้ำลายเดินแสกไป เพราะเศษแห่งวิบากกรรมนั้นยังเหลืออยู่ เขาจึงเกิดเป็นชายโรคเรื้อน ยากจน กำพรว้า ยากไร้ ซึ่งเป็นการยืนยันด้วยพุทธญาณว่าอดีตที่ทำไว้เป็นเหตุของผลที่ได้รับในชาติปัจจุบัน

ข. การพยากรณ์ปัจจุบัน

การพยากรณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ การระบุว่า ณ ขณะนั้นบุคคลผู้นั้นกำลังทำอะไร หรือกำลังประสบกับเรื่องอะไร ซึ่งเป็นการยืนยันสถานะปัจจุบันของผู้ถูกพยากรณ์นั่นเอง ซึ่งแน่นอนในการพยากรณ์นั้นมีทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดี รายละเอียด ดังนี้

๑) การพยากรณ์ปัจจุบันที่ดี

การพยากรณ์เรื่อง ที่ขาว อุบาสกที่ป่วยเป็นไขหนัก ก่อนที่จะเสียชีวิตมีความเลื่อมใสและได้ฟังธรรมจากพระศาสดา ทำให้ไปสู่สุคติ ดังเนื้อความว่า

พ. ดูก่อนที่ขาว เพราะเหตุนี้แหละ ท่านพึงศึกษาอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทเจ้า ฯลฯ ในพระธรรม ฯลฯ ในพระสงฆ์ ฯลฯ จักเป็นผู้ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว ฯลฯ เป็นไปเพื่อสมาธิ ดูก่อนที่ขาว ท่านพึงศึกษาอย่างนี้แหละ

ที. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ องค์แห่งธรรมเป็นเครื่องบรรลุโสดา ๔ เหล่าใด ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้ว ธรรมเหล่านั้น มีอยู่ในข้าพระองค์ และข้าพระองค์ก็เห็นชัดในธรรมเหล่านั้น ข้าพระองค์ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทเจ้า ฯลฯ ในพระธรรม ฯลฯ ในพระสงฆ์ ฯลฯ ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว ฯลฯ เป็นไปเพื่อสมาธิ

พ. ดูก่อนที่ขาว เพราะฉะนั้นแหละ ท่านตั้งอยู่ในองค์แห่งธรรมเป็นเครื่องบรรลุโสดา ๔ เหล่านี้แล้ว พึงเจริญธรรมอันเป็นไปในส่วนแห่งวิชา ๖ ประการ ให้ยิ่งขึ้นไป

ดูก่อนที่ขาว ท่านจงพิจารณาเห็นในสังขารทั้งปวงว่าเป็นของไม่เที่ยง มีความสำคัญในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเป็นทุกข์ มีความสำคัญในสิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นอนัตตา มีความสำคัญในการละ มีความสำคัญในความคลายกำหนด มีความสำคัญในการดับ ดูก่อนที่ขาว ท่านพึงศึกษาอย่างนี้แล

ที. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ธรรมอันเป็นไปในส่วนแห่งวิชา ๖ ประการเหล่าใด ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้ว ธรรมเหล่านั้นมีอยู่ในข้าพระองค์ และข้าพระองค์ก็เห็นชัดในธรรมเหล่านั้น ข้าพระองค์พิจารณาเห็นในสังขารทั้งปวงว่าเป็นของไม่เที่ยง มีความสำคัญในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเป็นทุกข์ ... มีความสำคัญในความดับ อีกอย่างหนึ่ง ข้าพระองค์มีความคิดอย่างนี้

ว่า โชติยคฤหบดีนี้ อย่าได้ถึงความทุกข์โดยล่วงไปแห่งข้าพระองค์เลย โชติยคฤหบดีได้กล่าว
ว่า พ่อที่ฆาฏุ พ่ออย่าได้ใส่ใจถึงเรื่องนี้เลย พ่อที่ฆาฏุ จงใส่ใจพระพุทธพจน์ที่พระผู้มีพระ
ภาคเจ้าตรัสแก่ท่านให้ดีเถิด

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนที่ฆาฏุอุบาสกด้วยพระโอวาทีนี้แล้ว เสด็จลุกจากอาสนะ
แล้วหลีกไป เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปแล้วไม่นาน ที่ฆาฏุอุบาสกกระทำกาละแล้ว

ครั้งนั้น ภิกษุมารูปเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า
แล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้
เจริญ ที่ฆาฏุอุบาสกที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนด้วยพระโอวาทีโดยย่อ กระทำกาละแล้ว
คติของเขาเป็นอย่างไร อภิสัมปรายภพของเขาเป็นอย่างไร

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ที่ฆาฏุอุบาสกเป็นบัณฑิต มีปกติพูด
จริงปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม และไม่ยังตนให้ลำบาก เพราะมีธรรมเป็นเหตุที่ฆาฏุอุบาสก
เป็นอุปปาติกะ จักปรินิพพานในภพที่เกิดนั้น มีอันไม่กลับมาจากโลกนั้นเป็นธรรมดา เพราะ
สังโยชน์เบื้องต่ำ ๕ ลีนไป^{๓๘}

การพยากรณ์ปัจจุบันของที่ฆาฏุ พระพุทธองค์ตรัสยืนยันถึง ๒ ครั้ง คือ ตอนที่ฆาฏุยังไม่
เสียชีวิต ทรงยืนยันว่าเขาบรรลุโสดาปัตติผล และเมื่อที่ฆาฏุเสียชีวิตแล้วทรงยืนยันต่อภิกษุทั้งหลายว่า
บัดนี้ที่ฆาฏุเป็นอุปปาติกะ บังเกิดขึ้นสุทธาวาสและจักปรินิพพานที่นั่น

การพยากรณ์ในอีกกรณีอีกหนึ่งตัวอย่างคือ เกิดขึ้นกับกุลบุตรชื่อปุกกุสาติ ความโดยย่อว่า
พระพุทธองค์เสด็จผ่านไปยังโรงปั้นหม้อ ทรงขอพักอาศัยแล้วได้พบกับ ปุกกุสาติ ที่แหวะพักอยู่ก่อน
แล้ว พระองค์ตรัสถามว่า บวชอุทิศให้ใคร ปุกกุสาติ ตอบว่าบวชอุทิศแด่สมณโคดม แต่เนื่องจากท่าน
ไม่เคยพบพระพุทธองค์ จึงไม่รู้ว่ากำลังสนทนากับพระพุทธองค์อยู่ พระองค์จึงพระดำริที่จะแสดงธรรม
เพื่อปุกกุสาติ จึงได้ตรัสเรื่องธาตุวิภังค์ ๖ และทรงกล่าวรายละเอียดอย่างลึกซึ้งมาก ทำให้ปุกกุสาติ
ทราบแน่นอนว่าผู้ที่แสดงธรรมอยู่นี้คือ พระพุทธเจ้า จึงขออดโทษจากพระองค์เพราะได้ล่วงเกินเรียก
พระพุทธองค์ว่า ท่านผู้มีอายุ ซึ่งพระศาสดาทรงอดโทษให้ จากนั้นพระปุกกุสาติ ได้ทูลขออุปสมบท
แต่เนื่องจากบาตรและจีวรยังไม่ครบ จึงต้องออกไปหา และในขณะนั้นเองก็ได้ถูกแม่โคปลิดชีพ ภิกษุ
จำนวนหนึ่งจึงได้ทูลถามพระพุทธองค์ว่า ปุกกุสาติ นั้นทำกาละเสียแล้ว เขามีคติอย่างไร มี
สัมปรายภพอย่างไร พระพุทธองค์ตรัสว่า

... ภิกษุทั้งหลาย ปุกกุสาติกุลบุตรเป็นบัณฑิต ได้บรรลุธรรมสมควรแก่ธรรมแล้ว ทั้งไม่ให้
เราลำบากเพราะเหตุแห่งธรรม ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปุกกุสาติกุลบุตร เป็นผู้เข้าถึงอุปปาติกะ

^{๓๘} ส.ม.อ. (ไทย) ๕/๒/๒๗๔-๒๗๖.

เพราะสันสังโฆชนอันเป็นส่วนเบื้องต่ำ ๕ เป็นอันปริณิพพานในโลกล้วน มีความไม่กลับมาจากโลกล้วน
อีกเป็นธรรมดา^{๓๙}

การพยากรณ์เรื่องที่น่ายินดีที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่นำมาแสดงเป็นตัวอย่างนี้ เป็นเรื่องที่ดีที่
พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ยืนยันผลของการประพฤติปฏิบัติที่ดีพร้อมทั้งผลของการปฏิบัตินั้น พร้อม
แสดงทั้งสถานที่อยู่ในปัจจุบัน และคุณธรรมที่เข้าถึงในปัจจุบันในคราวเดียวกัน

๒) การพยากรณ์ปัจจุบัน ที่ไม่ดี

การพยากรณ์เรื่องที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่ไม่น่ายินดี ว่าเกิดขึ้นกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดในปัจจุบัน
ย่อมไม่เป็นที่ปรารถนา แต่เนื่องจากปัจจุบันเป็นผลมาจากอดีต การที่ปัจจุบันไม่ดีนั้นหมายถึงมาจาก
เหตุที่ไม่ดีบางประการกำลังส่งผลอยู่ ตัวอย่างการพยากรณ์เรื่องปัจจุบันที่ไม่น่ายินดีนี้ต่างจากเรื่อง
น่ายินดี เนื่องจากการอ้างอิงเหตุอดีต แต่จัดให้เรื่องในปัจจุบัน เพราะขณะที่พระพุทธองค์ทรง
พยากรณ์ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงกำลังเสวยผลไม่ดีอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง เศรษฐีชื่ออานนท์ที่มีความตระหนี่มาก

... เศรษฐีชื่ออานนท์ มีสมบัติประมาณ ๘๐ โกฏิ (แต่) เป็นคนตระหนี่มาก. อานนท์
เศรษฐีนั้น ให้พวกญาติประชุมกันทุกกึ่งเดือนแล้ว กล่าวสอนบุตร (ของตน) ผู้ชื่อว่ามูลสิริใน
๓ เวลาอย่างนี้ว่า "เจ้าอย่าได้ทำความสำคัญว่า 'ทรัพย์ ๔๐ โกฏินี้มาก' เจ้าไม่ควรให้ทรัพย์
ที่มีอยู่ ควรยังทรัพย์ใหม่ให้เกิดขึ้น เพราะเมื่อบุคคลทำกาหาบณะแม้หนึ่งๆ ให้เสื่อมไป ทรัพย์
ย่อมสิ้นด้วยเหมือนกัน ... อานนท์เศรษฐีนั้นไม่บอกขุมทรัพย์ใหญ่ ๕ แห่งของตนแก่บุตร อาศัย
ทรัพย์มีความหมั่นหมองเพราะมลทิน คือความตระหนี่ ทำกาลแล้ว ถือปฏิสนธิในท้องของหญิง
จันทาลคนหนึ่งในจำพวกจันทาลพันตระกูล ที่อยู่อาศัยในบ้านใกล้ประตูแห่งหนึ่ง แห่งพระนคร
นั้นนั่นเอง ...

ตระกูลแห่งคนจันทาลตั้งพันแม่นั้น ทำงานเพื่อค่าจ้าง โดยความเป็นพวกเดียวกันเที่ยว
เป็นอยู่ จำเต็มแต่กาลถือปฏิสนธิของทารกนั้น ย่อมไม่ได้ค่าจ้างเลย ทั้งไม่ได้แม่ก่อนข้าว
เกินไปกว่าอาหารพอยังอัตภาพให้เป็นไป พวกเขากล่าวว่า "บัดนี้ เราทั้งหลายแม้ทำการงาน
อยู่ ย่อมไม่ได้อาหารสักว่าก่อนข้าว หญิงกาลกิณีพึงมีในระหว่างเราทั้งหลาย" ดังนี้แล้ว จึง
แยกกันออกเป็น ๒ พวก จนแยกมารดาบิดาของทารกนั้นอยู่แผนกหนึ่งต่างหาก ไฉนมารดาของ
ทารกนั้นออก ด้วยคิดว่า "หญิงกาลกิณีเกิดในตระกูลนี้." ทารกนั้นยังอยู่ในท้องของหญิงนั้น
ตราบใด หญิงนั้นได้อาหารแม้สักว่ายังอัตภาพให้เป็นไปโดยฝืดเคืองตราบนั่น

^{๓๙} ม.อ.อ. (ไทย) ๓/๒/๓๓๔-๓๔๖.

คลอตบุตรแล้ว ทารกนั้น ได้มีมือและเท้า นัยน์ตา หู จมูก และปากไม่ตั้งอยู่ในที่ตามปกติ ทารกนั้น ประกอบด้วยความวิกลแห่งอวัยวะเห็นปานนั้น ได้มีรูปร่างเกลียดเหลือเกิน ดุจปีศาจคลุกฝุ่น แม้เมื่อเป็นเช่นนี้ มารดาก็ไม่ละบุตรนั้น จริงอยู่ มารดาย่อมมีความเยื่อใยเป็นกำลังในบุตรที่อยู่ในท้อง นางเลี้ยงทารกนั้นอยู่โดยผิดเคือง ในวันที่พาเขาไป ไม่ได้อะไรๆ เลย ในวันที่ให้เขาอยู่บ้านแล้วไปเองนั่นแล จึงได้ค่าจ้าง นางวางกระเบื้องไว้บนมือแล้ว กล่าวกะบุตรนั้นว่า "พ่อ แม่อาศัยเจ้า ถึงความลำบากมาก บัดนี้ แม่ไม่อาจเลี้ยงเจ้าได้ อาหารวัตถุทั้งหลาย มีข้าวเป็นต้นที่เขาจัดไว้ เพื่อคนทั้งหลายมีคนกำพร้าและคนเดินทางเป็นต้น มีอยู่ในนครนี้ เจ้าจงเที่ยวไปเพื่อศึกษาในนครนั้นเลี้ยงชีพเถิด" ดังนี้ แล้ว ปล่อบบุตรนั้นไป

ทารกนั้นเที่ยวไปตามลำดับเรือน ถึงที่แห่งตนเกิดในคราวเป็นอานนท์เศรษฐีแล้ว เป็นผู้ระลึกชาติได้ เข้าไปสู่เรือนของตน ใครๆ ไม่ได้สังเกตเขาในชุมประตู่ทั้งสาม ในชุมประตู่ที่ ๔ พวกบุตรของมูลสิริเศรษฐีเห็น (เขา) แล้วมีใจหวาดเสียวร้องไห้แล้ว

ลำดับนั้น พวกบุรุษของเศรษฐีกล่าวกะทารกนั้นว่า " เองจงออกไป คนกาลกิณี" โบายพลางนำออกไปโยนไว้ที่กองหยากเยื่อ

... พระศาสดา มีพระอานนท์เถระเป็นปัจฉาสมณะ เสด็จบิณฑบาตถึงที่นั้นแล้ว ทอดพระเนตรดูพระเถระ อันพระเถระนั้นทูลถามแล้วตรัสบอกพฤติการณ์นั้น, พระเถระให้เชิญมูลสิริเศรษฐีมาแล้ว. หม่อมหาชนประชุมกันแล้ว. พระศาสดา ตรัสเรียกมูลสิริเศรษฐีมาแล้ว ตรัสถามว่า " ท่านรู้จักทารกนั้นไหม ?" เมื่อมูลสิริเศรษฐีนั้นทูลว่า "ไม่รู้จัก" จึงตรัสว่า "ทารกนั้น คืออานนท์เศรษฐีผู้บิดาของท่าน" แล้วยังทารกนั้นให้บอก (ชุมทรัพย์) ด้วยพระดำรัสว่า "อานนท์เศรษฐี ท่านจงบอกชุมทรัพย์ใหญ่ ๕ แห่งแก่บุตรของท่าน" แล้วทรงยังมูลสิริเศรษฐีผู้ไม่เชื่ออยู่นั้นให้เชื่อแล้ว มูลสิริเศรษฐีนั้นได้ถึงพระศาสดาเป็นสรณะ^{๔๐}

จากเรื่องราวในตัวอย่างนี้พระพุทธร่องค์ทรงยืนยันแก่มูลสิริเศรษฐีว่า เด็กพิการที่มี มือและเท้า นัยน์ตา หู จมูก และปากไม่ตั้งอยู่ในที่ตามปกติ ประกอบด้วยความวิกลแห่งอวัยวะเห็นปานนั้น ได้มีรูปร่างเกลียดเหลือเกิน ดุจปีศาจคลุกฝุ่น คือ อานนท์เศรษฐีผู้เป็นบิดา ได้กลับชาติมาเกิด แม้ในปัจจุบันได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แต่ได้มีรูปร่างอัปลักษณ์น่าเกลียด ทั้งยังยากจน อดอยาก อันเนื่องมาจากผลแห่งกรรมที่มีความตระหนี่ในทรัพย์เป็นอย่างมาก

ค.การพยากรณ์อนาคต

การพยากรณ์อนาคตเป็นสิ่งที่ยากจะคาดเดาได้จะเป็นอย่างไร ในชีวิตคนหนึ่งจะมีพบกับเหตุการณ์ดีหรือร้ายเกิดขึ้นเมื่อไหร่ และอย่างไร เนื่องจากเป็นเรื่องของเวลาที่ยังมาไม่ถึง แม้อนาคตจะเป็นเรื่องของเวลาที่ยังไม่มาถึง พระพุทธร่องค์ก็ยังทรงพยากรณ์ยืนยันสิ่งที่เกิดในอนาคตอยู่เสมอ

^{๔๐} ชุ.ธ.อ.(ไทย) เล่มที่ ๔๑

การพยากรณ์ที่เป็นการยืนยันอนาคตภายภาคหน้านี้ ไม่เพียงแต่พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันเท่านั้นที่ทรงพยากรณ์อนาคต แม้แต่พระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ ในอดีต ต่างก็ได้มีการพยากรณ์ไว้ล่วงหน้าทุกพระองค์ การพยากรณ์นี้มีทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่ดี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑) การพยากรณ์อนาคต ที่ดี

การพยากรณ์อนาคตที่ดีนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก ตัวอย่างที่ผู้วิจัยค้นพบและนำเสนอนี้เป็นกรณีของการรับคำทำนายอนาคตของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ซึ่งได้รับการพยากรณ์มาแล้วตั้งแต่อดีตกาล ซึ่งเป็นพุทธพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนคือ พระที่ปึงกรพุทธเจ้า มีเนื้อความโดยย่อว่า

... พระที่ปึงกรพุทธเจ้าผู้ทรงรู้แจ้งโลก ผู้รับของบูชา ประทับยืนใกล้ศิระเสรา ได้ตรัสดังนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงดูขุณฺโณดาบส ผู้มีตบะสูงผู้นี้ ในกัปที่นับไม่ได้แต่กัปนี้ไป เขาจักเป็นพระพุทธเจ้าในโลก ตถาคตออกอภิเษกกรรมจากนครอันน่ารื่นรมย์ชื่อว่ากิลพัสดุ์ ตั้งความเพียรทำทุกกริยา ตถาคต ประทับนั่ง ณ โคนต้นอชปาลนิโครธ ประครองรับมรุปายาส ณ ที่นั้นแล้วจักเข้าไปยังแม่น้ำเนรัญชรา

พระชินเจ้านั้น เสวยมรุปายาส ที่ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชราแล้วจักเข้าไปที่โคนโพธิพฤกษ์ตามทางอันดีที่เขาจัดตบแต่งไว้แล้ว แต่นั้น พระผู้มียศใหญ่ก็กระทำประทักษิณโพธิมณฑสถาน จักทรงตลอดพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ที่โคนอัสสถพฤกษ์ต้นโพธิ์ใบ

พระชนนีของท่านดาบสผู้นี้ จักมีพระนามว่า มายา พระชนกพระนามว่าสุทโธทนะ ดาบสผู้นี้จักมีพระนามว่า โคตรมะ

พระโกติสะ และพระอุปติสสะ จักเป็นอัครสาวก ผู้ไม่มีอาสวะ ปราศจากราคะ มีจิตสงบตั้งมั่น อุปลุกจากซื่ออานนทะ จักบำรุงท่านชินะผู้นี้ พระเชมาและพระอุบลวรรณา จักเป็นอัครสาวิกา ผู้ไม่มีอาสวะ ปราศจากราคะ มีจิตสงบ ตั้งมั่น

โพธิ์ต้นไม้เป็นที่ตรัสรู้ ของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น เรียกกันว่าอัสสถพฤกษ์ โพธิ์ใบ ท่านจิตตะและท่านหัตถอาพวกะ จักเป็นอัครอุบาสก นันทมาตาและอุตตรา จักเป็นอัครอุบาสิกา พระชนมายุของพระโคตมุนีนั้นประมาณ ๑๐๐ ปี^{๔๑}

นอกจากนี้ พระพุทธองค์ยังได้ตรัสเล่าอีกว่า ในสมัย พระพุทธเจ้าโกณฑัญญะ พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์พระนามว่า วิชิตาวี ได้นิมนต์พระสงฆ์สาวก อรหันต์ พร้อมด้วยพระศาสดาให้มาฉันภัตตาหารอย่างดี และได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธโกณฑัญญะ ความโดยย่อ ว่า

^{๔๑} ขุ.พุทธ.อ.(ไทย) / หน้า ๒๖๒-๒๖๓.

...พระโกณฑัญญพุทธเจ้า ผู้นำโลกพระองค์นั้นทรงพยากรณ์เราว่า จักเป็นพระพุทธเจ้าในกัปที่หาประมาณมิได้นับแต่กัปนี้ ... เราสดับพระดำรัสของพระองค์แล้ว ก็ยังจิตให้เลื่อมใสยิ่งขึ้น เมื่อจะยังประโยชน์นั้นนั่นแลให้สำเร็จ จึงได้ถวายราชสมบัติอันยิ่งใหญ่ แต่พระชินเจ้า ครั้นถวายราชสมบัติอันยิ่งใหญ่แล้ว ก็บวชในสำนักของพระองค์ เราเล่าเรียนพระสูตร พระวินัย และนวัคคัสตฤศาสน์ทั้งหมดทำพระศาสนาของพระชินเจ้าให้ดังงามเราอยู่ในพระศาสนานั้น ไม่ประมาทในอิริยาบถ นั่ง ยืน และ เดิน ถึงฝั่งแห่งอภิญญาแล้ว ก็ไปสู่พรหมโลก^{๔๒}

จากข้อความนี้เป็นพุทธพยากรณ์ ครั้งที่ ๒ และได้รับพยากรณ์ครั้งที่ ๓ จาก พระพุทธเจ้าพระนามว่า มงคล พระพุทธองค์ทรงเล่าเนื้อความโดยย่อ ว่า

สมัยนั้น เราเป็นพราหมณ์ชื่อสุรุจิ เป็นผู้คงแก่เรียน ทรงมนต์ จบไตรเพท เราเข้าเฝ้า ถึงพระศาสดา เป็นสโรณะ บูชาพระสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน ด้วยของหอมและดอกไม้ ครั้นบูชาด้วยของหอมและดอกไม้แล้ว ก็เลี้ยงให้อิมหน้าสำราญด้วยควพานะ ขนมแบ่งผสมน้ำนมโค พระมงคลพุทธเจ้า ผู้เป็นยอดแห่งสัตว์สองเท้าพระองค์นั้น ทรงพยากรณ์เราว่า ท่านผู้นี้จักเป็นพระพุทธเจ้าในกัปที่นับไม่ได้ นับแต่กัปนี้ไป

... ครั้นนั้น เราเพิ่มพูนปีติ เพื่อบรรลुพระสัมโพธิญาณอันประเสริฐ จึงถวายเคหสมบัติของเรา แต่พระมงคลพุทธเจ้า แล้วก็บวชในสำนักของพระองค์ เราเล่าเรียนพระสูตร พระวินัย และนวัคคัสตฤศาสน์ได้หมด ยังศาสนาของพระชินเจ้าให้ดังงาม เราเมื่ออยู่ในพระศาสนานั้น ไม่ประมาท เจริญพรหมวิหารภาวนา ถึงฝั่งในอภิญญา ๕ ก็ไปพรหมโลก^{๔๓}

คำพยากรณ์อนาคตที่พระพุทธเจ้าได้รับนี้ เป็นเพียง ๓ ครั้งแรกของการได้รับคำพยากรณ์ว่า จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่อ โคตมะ เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพระพุทธเจ้าที่พึงกร ตรีสว่า ในกัปที่นับไม่ได้ นับแต่กัปนี้ ซึ่งแสดงช่วงเวลาในอนาคตกาลข้างหน้าที่ยาวนาน แต่สามารถระบุได้ทุกเรื่องราวในชีวิตของพระโคตมะไว้ถูกต้องทุกประการ

๒) การพยากรณ์อนาคต ที่ไม่ดี

บุคคลที่ได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธองค์ว่า ในอนาคตที่จะต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่ดี ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประทุษร้ายพระองค์ รวมถึงคนที่ประพฤติดนไปในทางมิฉฉาทิฎฐิ ดังนั้น บุคคลสำคัญที่ได้รับการพยากรณ์อนาคตจากพระพุทธองค์ว่าในอนาคตจะต้องประสบเหตุร้าย คือพระเทวทัต ทรงพยากรณ์พระเทวทัตว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เทวทัตมีจิตอัน อสัทธิธรรม ๘ ประการ ครอบงำ ย่ำยีแล้วจักเกิดในอบาย ตกนรกช่วยก็ช่วยเหลือไม่ได้ อสัทธิธรรม ๘ ประการเป็นไฉน คือ

^{๔๒} พุ.พุทธ.อ.(ไทย) ๗๓/ ๙/๒/๓๐๖-๓๐๙.

^{๔๓} พุ.พุทธ.อ.(ไทย) ๗๓/๙/ ๒ /๓๒๙-๓๓๓.

๑. เทวทัตมีจิตอันลามกครอบงำ ย่ำยีแล้ว จักเกิดในอบายตกนรก ตั้งอยู่ตลอดกับ ช่วยเหลือไม่ได้

๒. เทวทัตมีจิตอันความเสื่อมลามกครอบงำ ย่ำยีแล้ว ...

๓. เทวทัตมีจิตอันยศครอบงำ ย่ำยีแล้ว ...

๔. เทวทัตมีจิตอันความเสื่อมยศครอบงำ ย่ำยีแล้ว

๕. เทวทัตมีจิตอันสักการะครอบงำ ย่ำยีแล้ว ...

๖. เทวทัตมีจิตอันความเสื่อมสักการะครอบงำ ย่ำยีแล้ว ...

๗. เทวทัตมีจิตอันความปรารถนาลามกครอบงำ ย่ำยีแล้ว ...

๘. เทวทัตมีจิตอันความเป็นมิตรชั่วครอบงำ ย่ำยีแล้วจักเกิดในอบาย ตกนรก ตั้งอยู่ตลอดกับ ช่วยเหลือไม่ได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เทวทัตมีจิตอันอสังกรรม ๘ ประการนี้แลครอบงำ ย่ำยีแล้ว จักเกิดในอบาย ตกนรก ตั้งอยู่ตลอดกับ ช่วยเหลือไม่ได้^{๔๔}

เหตุการณ์ที่ยืนยันคำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้า คือเมื่อใกล้วาระสุดท้าย พระเทวทัตเป็นไข้ถึง ๙ เดือน จึงหวังเข้าเฝ้าพระศาสดา พระเทวทัตอ่อนวอน สาวกอยู่หลายครั้ง สาวกจึงยอมพาพระเทวทัตขึ้นเตียงไป เมื่อภิกษุทั้งหลายได้ข่าวจึงกราบทูลพระศาสดาว่า พระเทวทัตมาเพื่อจะเฝ้าพระพุทธองค์ แต่พระศาสดาตรัสว่า “แม้หากเทวทัตจะเข้ามาภายในพระเชตะวัน ก็จักไม่ได้เห็นเราเป็นแท้” เมื่อมาถึงแล้ว พวกสาวกวางเตียงลง ลูกจากเตียงแล้วนั่งวางเท้าทั้งสองบนพื้นดิน เท้าทั้งสองนั้นก็จมแผ่นดินจนกระดูกคางจดยถึงพื้นดิน และได้ว่ากล่าวเป็นพระคาถา ว่า “ข้าพระองค์ขอถึงพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้เป็นบุคคลเลิศ เป็นเทพยิ่งกว่าเทพ เป็นสารถิ ฝักนรชน มีพระจักขุรอบคอบ มีพระลักษณะ แต่ละอย่าง เกิดด้วยบุญตั้งร้อย ว่าเป็นที่พึ่ง ด้วยกระดูกเหล่านี้พร้อมด้วยลมหายใจ” เมื่อพระเทวทัตนั้นจมดิน ก็ไปเกิดในอเวจีภูตริงด้วยหลาวเหล็ก^{๔๕}

๔.๒.๒ การพยากรณ์บุคคลที่เป็นเหตุการณ์บอกถึงอดีต ปัจจุบัน อนาคต

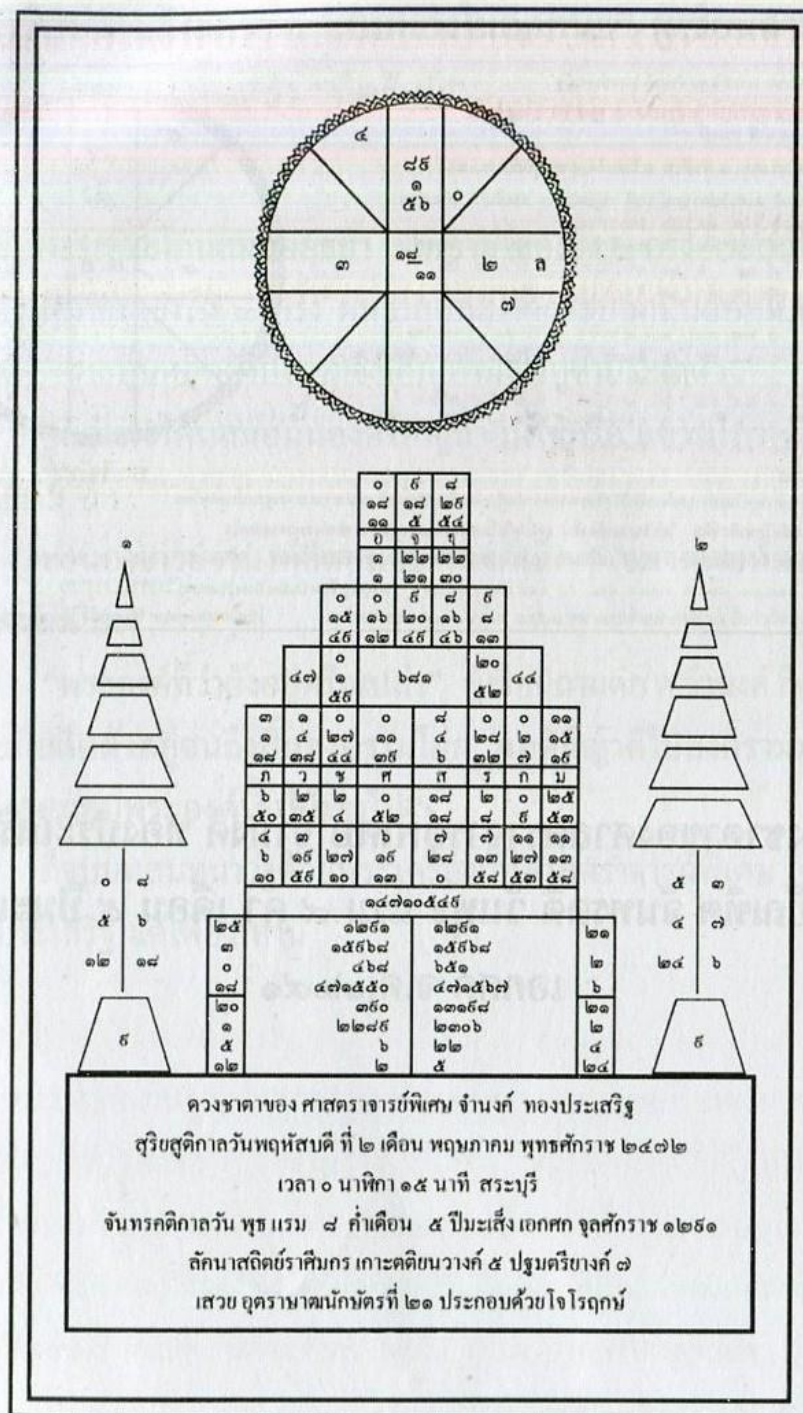
ด้วยหลักการทางโหราศาสตร์ ที่สัมพันธ์กับหลักกรรมในพระพุทธศาสนา

ในทางโหราศาสตร์ไทยอาศัยพื้นดวงกำเนิดของบุคคล และการโคจรของดาวพระเคราะห์มาประกอบการพยากรณ์ ที่สามารถบอกได้ถึง เหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต ผู้วิจัยขอเสนอดวงชะตากำเนิด ของศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ ซึ่งท่านได้อนุญาตให้นำเสนอได้และได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการที่ท่านได้รับการพยากรณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิทางโหราศาสตร์คือ อาจารย์ ทองเจือ อ่างแก้ว และสมเด็จพระสังฆราชถึง๒ พระองค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

^{๔๔}วิ.จ.อ.(ไทย) ๙/๗/๓๑๐-๓๑๑.

^{๔๕}ช.ธ.อ.(ไทย) ๔๐/๑/๒ /๑๙๖-๑๙๙.

สุริยคติ วันพฤหัสบดี ที่ ๒ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒

ภาพที่ ๒๕ ดวงตัวอย่างศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ

อ่านดวงกำเนิดตามหลักวิชาโหราศาสตร์โดยผู้วิจัย ดวงชะตาได้ลักนากำเนิด สถิตย์ ณ ราศีมังกร ๕ องศา ๑๘ ลิปดา นวาศ ๗ ตรียาศ ๗ เสวยอุตราชาตวรรษที่ ๒๑ โจรแห่งฤกษ์

ตามความหมายของดาวพระเคราะห์ ดาวเสาร์ (๗) เป็นดาวประจำตัวของท่าน ในรูป ดวงชะตา ดาวเสาร์(๗) ไปสถิตย์ใน วินาศภพ บอกให้ทราบว่า เจ้าชะตาต้องพลัดพรากจากถิ่นกำเนิด แล้วจะไปได้ดีในต่างถิ่นแดนไกล วินาศ แปลตามความหมายคือ ความล้มจม ความวิบัติ หมายถึง สูญเสีย การพลัดจากถิ่นกำเนิด ผิดหวัง สิ้นหวัง ไม่คาดคิด ไม่รู้ตัว เกิดแบบกะทันหัน แบบฉับพลัน เบื้องหลัง ปิดบัง ซ่อนเร้น ไม่เปิดเผย ชีวิตของท่านมักได้ในสิ่งที่ไม่คาดคิด ฤกษ์กำเนิดเป็นโจรฤกษ์ และมีดาวพระเคราะห์ถึง ๓ ดวง คือ ดาวพุธ (๔) ดาวพฤหัสบดี (๕) และดาวราหู (๘) เสวยโจรฤกษ์เช่นกัน ความหมายของฤกษ์นี้ คือการต่อสู้ ช่วงชิง การแข่งขันในทุกกรณี ผู้ที่เกิดในฤกษ์นี้ มักฉลาด รู้เท่าทันคน แต่ถ้าไม่ได้รับการเลี้ยงดูอบรมดี จะกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว เอาเปรียบ แย่งชิงจากผู้อื่น เหมือนดังโจร^{๔๖} ท่านจึงได้รับการพยากรณ์จาก อาจารย์ทองเจือ ว่าดวงชะตาเป็นได้ตั้งแต่แม่หาโจรถึง สังหาร ซึ่งท่านได้กรุณาอธิบายให้ผู้วิจัยทราบในวันให้สัมภาษณ์ ดังนี้

...ผมเชิญอาจารย์ทองเจือ อ่างแก้ว มาสอนวิชาดาราศาสตร์ ที่นี้ท่านเห็นผมเป็นพระเด็กๆ เป็นพระเลขาธิการ ท่านก็ขอ วันเดือนปีเกิดไปผูกดวงให้ แล้วไม่ใช่ผูกดวงธรรมดาเนาะ คำเรียก ดวงพิชัยสงคราม ผมถามว่าอาจารย์เป็นยังไง? ท่านบอกว่า ดวงนี้ดูยากมันผืนดวงเก่ง คือดวงว่าอย่างนี้ไม่เป็นไปตามดวง ผมถามว่าอาจารย์แล้วเป็นยังไงอีก ท่านบอกว่า **“ดวงเป็นได้แต่ มหาโจรถึงสังหาร”** คือถ้าไม่มาบวชมีหวังเป็นนักเลงนี่ก็เป็นมหาโจร ถ้าไม่สีกก็อาจจะเป็น สังหาร เพราะสมเด็จพระพุฒาจารย์เกี่ยวก็ได้ ๙ ที่หลังผม สมเด็จพระรังษมังคลาจารย์ก็ได้ ๙ ที่หลัง ผม ก็เป็นสมเด็จพระแล้ว สมเด็จพระวัดบพิตรฤกษ์ผม ขนาดลูกศิษย์ผมยังเป็นสมเด็จพระแล้ว ถ้าผมอยู่ ต้องไปชิงแชมป์สังหาร ผมก็เลยคุยบอกว่า **“ผมเดินสายกลางครับ ไอนักเลงที่ซ่าสุดผมก็ไม่เป็น สังหารขวาลสุดผมก็ไม่เป็น ผมเป็นราชบัณฑิตครับ** ตอนที่ผมบวชไปเป็นสามเณรสมเด็จพระสังฆราชวัดสระเกศเป็นพระอุปัชฌาย์ พอบวชเณรเสร็จพอออกมาจากกุฏิท่านอาจารย์ท่านที่ พาไปบอก เมื่อตะกี้อุปัชฌาย์บอกว่าเณรนี้เลี้ยงไว้ให้ดีจะได้ ๙ ประโยค ผมรุ่นเดียวกับสมเด็จพระพุฒาจารย์เกี่ยววัดสระเกศที่มรณภาพ เพื่อนคู่หูกันก็เรียนบาลีมาด้วยกันที่นี้ปกติสอบประโยค ๓ ต้องเรียน ๓ ปี แต่ผมเรียน ๒ ปี เพราะก่อนที่ผมจะมาบวชนี้ผมได้ม.๓ แล้ว พอเกิดสงครามก็เลย ไม่ได้เรียน ก็เรียน ๒ ปี ได้ ๓ ประโยคสมเด็จพระอุปัชฌาย์ก็พาไปปรับที่วัดบวรนิเวศน์ประโยค ๓ พระเจ้าอยู่หัวไม่ได้พระราชทาน แต่ให้สมเด็จพระสังฆราชพระราชทานคือ กรมหลวง วชิรญาณวงศ์ ที่นี้สมเด็จพระวัดสระเกศท่านคุ้นกัน ท่านก็ทูลสมเด็จพระสังฆราชว่าพะยาเณรลูกศิษย์มารับ

^{๔๖} พลตรี บุญาค ทองเนียม, พันเอก (พิเศษ) เอื้อน มนเทียรทอง, พระคัมภีร์สุริยาตรวิาคม สำนัก โหร หอคำ, ตำนานดาวฤกษ์ และวิธีพยากรณ์ฤกษ์, (ม.ป.ท., ม.ป.ป), หน้า ๑๒๘.

แต่พอออกมา สมเด็จพระสังฆราชก็รับสั่งว่าเณรเมื่อตะกัณนี้เลี้ยงไว้ให้ดีจะได้ ๙ ประโยค **ผมได้รับการพยากรณ์จากสมเด็จพระสังฆราช ๒ พระองค์ว่าจะได้ ๙ ประโยค คือสมเด็จพระสังฆราช วัดสระเกศ ท่านไม่ได้ดูดวงนะ เพราะผมไม่มีดวงอะไรหรอก ท่านดูบุคคลิกด้วย”**^{๔๗}

ในความเห็นของผู้วิจัย ดาวพระเคราะห์ที่ส่งให้ท่านเป็นครูอย่างแท้จริง คือ ดาวพฤหัสบดี (๕) ที่โคจรรอบในภพพันธุซึ่งเป็นภพที่๔แห่งเรือนชาตา ในกฎของโหราศาสตร์จัดได้ว่าเจ้าของดวงชะตา ได้ปทุมเกณฑ์ หมายถึง เจ้าชะตาจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงด้วยความรู้ ความสามารถของตัวเอง ดาวพระเคราะห์ดวงนี้ โคจรร่วมกับดาวราหู (๘) ซึ่งเป็นดาวศรีกำเนิด และดาวอาทิตย (๑) ดาวแห่งเกียรติยศที่ได้ตำแหน่งมหาอุจจ์ อันหมายถึงความยิ่งใหญ่ คุณภาพของดาวพระเคราะห์ประกอบกับภพที่ดาวสถิตย์อยู่ ส่งให้ท่านได้มาศึกษาเล่าเรียนจนจบในระดับสูงสุดจากต่างประเทศ และได้รับเกียรติยศอย่างสูงจากการทำงานในปัจจุบัน

สรุป ได้ว่าการพยากรณ์ทางโหราศาสตร์ ถึงอำนาจบาตรนั้น ความเป็นไปได้ ที่อ่านจากดาวพระเคราะห์ในการผูกดวงชะตานั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งคือ การกระทำของเจ้าชะตาเองในการเลือกปฏิบัติ ไม่ต้องรอการให้ผลของดวงดาว แต่กรรม หรือการกระทำที่ส่งผลมาจากอดีต อันเป็นรากฐานของปัจจุบัน และเป็นแนวโน้มไปถึงเหตุการณ์ในอนาคตนั้น เราสามารถเลือกและกำหนดได้เอง โหราศาสตร์บอกแผนที่ชีวิตในการเลือกทางเดินได้ แต่ช่วยคนให้พ้นจากวิญญูะสงสารไม่ได้ แต่ธรรมะช่วยให้ได้ดีในการคิดดี ทำดี มีสัมมาทิฐิ โหราศาสตร์บอกคนให้รู้เรื่องกฎแห่งกรรม เมื่อรู้ว่าปัญหาจะเกิดอย่างไร ก็นำหลักของพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์เท่าที่เป็นการเกื้อกูลกัน ทั้งด้านโหราศาสตร์ และพระศาสนา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตได้

๔.๓ ความสัมพันธ์ของกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา กับการพยากรณ์ตามหลักโหราศาสตร์ไทย

กฎแห่งกรรมในฐานะกฎธรรมชาติ หรือในภาษาบาลีเรียกว่า “นิยาม” พุทธศาสนาได้จำแนกนิยามนี้ไว้ ๕ ประการ ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ ๓ นักโหราศาสตร์ ใช้เวลาเกิดของบุคคลเชื่อมโยงเข้ากับกฎธรรมชาติ ข้อแรกคือ อุตุนิยาม (physical law) ซึ่งเป็นกฎที่เกี่ยวกับความเป็นไปของธรรมชาติที่มีท้องฟ้า และดวงดาวปรากฏอยู่แล้ว มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้า อากาศ ฤดูกาล ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเกิดของมนุษย์ทุกคน ที่ถือกำเนิดมาตามพันธกรรม หรือที่เรียกว่า

^{๔๗} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ จ้านงค์ ทองประเสริฐ.

พีชนิยาม (biological law) มีนิสัย มีการกระทำ ตามสิ่งเร้าที่มากระทบ มีจิตเป็นประธาน^{๔๘} สิ่งการเรียกว่า จิตนิยาม (psychic law) พลังงานของจิต ทำให้เกิดการกระทำ อันประกอบด้วยเจตนา เรียกว่า กรรม ที่ส่งผลออกมาให้เห็นเป็นพฤติกรรมของบุคคลแต่ละบุคคล เป็นกฎที่ว่าด้วยการกระทำ ที่เรียกว่า กรรมนิยาม (the law of kamma) เป็นกระบวนการแห่งเจตจำนง ส่งผลให้กับบุคคลนั้นทั้งที่ดี และไม่ดีตามเวลา ตามหน้าที่ และตามความแรงแห่งการกระทำนั้น หมุนเวียนอยู่อย่างนี้ เป็นธรรมดา คนย่อมมีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดาอันเป็นกฎของกรรมนิยาม (order of norm) ดังนั้น กฎธรรมดาแห่งสรรพสิ่ง เป็นกฎเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ที่เป็นเหตุเป็นผลกันของสิ่งทั้งหลาย มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เป็นธรรมดาของมนุษย์และธรรมชาติรอบตัวมนุษย์^{๔๙} โหราจารย์ได้อาศัยความสัมพันธ์นี้ในเชิงพยากรณ์ ถึงรูปร่าง หน้าตา อุปนิสัย ใจคอ ตลอดไปถึง บุญวาสนา โชคเคราะห์ ของบุคคลที่สัมพันธ์กับการโคจรของดวงดาวในแต่ละห้วงเวลาของชีวิต จึงนับได้ว่าเวลาเป็นตัวตั้งต้นทั้งสิ้น ในการคิดเชิงพุทธศาสนาโดยอาศัยหลัก อิทัปปัจจยตา คือความเป็นเหตุ เป็นผลเชื่อมโยงกันนั้นดวงดาวในทัศนะนี้เป็นปัจจัยสัมพันธ์กับชีวิตเท่านั้น

แต่ดวงดาวไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงที่จะกำหนดชีวิตคนให้เป็นคนดีหรือชั่วได้ แต่การจะเป็นคนดีหรือชั่วนั้น อยู่ที่ว่ากระทำ นี่เป็นโลกทัศน์โหราศาสตร์เชิงพุทธ (Buddhist Astrology)^{๕๐} ในทางพระพุทธศาสนา คือ กรรม ที่ดำเนินไปการให้ผลของกรรม จะบังเกิดขึ้นตามจังหวะของเวลา ตามความแรง และตามหน้าที่

การอ่านดวงชะตาทางโหราศาสตร์ เหมือนการอ่านแผนที่ของกรรม ดูจังหวะเวลาที่ดาวพระเคราะห์โคจรเข้ามาต้องพื้นดวงกำเนิด ถ้าเป็นศุภเคราะห์ (ดาวฝ่ายกุศล) อยู่ในภพ และเชิงมุมที่ดี ก็จะส่งผลให้เจ้าชะตาได้รับผลดีในช่วงนั้น ในทางตรงกันข้าม หากเป็นบาปพระเคราะห์ (ดาวฝ่ายอกุศล) มีระยะการโคจรที่ให้โทษ เจ้าชะตาก็มีโอกาที่จะได้รับโทษทุกข์ตามคุณภาพของดาวพระเคราะห์องค์นั้น **ความสอดคล้อง ที่มีความสัมพันธ์กันได้ระหว่างโหราศาสตร์ และกรรม คือ เรื่องของเวลา (Timing) กุศล และ อกุศลกรรม รอเวลาให้ผลกับบุคคลผู้กระทำเสมอ** เช่นเดียว กับการโคจรของดวงดาวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้วตามตำแหน่งแห่งดาวพระเคราะห์แต่ละองค์ในพื้นดวงชะตากำเนิด โดยความหมายของศัพท์ที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ ๒ คำว่า โหราศาสตร์ มาจาก อโหราตร์ หรือ อโหโรตต แปลว่า วัน และคืน กับ คำว่า “ศาสตร์” คือความรู้ รวมกันคือความรู้เกี่ยวกับเวลา สรุปประเด็นของความสัมพันธ์กันระหว่างพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์ไทย

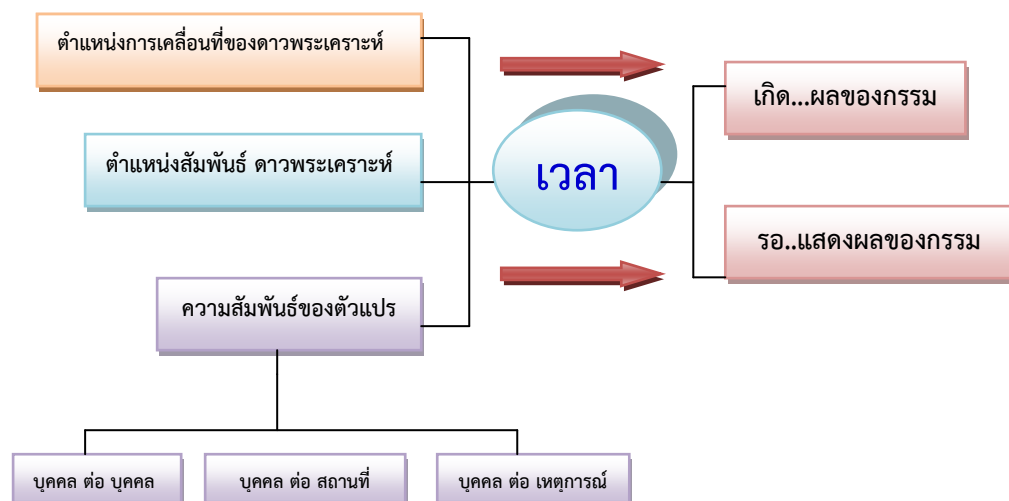
^{๔๘} ชู.ธ. (ไทย) ๒๕/๑/๒๓

^{๔๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**, หน้า ๒๓๖.

^{๕๐} พระมหายงยุทธ ธีรธมโม (พลม่น), ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องดาราศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา, **พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖๗.

กับ เรื่องของกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ **กรรม** และการให้ผล ตั้งแต่การเกิดของคน ที่ต้องได้เวลาที่มารดาจะมีลมเบ่งให้ทารกถือกำเนิดมา เป็นเวลาเดียวกับที่กรรมในอดีตให้ผลในการเกิดเป็นมนุษย์ ในขณะที่ดวงดาวในระบบสุริยะจักรวาลโคจร อยู่ตามตำแหน่งของสถานที่เกิด และเวลาเกิดเป็นเวลาปัจจุบัน ซึ่งเป็นรากฐานต่อไปถึงอนาคตจึงถือได้ว่า “เวลา” (Timing) เป็นตัวแสดงผลของกรรม เมื่อยังไม่ถึงเวลาเหตุการณ์ต่างๆ อันมีเหตุ ปัจจัย มาจากการกระทำของบุคคลก็จะยังไม่เกิด แต่เมื่อถึงเวลาทุกอย่างก็จะบังเกิดขึ้นเป็นเรื่องราวทั้งทุกข์และสุข หมุนเวียนสลับกันไปตามเหตุที่มีมาแต่ต้น

โหราศาสตร์ จึงเป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับกรรมของแต่ละบุคคล ดวงดาวที่ปรากฏในการผูกดวงชะตานั้นสามารถบอกได้ถึงรูปร่างลักษณะ พื้นนิสัย ความสมบูรณ์ ความอับเฉา วาสนาบารมีที่แตกต่างกันตามกรรมที่เคยสั่งสมประกอบมา ดังแผนภูมิที่จะนำเสนอ ดังนี้

แผนภาพที่ ๙ แสดงความสัมพันธ์ของเวลาและการให้ผลของกรรม

ผู้วิจัย ขอยกตัวอย่าง ของคำพยากรณ์ที่ต้องใช้เวลาถึง ๑๕๐ ปี ถึงจะบังเกิดขึ้นเป็นจริง เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชดำรัสพยากรณ์ดวงเมือง กรุงเทพมหานครไว้ โดยทรงพิจารณาจากการโคจรของดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์เป็นมูลเหตุ ตั้งแต่วันที่วางพระฤกษ์ฝังเสาหลักเมือง จนถึงวันที่จะมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

ในจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี^{๕๑} ที่ได้รับสั่งเมื่อเกิดเพลิงไหม้พระที่นั่งอมรินทรมหาปราสาทว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพยากรณ์พระเคราะห์ของดวงเมือง

^{๕๑} ประเมศวร์ วัชรปาน, พลิกประวัติศาสตร์ รัตนโกสินทร์ ๑๐ ยุค, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานบัณฑิต, ๒๕๕๕), หน้า ๑๑๑-๑๑๓.

เอาไว้ว่า “ณ วันอาทิตย์ เดือน ๗ ขึ้น ๑ ค่ำ ปี วอก เอกศก เพลาบ่าย ๓ โมง ๖ บาท อสุณีบาทพาด สายตกลิตหน้าบรรณมุขเด็จเปื้องทิศอุดร ไหม้ตลอดลงบนปราสาท ปลายหักพัดพาดลงพระปรัศซ้าย เป็นสองซ้า ลงซุ้มพระทวารแต่เฉพาะไหม้ พระโองการตรัสว่า เราได้ยกพระไตรปิฎก เทวาทให้โอกาส แก่เรา ต่อเสียเมืองจึงเสียปราสาท ด้วยชะตาเมืองคอดกัวใน ๗ ปี ๗ เดือน เสร็จสิ้นพระเคราะห์เมือง จะถาวรลำดับ กษัตริย์ได้ถึง ๑๕๐ ปี”

ข้อความตรงนี้ บอกถึง ขาดเมืองต้องพระเคราะห์ร้าย แต่เทวาทให้โอกาส ให้เสียเพียง พระมหาปราสาทที่เกิดไฟไหม้ขึ้นในวัน เวลา ดังกล่าว ไม่เสียเมือง (ไม่เป็นเมืองขึ้นของใคร) อายุ เมืองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หมายถึงองค์พระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดจะมีเพียง ๑๕๐ ปี นับจากวันสร้างพระมหานคร ซึ่งเป็นจริงตามนั้น ระบอบการปกครองของชาติ เปลี่ยนมาสู่ระบอบ ประชาธิปไตย ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุด ของประเทศ อายุเมืองได้ ๑๕๐ ปีพอดี ในวันนั้น ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์ โคจรเล็งกันในเชิงมุม ๑๘๐ องศา ในราศี กรกฎ และราศีมังกร ก่อนหน้าที่จะถึงวันนี้ดาวพระเคราะห์ทั้ง ๒ องค์นี้ ได้เคย โคจรผ่านในราศีนี้มาแล้ว แต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ เพราะองค์ประกอบที่สำคัญ คือบุคคลผู้กระทำการปฏิวัติยังไม่ถึงเวลามาเกิด

ต่อเมื่อเวลามาถึง ตัวบุคคลคือเจ้าพระยาพหลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะราษฎร มาพร้อม กับการกระทำคือการปฏิวัติในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ในขณะที่ดาวโคจรในตำแหน่งดังกล่าว เป็นการเกิดขึ้นพร้อมกัน ในช่วงเวลา (Timing) ที่เหมาะสม การนั้นจึงสำเร็จนับเป็นการเปลี่ยนแปลง การปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ

ผู้ที่ให้แนวคิดในเรื่องนี้คือ อ.ดร.ภิญโญ พงศ์เจริญ ดังข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

...มนุษย์สงสัยกันมาก บางทีคนทำดีแล้วผลดีมันไม่สนองเลย หรือคนทำกรรมชั่วแล้วกลับ ดีกรรมชั่วมันไม่สนองเลย เพราะฉะนั้นตรงนั้นคือมันมีเงื่อนไขเวลาของมันอยู่ มันมีเงื่อนไขของเรื่อง สอนองผลของกรรม เพราะฉะนั้นบางคนทำความผิดแล้ว กว่าที่จะจับตัวได้ก็นาน บางคนตายไปแล้ว ยัง จับไม่ได้เลย พูดถึงโหราศาสตร์ ถ้าเราผูกดวงชะตาขึ้นมา ดวงกำเนิดมันก็บอกกรรมเก่า มันก็เป็น ปรัชญา ความรู้ทางโหราศาสตร์ บอกว่า เวลา เส้นเวลาเป็นเส้นที่ต่อเนื่องกันไปยืดยาว ก็แบ่งเป็น อดีต มาถึงปัจจุบัน และเป็นอนาคตเพราะฉะนั้นเราก็ได้เห็น ว่า สิ่งที่เรากระทำมาตั้งแต่อดีต หรือ สะสมมา มันก็จะ ส่งผลให้เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะอย่างที่เคยบอกว่าอดีตเป็นรากฐานของปัจจุบัน ห้วงเวลาในอดีต ที่ว่าห้วงเวลาอันล้าลึก มันเป็นรากฐานของปัจจุบัน และปัจจุบันก็เป็นรากฐานของ อนาคต และอนาคตที่ใกล้ ๆ ก็เป็นรากฐานของอนาคตที่ไกลๆ ออกไป เพราะฉะนั้น เมื่อเรารู้จุด เรา พิจารณาจุดปัจจุบันได้ หรือพิจารณาจุดดวงกำเนิดได้ หรือพิจารณาดวงฤกษ์ได้ หรือพิจารณาดวง

ชะตาจุดใดจุดหนึ่งได้ มันก็สามารถดู อดีต ปัจจุบันอนาคตได้ก็แล้วกัน เพราะเวลามันเป็นอย่างนั้น เงื่อนไขของมัน มันเชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้นคนที่ดีเป็นไง ทำกรรมดีมาก็ย่อมได้รับผลดี คนที่ทำความชั่วมากก็ได้รับผลชั่วทางโหราศาสตร์ก็พูดถึงเรื่องพวกนี้ว่าเมื่อไหร่มันจะเกิดเหตุการณ์อะไรเพราะฉะนั้นทางโหราศาสตร์เค้าก็มีหลักการและมีกระบวนการของเขา ในการที่จะพยากรณ์ ว่ามันจะเกิดอะไรขึ้น จะเปลี่ยนแปลง ไปทางด้านไหน จะถูกยึดอำนาจเมื่อไหร่ จะหย่าเมียเมื่อไหร่ความรู้ทางโหราศาสตร์สามารถจะบอกได้แต่ถ้าเปรียบเทียบกับกรรมก็บอกว่า รู้ว่าเมื่อไหร่กรรมจะสนอง กรรมอะไรจะสนองเมื่อไหร่ ก็พิจารณาจากดวงชะตา และก็ดวงดาวที่โคจรไป ทั้งฝ่ายดีและฝ่ายที่ไม่ดี บาปพระเคราะห์ ศุภเคราะห์ เรือนชะตาที่เป็นสุภะสถานะ และทุกขสถานะภพ^{๕๒}

นักโหราศาสตร์โบราณคงตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อดาวดวงนี้โคจรอยู่ในราศีนี้มักเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ ในชีวิตคนเรา จึงมีการสมมติให้ดาวบางดวง อาทิ ดาวเสาร์ ดาวอังคาร เป็นสัญลักษณ์แห่งกรรมชั่ว และสมมติให้ดาวบางดวงอาทิ ดาวพฤหัสบดี ดาวจันทร์ เป็นสัญลักษณ์แห่งกรรมดี ดังนั้นดวงดาวในแผ่นดวง จึงถือเป็น สัญลักษณ์ของกรรม เพราะสัมพันธ์กับกรรมดี และกรรมไม่ดี อีกอย่างหนึ่งคือ เวลาตกฟาก^{๕๓} มีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวบอกถึงเส้นทางชีวิตว่าจะดีหรือไม่ดี และการศึกษาชีวิตคนตามวิธีการทางโหราศาสตร์ ก็จะเริ่มต้นในเวลานั้น

๔.๓.๑ กรณีตัวอย่างการได้มาซึ่งมหาปุริสลักษณะของพระพุทธรองค์

การได้มาซึ่งมหาปุริสลักษณะของพระพุทธรองค์ เป็นการแสดงให้เห็นผลที่พระพุทธรองค์ทรงประกอบกุศลกรรมอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน ปรากฏในพระพุทธรลักษณะที่เป็นเลิศกว่าบุรุษทั้งปวง

ความหมาย ของมหาปุริสลักษณะ แยกออกเป็น มหา คือ ความยิ่งใหญ่, ปุริสภาวะ แปลว่า ความเป็นบุรุษ หมายถึงภาวะอันให้ปรากฏมีลักษณะอาการต่างๆ, ลักษณะ หรือ ลักษณะ แปลว่า เครื่องแสดง สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เห็นว่าต่างจากสิ่งหนึ่ง เช่น คุณภาพ หรือ ประเภท เป็นต้น^{๕๔}

ปุริส (ป.)^{๕๕} ขนผู้ยังหทัยของมารดา บิดาให้เต็ม, มาณพ, ชาย, บุรุษ, อาตมะ, จิต, วิเคราะห์ อุตตโน มาติปตฺนํ หทยํ ปุเรตติ ปุริโส ปุร ธาตุ อีส ปัจ.

ดังนั้น มหาปุริสลักษณะ จึงหมายถึงลักษณะของบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ บุรุษผู้ถึงพร้อมด้วยการได้มหาปุริสลักษณะนั้น จะต้องได้อานิสงส์ของการบำเพ็ญบารมีครบถ้วนทั้ง ๓๐ ทศ คือ

^{๕๒} สัมภาษณ์ อ.ดร.ภิญโญ พงศ์เจริญ.

^{๕๓} บรรจบ บรรณรุจิ, กรรม กุญแจไขความลับของชีวิต เล่ม ๕, (ม.ป.ท., ม.ป.ป), หน้า ๓๓-๓๔.

^{๕๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๔๗.

^{๕๕} ป. หลงสมบุญ, พจนานุกรมบาลี-ไทย, หน้า ๔๒๒.

บารมี ธรรมดา ๑๐ ประการ หมายถึง การสร้างความดี ตามปกติวิสัย มีเจตนาในชั้น ธรรมดอันประกอบด้วย ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, สัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา, มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ทาน คือผู้มีจิตยินดีในการให้ในการเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น
๒. ศีล เป็นผู้มีจิตยินดีในการรักษาศีล มีความประพฤติเรียบร้อย ติงาม ถูกต้อง ตามระเบียบวินัย
๓. เนกขัมมะ เป็นผู้มีจิตยินดีในการปลีกตัวออกจากความหมกมุ่นในกามคุณ เพื่อประพฤติพรหมจรรย์
๔. ปัญญา เป็นผู้มีความรู้และมีเหตุผล สามารถแยกแยะผิดถูก ชั่วดี เป็นที่พึงของผู้อื่นได้
๕. วิริยะ เป็นผู้มีความเพียร มีความกล้าไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรคใดๆ ในการบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ตนเอง แก่ผู้อื่น และแก่ส่วนรวม
๖. ขันติ เป็นผู้มีอารมณ์อดทน ในการดำเนินชีวิตและอดกลั้นต่อสิ่งชั่วร้าย ไม่ลุอำนาจแห่งกิเลสทั้งปวง
๗. สัจจะ เป็นผู้ยึดมั่นในความสัตย์จริง พูดจริง ทำจริง
๘. อธิษฐาน เป็นผู้มีจิตใจมุ่งมั่น เด็ดเดี่ยวในการดำเนินชีวิต ให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่ตั้งความหวังไว้
๙. เมตตา เป็นผู้มีจิตใจดีปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ปรารถนาดี ห่วงใยต่อผู้อื่นเสมอ
๑๐. อุเบกขา เป็นผู้วางใจเป็นกลาง เพียงธรรม ไม่มีอคติเพราะชอบ เพราะกลัว เพราะหลง

อุปบารมี หมายถึง การสร้างความดีให้มากเกินกว่าธรรมดา มีเจตนาแรงกล้า สามารถเสียสละอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งได้ ประกอบด้วย ทานอุปบารมี, ศีลอุปบารมี, เนกขัมมะอุปบารมี ฯลฯ

ปรมัตถบารมี หมายถึง การสร้างคุณงามอย่างสูงสูดมี เจตนาแรงกล้ากว่าคนอื่นถึงขั้นสามารถเสียสละชีวิตได้ ประกอบด้วย ทานปรมัตถบารมี, ศีลปรมัตถบารมี, เนกขัมมะปรมัตถบารมี ฯลฯ

การบำเพ็ญบารมีทั้ง ๓๐ ทศให้ครบถ้วนนั้น ต้องใช้เวลาในการสั่งสมยาวนานในสังสารวัฏ พระพุทธองค์ทรงใช้เวลาในการบำเพ็ญบารมีทั้ง ๓๐ ทศให้เต็มบริบูรณ์ ถึง สี่หมื่นอสงไขย กับอีกแสนกัป ทุกพระชาติที่ได้มาเสวยชาติเป็นพระโพธิสัตว์ เช่น ในพระชาติที่เป็นพระยาสิลวกุญชร^{๕๖}

^{๕๖} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, พระปฐมสมโพธิกถาพิศดาร ๒๙ ประการ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเสียงจงเจริญ, ๒๕๑๙), หน้า ๗๑.

ทรงบำเพ็ญศีลจัดเป็นศีลบารมี ในพระชาติที่เป็นอโยธยราชกุมาร ทรงบำเพ็ญเนกขัมมะ จัดเป็นเนกขัมมะบารมี และในพระชาติที่เป็นพระยาสิริราชทรงควักพระเนตรให้เป็นทาน จัดเป็นอุบารมี ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า มหาบุริสลักษณะไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ ในบุคคล แต่จะเกิดขึ้นสำหรับบุคคลที่ถึงพร้อมในการที่จะได้เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

ในคัมภีร์ปกรณ์วิเสสที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาได้แก่ “คัมภีร์มิลินปัญหา” ซึ่งเป็นการสนทนาระหว่าง พระยามิลิน กับพระนาคเสน เป็นการชี้ให้เห็นว่า มหาบุริสลักษณะ ๓๒ ประการนั้น ไม่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป แม้กระทั่งพระพุทธบิดา หรือ พระพุทธมารดา ก็ไม่ทรงมีลักษณะพิเศษดังกล่าว พระนาคเสน เปรียบเทียบให้พระยามิลินฟังว่า “มหาบุริสลักษณะ” ของพระพุทธเจ้า แตกต่างจากคนธรรมดาทั่วไป เปรียบเหมือนดอกบัวแม้จะเกิดในดิน ในน้ำ แต่มีสี กลิ่น รส ที่เลิศกว่า ดิน และน้ำ มหาบุริสลักษณะจึงเป็นเรื่องที่บังเกิดเฉพาะตัว เป็นบารมีที่สั่งสมมาหลายภพชาติ แสดงถึงการประกอบกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่สืบต่อเนื่องกันมายาวนานผลของกุศลกรรมนั้นตามมาแสดงให้ประจักษ์ในพระวรกายที่ไม่เหมือนผู้ใด พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงการบำเพ็ญกุศลกรรมที่ได้พระลักษณะที่เป็นพิเศษนี้มากความว่า... ภิกษุทั้งหลาย มหาบุริสทรงสมบูรณ์ด้วยลักษณะมหาบุริส ๓๒ ประการนี้ จึงมีคติเพียง ๒ อย่างเท่านั้น ไม่เป็นอย่างอื่น คือ

๑. ถ้าอยู่ครองเรือนจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ฯลฯ

๒. ถ้าออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต จะได้เป็นพระอรหันต สัมพุทธเจ้าผู้ไม่มีกิเลสในโลก ภิกษุทั้งหลาย ถึงพวกฤๅษีภายนอก ก็อาจจำลักษณะมหาบุริส ๓๒ ประการนี้ของมหาบุริสได้แต่ฤๅษีเหล่านั้นไม่ทราบ เพราะมหาบุริสทรงทำกรรมนี้ จึงได้ลักษณะนี้...^{๕๗}

ขอยกตัวอย่าง ในมหาบุริสลักษณะบางประการเพื่อแสดงถึงผลของการประกอบกุศลกรรม อันเป็นผลนำมาซึ่งลักษณะของมหาบุริส ดังนี้

๑. สุปติภูติปาโท (พื้นฝ่าพระบาทราบเสมอกัน)

มีพื้นฝ่าพระบาททั้งสองเสมอเป็นอันดี ดุจพื้นคลองพระบาททอง ไม่เว้าแหว่งดังเท้าสามัญมนุษย์ ขณะเมื่อเหยียบลงก็ต้องพื้นพร้อมกัน ขณะเมื่อยกขึ้นก็พ้นจากพื้นพร้อมกัน อันนี้จัดเป็นพระมหาบุริสลักษณะเป็นปฐม เพราะในบุเรชาติพระมหาบุริสราช ได้สมათานมั่นในกุศลมิได้กัลบกโลก ทรงประพฤติในกายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต จำแนกทานแลรักษาเบญจศีลแลอุโบสถศีล ทำให้เป็นประโยชน์แก่บิดามารดา เคารพในตระกูลผู้เฒ่าผู้แก่ ทำลายเบญจขันธ์ขึ้นไปบังเกิดในเทวโลก เสวยทิพย์สมบัติประเสริฐยิ่งกว่าเทพดาอื่น ด้วยเหตุ ๑๐ ประการนี้ยิ่งด้วยที่หายเป็นอาทิ จุตินาบังเกิดในปัจฉิมชาติจึงได้พระมหาบุริสลักษณะอันนี้^{๕๘}

^{๕๗} ที่.ปา.(ไทย) ๑๑/๑๙๘/๑๕๙.

^{๕๘} ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๑/๑๖๓.

๒. เหนฐา ปาตเลส จุกานี ขาดานี (พื้นพระบาททั้งสองมีงจักรปรากฏ)

มีพื้นฝ่าพระบาททั้งสองประกอบด้วยลายลักษณะงจักรข้างละอัน ในท่ามกลางฝ่าพระบาทและจักรนั้นมีกำ ๑,๐๐๐ ประกอบด้วยกงแลดุมบริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง แลภายนอกกรอบจักรนั้นประดับด้วยรอยรูปอัฐจรตมมงคล ๑๐๘ ประการ คือ รูปหอก ๑ รูปแว่นส่องพระพักตร์ ๑ รูปดอกพุดซ้อน ๑ รูปสายสร้อย ๑ รูปสังวาล ๑ รูปเถาทอง ๑ รูปตั้ง ๑ รูปมัจฉาทั้งคู่ ๑ รูปปราสาท ๑ รูปขอ ๑ รูปเสาใต้ ๑ รูปเศวตฉัตร ๑ รูปพระขรรค์ ๑ รูปพัดใบตาล ๑ รูปพัดหางนกยูง ๑ รูปพัดวาลวิชนี ๑ รูปมงกุฎ ๑ รูปบาตร ๑ รูปพวงมะลิ ๑ รูปดอกนิลอุบล ๑ รูปดอกอุบลขาว ๑ รูปดอกอุบลแดง ๑ รูปดอกบัวแดง ๑ รูปดอกบัวขาว ๑ รูปหม้อเต็มด้วยน้ำ ๑ รูปเถาเต็มด้วยน้ำ ๑ รูปมหาสมุทรทั้งสี่ ๑ รูปเขาจักรวาล ๑ รูปป่าหิมพานต์ ๑ รูปพระสิเนรุ ๑ รูปพระจันทร์ ๑ รูปพระอาทิตย์ ๑ รูปหมู่ดาว ๑ นักษัตรฤกษ์ ๑ รูปทวีปใหญ่ทั้งสี่ ๑ รูปทวีปน้อยทั้งพัน ๑ รูปบรมจักรพรรดิและราชบริวาร ๑ รูปสังข์ทักษิณาวรรต ๑ รูปสุวรรณมัจฉา ๑ รูปจักรทั้งคู่ ๑ รูปคองค่างู ๑ รูปสระใหญ่ทั้งเจ็ด ๑ รูปเขาปริกษิตทั้งเจ็ด ๑ รูปพระยาครุฑ ๑ รูปจระเข้ ๑ รูปธงชายธงผ้าทั้งสี่ ๑ รูปรัตนบัลลังก์ ๑ รูปแก้ว ๑ รูปเขาไกรลาส ๑ รูปพระยาราชสีห์ ๑ รูปพยัคฆ-ราช ๑ รูปช้างเอราวัณ ๑ รูปพญาม้าพลาหก ๑ รูปพญาพาสุกรีนาคราช ๑ รูปพญาหงส์ ๑ รูปไก่อเลื้อย ๑ รูปอุสุภราช ๑ รูปพญาช้างอุโบสถ ๑ รูปพญาช้างฉัททันต์ ๑ รูปมังกรทอง ๑ รูปมหาพรหม ๔ หน้า ๑ รูปเรือทอง ๑ รูปเต้าทอง ๑ รูปแม่โคกับทั้งบุตร ๑ รูปกนิษฐ ๑ รูปนกการเวก ๑ รูปนกกะเรียน ๑ รูปนกยูง ๑ รูปนกจากพราก ๑ รูปนกพริก ๑ รูปฉกามาจรเทวโลกทั้ง ๖ ชั้น ๑ รูปโสฬมหาพรหมทั้ง ๑๖ ชั้น ๑ รูปสิริเป็นรอยรูปมงคล ๑๐๘ ประการ^{๕๙}

๓. อายตปณฺหิ (มีสันพระบาทยืนยาว)

มีสันพระบาทอันยาว แลมนุษย์ทั้งหลายอื่นข้างปลายเท้าสั้นยาว ลำแข้งตั้งอยู่ในที่สุดแห่งสันเท้าเหมือนดุจดั่งเสี้ยนสั้นแล้วแลตั้งไว้ อันสันพระบาทแห่งพระมหาบุรุษแปลกกว่ามนุษย์อื่น ๆ และพระบาทแบ่งเป็นสี่ส่วน ข้างปลายพระบาทวัดได้ ๒ ส่วน ลำพระขงตั้งในส่วนค้ำรับ ๓ เหลืออยู่ข้างสันอีกส่วนหนึ่งเป็นค้ำรับ ๔ แลสันพระบาทนั้นมีสีแดงงามดุจผ้านีลอันมีแว่นเข้าแลตั้งไว้ จัดเป็นมหาบุรุษลักษณะเป็นค้ำรับ ๓^{๖๐}

๔. ทิมฺมคฺลึ (มีพระองคฺลียาว)

มีนิ้วพระบาทแลนิ้วพระหัตถ์ทั้งหลายยาวเรียวดุจนิ้ววานร ข้างต้นใหญ่แล้วเรียวลงไปจนปลายนิ้วกลมงามดุจแห่งหรรดาล อันขยาดด้วยน้ำมันยางแล้วปั้นเป็นอันดี อันนี้จัดเป็นพระมหาบุรุษ

^{๕๙}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๔/๑๖๖.

^{๖๐}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๖/๑๖๗.

ลักษณะคำรบ ๔ เพราะในบุเรชาติพระองค์เว้นจากปนาติปาตกรรมมิได้เหยียบสัตว์ให้ตายด้วยปลายพระบาท และมีได้ประหารสัตว์ให้ตายด้วยพระหัตถ์จึงได้พระมหาบุรุษลักษณะทั้ง ๒ ประการนี้^{๖๑}

๕. มุทุตลนหตุปาโท (มีพระหัตถ์ และพระบาทอ่อนนุ่ม)

มีพื้นฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทอันอ่อนนุ่ม ครวนาจุบยุสำลีอันประณีตได้ ๑๐๐ ครั้ง จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะเป็นคำรบ ๕^{๖๒}

๖. ขาลหตุปาโท (ฝ่าพระหัตถ์ และฝ่าพระบาทมีลายดุจตาข่าย)

มีฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทอันประดับด้วยลายตาข่าย ประดุจร่างตาข่ายอันช่างผู้ฉลาด ถักไว้ในช่องแห่งบัญชี อนึ่งนิ้วพระหัตถ์ข้างละ ๔ เว้นแต่พระอังคุฎฐะ และนิ้วพระบาทข้างละ ๕ เสมอกันเป็นอันดีชิดเสียดสีซึ่งกันสนิท จัดเป็นมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๖ เพราะในบุเรชาติพระองค์ได้ส่งเคราะห์มหาชนด้วยสังคหวัตถ์ทั้ง ๔^{๖๓}

๗. อุสฺสงคฺปาโท (มีข้อพระบาทดุจสังข์คว่ำ)

มีอัฐิข้อพระบาทตั้งอยู่บนหลังพระบาท และอัฐิข้อจะได้ติดกับหลังเท้าดุจขนทั้งปวงก็หา มิได้ ขณะเมื่อยกย่างพระบาทก็ถลอกกลับผันแปรไปโดยคล่อง และพระกายท่อนเบื้องบนตั้งแต่พระนาภีขึ้นไป ก็มีไฉนหัวไหล่เป็นปรกติอยู่ประดุจสุวรรณภูมิอันตั้งอยู่ในเรือทอง ไหวอยู่แต่พระกายท่อนเบื้องต่ำ ขนทั้งปวงแลเห็นฝ่าพระบาทอันยกย่างไปมาทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลังปรากฏดุจฝ่าเท้าแห่งกุญชรชาติ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๗ ในบุเรชาติพระองค์กล่าววาจาประกอบด้วยประโยชน์ เว้นจากสัมผัสปปลาบาท^{๖๔}

๘. เณนิมคฺสทิสขงฺโข (มีพระขงฆ์เรียวดุจแข้งเนื้อทราย)

มีลำพระขงฆ์อันเรียวดุจเกลียวแห่งแข้งเนื้อทราย และมีพระมังสะเนื้อเป็นอันเดียวหุ้มรอบอัฐิพระขงฆ์เต็มเสมอเป็นอันดีมีสณฐานกลมงามดุจต้นข้าวสาลี อันมีครรภ์ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๘ ในบุเรชาติพระองค์ได้บอกกล่าวสรรพศิลปศาสตร์วิทยาโดยเคารพ^{๖๕}

๙. ฐิตโกว อโนมนนโต (เมื่อประทับยืนพระหัตถ์จับถึงพระขาน)

เสด็จประทับยืนโดยปรกติ มิได้น้อมพระองค์ลง และฝ่าพระหัตถ์ทั้งสองเหยียดลงไปปรามาสถึงพระขานมณฑลทั้งสองข้างได้ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๙ ในบุเรชาติพระองค์รู้จักซึ่งบุคคลอันเป็นวิเศษบุรุษ คือ พระอริยเจ้าและกระทำนอบนพเคารพนับถือปฏิบัติในโอวาท^{๖๖}

^{๖๑} อ่างแล้ว

^{๖๒} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๑๐/๑๗๐.

^{๖๓} อ่างแล้ว

^{๖๔} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๑๒/๑๗๒.

^{๖๕} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๑๔/๑๗๔.

^{๖๖} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๒๒/๑๘๐.

๑๐. โกโสดิตตคฤห (มีพระคฤหะเรือนอยู่ในฝัก)

มีพระคฤหะลับอยู่ในฝักประคองฝักบัวทองคำบังไว้ เหมือนด้วยคฤหะที่ลับแห่งโคแลกฤชชาชาติเป็นอาทิ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๐ ในปุเรชาติพระองค์ได้ทรงทำให้ชนทั้งหลายที่เป็นญาติแลมิตรสนิทแก่กัน อันพลัดพรากจากกันไปนานให้ได้มาพบปะสบกัน^{๖๗}

๑๑. สุณณวณโณ (มีพระฉวีเปล่งปลั่งดุจทอง)

มีพระฉวีวรรณอันเหลืองงาม ดังสีทองทั่วทั้งพระวรกาย ครุวนาดุจรูปทองทั้งแห่ง จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๑ ในปุเรชาติพระองค์ได้บริจาคสุขุมวัตถุทานแลอาภรณ์ต่าง ๆ ได้กระทำสัมมชัณกรรม คือ กวาดในลานพระเจดีย์เป็นต้น กับระงับเสียซึ่งความโกรธ^{๖๘}

๑๒. สุขุมมจฺฉวี (มีพระฉวีละเอียดดุจสีไม้ดีดพระวรกาย)

มีพระฉวีอันละเอียด มิได้มีธุลีละอองติดต้องอยู่ในพระวรกาย มาตราว่า มลทินอันใดมาสัมผัสก็เลื่อนหลุดไป ครุวนาดุจน้ำอันกลิ้งตกจากใบบัว จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๒ ในปุเรชาติพระองค์ได้ทรงพระอุตสาหุสพุจฉาสมณพราหมณาจารย์ ทราบในข้อสรรพสิ่งบาปบุญคุณโทษต่าง ๆ^{๖๙}

๑๓. เอเกกโลโม (พระโลมาขุมละเส้น)

มีเส้นพระโลมาชาติเกิดขึ้นเฉพาะขุมละเส้น จะได้เกิดขึ้นขุมละสองสามเส้นดุจขนทั้งปวงก็หา มิได้จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๓^{๗๐}

๑๔. อุทฺธคฺคโลโม (มีพระโลมาชาติปลายอนขึ้นเวียนเป็นทักษิณาวฏ)

มีเส้นพระโลมาดำสนิทดุจสีดอกอัญชัญทั่วทั้งพระสรีรกาย แลเวียนเป็นทักษิณาวฏได้ ๓ รอบ แล้ว มีปลายกลับขึ้นเบื้องบนทั้งเส้น (ทุกเส้น) จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๔ ในปุเรชาติพระองค์กล่าววาจาแต่ล้วนสัตยถาเวนจากมุสาวาท^{๗๑}

๑๕. พรมฺมชุตฺโต (มีพระวรกายตั้งตรงดุจพระกายพรหม)

มีท่อนพระกายอันตั้งตรงดุจกายท้าวมหาพรหม มิได้น้อมไปเบื้องหน้า เบื้องหลัง และข้างซ้ายข้างขวา เหมือนกายของสามัญชนทั่วไป จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๑๕ ในปุเรชาติพระองค์มิได้เปียดเบียนฆ่าเสียซึ่งสัตว์อื่น^{๗๒}

^{๖๗} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๒๐/๑๗๙.

^{๖๘} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๑๘/๑๗๗.

^{๖๙} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๑๖/๑๗๖.

^{๗๐} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๓๒/๑๘๙.

^{๗๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๑๒/๑๗๒.

^{๗๒} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๖/๑๖๗.

๑๖. สดตสสโท (มีพระมั่งสะในที่ ๗ แห่งเต็มบริบูรณ์)

มีพระมั่งสะอันหนาในที่ ๗ สถาน คือหลังพระหัตถ์ทั้งสอง หลังพระบาททั้งสอง แลพระอังสาทั้งสองข้าง และลำพระศอก ที่ทั้ง ๗ แห่งนี้กำบังมิได้เห็นพระเส้น ปรากฏออกมาภายนอก จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคํารบ ๑๖ ในปุระชาติพระองค์ได้บริจาคปณตโกชนาทานเป็นอันมาก^{๗๓}

๑๗. สีหปุพพพฒกาโย (มีพระวรกายทุกส่วนบริบูรณ์ดุจลําดำท่อนหน้าของราชสีห์)

มีสกลกายบริบูรณ์ดุจกึ่งกายท่อนหน้าแห่งพญาราชสีห์ อธิบายว่า ธรรมดากายแห่งราชสีห์นั้น ท่อนกึ่งข้างเบื้องหน้านั้นลําดำพิบริบูรณ์ ท่อนกึ่งข้างเบื้องท้ายนั้นพานจะบกพร่อง อันพระกายแห่งพระมหาบุรุษบริบูรณ์พร้อมทั่วทั้งพระองค์มิได้บกพร่อง พระอังกพยพใหญ่่น้อยทั้งปวงที่ควรจะยาวแลสั้น ควรจะลําดำจะเรียวจะกลมในที่ใด ๆ ก็มีสัณฐานอันงามปรากฏสมควรแก่ อังกพยพในที่นั้นๆ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคํารบ ๑๗ ในปุระชาติพระองค์ได้สั่งสม พระทศบารมีบริบูรณ์ทุกประการ^{๗๔}

๑๘. ปิณฺณตรัสโต (มีพระปฤษฎางค์ราบเรียบเสมอกัน)

มีระหว่างพระปฤษฎางค์อันบริบูรณ์ อธิบายว่า ตั้งแต่บั้นพระองค์ขึ้นไปจนตราบเท่าถึงต้นพระศอนั้น พื้นพระมั่งสะปกพระปฤษฎางค์เสมอเป็นอันดีมิได้เห็นข้อพระอัฐิท่ามกลางเหมือนแผ่นกระดานทองอันยกขึ้นตั้งไว้ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคํารบ ๑๘ ในกระดานทองอันยกขึ้นตั้งไว้ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคํารบ ๑๘ ในปุระชาติพระองค์มีพระทัยปรารถนาจะให้เป็นประโยชน์แลคุณแก่ชนทั้งหลายเป็นอันมา^{๗๕}

๑๙. นิโครธปริมณฑโล (มีพระวรกายเป็นปริมณฑลดุจปริมณฑลของต้นไทร)

มีปริมณฑลพระกายบริบูรณ์พร้อมดุจปริมณฑลแห่งต้นไม้ไทร อธิบายว่า พระกรทั้งสองข้างเหยียดออกโดยกว้าง คือวาของพระองค์มีประมาณยาวเท่าใด ก็วัดได้เท่ากันกับพระกายซึ่งสูงประมาณเท่านั้น มิได้สั้นกว่ายาวกว่าดุจสามัญสัตว์ทั้งหลายอื่นๆ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคํารบ ๑๙ ในปุระชาติพระองค์ทรงบำเพ็ญทาน โดยสักการสัมนานะนับถือสมณพราหมณาจารย์แลยาจากตามสมควรแก่คุณานุรูป^{๗๖}

^{๗๓}ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๒/๑๘๐.

^{๗๔}ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๔/๑๘๒.

^{๗๕}อ้างแล้ว

^{๗๖}ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๔/๑๘๒.

๒๐. สมวณฺณกฺขนฺโธ (มีลำพระศอกกลมเท่ากันตลอด)

มีลำพระศอกอันกลมงามเสมอเป็นอันดีดุจเขาโคทอง ขณะเมื่อจะเปล่งพระสุรเสียงตรัสออกมานั้นระเบียบเส้นที่ลำพระศอกมิได้ปรากฏออกมาภายนอก พระสุรเสียงนั้นดังก้องดุจจะเสียงเมฆอันบันลือ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บ ๒๐ ในปุเรชาติพระองค์มีพระทัยปรารถนาจะให้ป็นสุขแก่สัตว์ทั้งปวง^{๗๗}

๒๑. รศคฺคศคฺคิ (มีเส้นประสาทรับรสพระกระยาหารได้ดี)

มีเส้นสำหรับที่จะนำไปซึ่งรสอาหารประมาณถึง ๗,๐๐๐ เส้น มีปลายแล่นขึ้นมา ณ เบื้องบนทั้งสี่แล้วรวบประชุมเข้าที่ลำพระศอก มาตราว่าเสวยพระกระยาหารแต่ประมาณเท่าเมล็ดงาหนึ่งก็ดี แต่พอตกถึงปลายพระชีวหารสก็แผ่ซ่านไปทั่วพระสรีรกายทั้งปวง จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บ ๒๑ ในปุเรชาติพระองค์มิได้เบียดเบียนซึ่งสัตว์ทั้งหลาย^{๗๘}

๒๒. สีนฺหนุ (พระหนุดุคคางราชสีห์)

มีพระหนุเสมือนด้วยคางแห่งพญาราชสีห์ มิฉะนั้นเสมือนด้วยสัณฐานแห่งวงพระจันทร์ในวันทวาทสิศกฤกษ์ขึ้น ๑๒ ค่ำ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บ ๒๒ ในปุเรชาติพระองค์มิได้กล่าววาจาสมัปปลาปวาท^{๗๙}

๒๓. จตฺตาทิสฺสทฺนฺโต (มีพระทนต์ ๔๐ ซี่)

มีพระทนต์ครบ ๔๐ ทิศ เบื้องบน ๒๐ เบื้องล่างก็ ๒๐ เท่ากัน จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บในปุเรชาติพระองค์เจรจาเว้นจากเปสุญวาท^{๘๐}

๒๔. สมทฺนฺโต (พระทนต์เรียบเสมอ)

มีระเบียบพระทนต์เรียบเรียงเสมอเป็นอันดี จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บ ๒๔ ในปุเรชาติพระองค์เว้นจากมิฉฉาชีพ^{๘๑}

๒๕. อวิรทฺนฺโต (พระทนต์ไม่ห่างกัน)

มีระเบียบพระทนต์มิได้ห่าง สนิทกันเป็นอันดี ดุจระเบียบแห่งแก้ววิเชียรอันตั้งเรียบเรียงระดับไว้บนแผ่นกระดานทอง จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคาร์บ ๒๕ ในปุเรชาติพระองค์เว้นจากเปสุญวาท^{๘๒}

^{๗๗} อ่างแล้ว

^{๗๘} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๖/๑๘๔.

^{๗๙} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๘/๑๙๔.

^{๘๐} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๔/๑๙๑.

^{๘๑} อ่างแล้ว.

^{๘๒} อ่างแล้ว.

๒๖. สุกฤททาโฐ (ลักษณะพระหนต์เรียบเสมอกัน และพระเขี้ยวแก้วขาวงาม)

มีพระทาลุระ คือพระเขี้ยวทั้ง ๔ อันขาวบริสุทธิ์ รุ่งเรืองด้วยรัศมีอันโอภาสยิ่งกว่ารัศมีแห่งดวงดาวประกายพริ้ว จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๒๖ ในปุเรชาติพระองค์เว้นจากมิถุนาชีพดุจดั่งกล่าวมาแล้ว^{๘๓}

๒๗. ปทุตชีโว (ลักษณะพระชีวหาใหญ่ยาว)

มีพระชีวหาอันอ่อนและกว้างยาวยิ่งกว่าชนทั้งปวง โดยส่วนยาวนั้นอาจแลบลูบช่องพระนาสิกทั้งสองและเลี้ยวกระหวัดถึงพระกรรณทั้งสองข้างได้ โดยส่วนกว้างนั้นอาจแลบแผ่ปกปริมณฑลพระนลาฏได้ทั่วทั้งสิ้น และห่อให้เล็กสอดใส่ในช่องพระนาสิกและพระโศตได้ จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๒๗^{๘๔}

๒๘. พุทฺธสโร กรวิกภาณี (พระสุรเสียงดุจเสียงพรหม ตรัสดุจเสียงร้องของนกการเวก)

มีพระสุรเสียงอันไพเราะประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ดุจเสียงแห่งท้าวมหาพรหมแลเสียงแห่งนกการเวก จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๒๘ ในปุเรชาติพระองค์เว้นจากมรุสวาท จึงได้พระมหาบุรุษลักษณะทั้งสองประการนี้^{๘๕}

๒๙. อภินิเณตโต (มีดวงพระเนตรดำสนิท)

มีพระเนตรอันดำยืดยิ่งนัก คือ ในดวงพระเนตรใช้ว่าจะดำทั้งสิ้นก็หาไม่ได้ ในที่ควรจะเขี้ยวก็เขี้ยวบริสุทธิ์ดุจสีดอกสามหาว ที่ควรจะเหลืองก็เหลืองดุจสีดอกกรรณิกา ที่ควรจะแดงก็แดงดังดอกเซ่งและดอกชบา ที่ควรจะขาวก็ขาวดังสีดาวประกายพริ้ว ที่ควรจะดำก็ดำดังสีผลประคำดีควาย และกระบอกพระเนตรทั้งสองนั้นงามดุจสีหบัญชรแก้วในสุวรรณวิมานอันเผยออก จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๒๙^{๘๖}

๓๐. โคปมโฆ (ดวงตาแจ่มใสดุจตาลูกโคเพิ่งคลอด)

มีดวงพระเนตรทั้งสองอันผ่องใสงามดุจดวงจักขุแห่งลูกโคอันคลอดได้ประมาณมูหุตหนึ่ง จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๓๐ ในปุเรชาติพระองค์ทอดพระเนตรเล็งดูมหาชนทั้งหลายด้วยพระเนตรอันเบิกบานมีอาการเป็นที่รัก จึงได้พระมหาบุรุษลักษณะทั้งสองประการนี้^{๘๗}

^{๘๓}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๔๐/๑๙๖.

^{๘๔}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๖/๑๙๓.

^{๘๕}อ้างแล้ว.

^{๘๖}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๘/๑๘๖.

^{๘๗}อ้างแล้ว.

๓๑. อุณาโลมา ภูมกนฺตเร ชาตา (มีพระอุณาโลมระหว่างพระโขนง สีขาวอ่อนเหมือนนุ่น)

มีพระอุณาโลมชาติบังเกิดขึ้น ณ ระหว่างแห่งพระโขนงทั้งสอง ท่ามกลางพระนลาฏ วงเวียนเป็นทักษิณาวฏ มีพรรณอันขาวและอ่อนดุจสำลีอันประณีตได้ ๑๐๐ ครั้ง ถ้าจะจับปลายเส้นพระโลมาชักออกก็ยาวประมาณถึงกึ่งพระกร จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๓๑ ในบุรชาติพระองค์ เจรจาเว้นผรุสวาท^{๘๘}

๓๒. อุณทิสีโส (ลักษณะพระเศียรดุษฎีประดับด้วยกรอบพระพักตร์)

มีพระนลาฏและพระเศียรอันบริบูรณ์ประกอบด้วยอรรถ ๒ ประการ อธิบายว่า พื้นพระมิ่งสมุขขึ้น ตั้งแต่หมวกพระกรณเบื้องขวาปกขอบพระนลาฏมาถึงหมวกพระกรณเบื้องซ้าย งามเหมือนอุณทิสีโสคือกระบังหน้า ชนทั้งหลายเห็นพระลักษณะอันนี้จึงเอาอย่างไปกระทำอุณทิสีโสเป็นเครื่องหมายประดับพระพักตร์แห่งกษัตริย์ทั้งปวงสืบๆ กันมานั้นประการ ๑ อนึ่ง พระเศียรนั้นกลมงามบริบูรณ์มิได้ แลนูนขึ้นเบื้องบนมีฐานดังต่อมแห่งน้ำ แลพระลักษณะทั้งสองรวบเข้าเป็นอันเดียวกันว่ามีพระเศียรประดับด้วยพระอุณทิส จัดเป็นพระมหาบุรุษลักษณะคำรบ ๓๒ ในบุรชาติพระองค์ได้เป็นใหญ่ในการกุศล ชักชวนมหาชนให้กระทำบุญต่างๆ มีทานเป็นต้น และขณะเมื่อกระทำการกุศลนั้นมิได้ก้มหน้า ย่อมเงยพระพักตร์ขึ้นด้วยจิตปรีดาปราโมทย์โสมนัส สิริเป็นมหาบุรุษลักษณะพร้อมครบทั้ง ๓๒ ประการ^{๘๙}

นอกเหนือจากมหาบุรุษลักษณะทั้ง ๓๒ ประการแล้ว พราหมณ์โกณฑัญญะยังพิจารณาถึงพระอสีตยานุพยัญชนะ ๘๐ ประการ ตามคัมภีร์พราหมณ์ จึงมีความมั่นใจเป็นอย่างมาก และกล่าวที่จะออกคำพยากรณ์เพียงสถานเดียวว่า “...พระราชา कुमार ผู้บริบูรณ์ด้วยมหาบุรุษลักษณะอย่างนี้ จะไม่อยู่ครองเพศฆราวาสอย่างแน่นอน จักต้องเสด็จออกบรรพชา และได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแท้...”

พระลักษณะทั้ง ๓๒ ประการมีแสดงไว้ในลักษณะสูตร ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สัมพันธ์กับดวงพระชะตาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผูกดวงขึ้น ตามหลักคัมภีร์สุริยาตร์^{๙๐} ดังนี้

^{๘๘}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๒/๑๘๙.

^{๘๙}ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๐/๑๘๗.

^{๙๐} อาจารย์บัวทอง เตือนโชติ, โหราศาสตร์เรียนลัด, หนังสือปฏิทินโหราศาสตร์ ๑๐๐ ปีของคุณหลวงอรรถธรรมทีประวัตติ, (ม.ป.ท., ๒๕๑๖), หน้า ๑๖๖.

ในเรือนของดาวพระศุกร์ (๖) บอกถึงความสง่างามแห่งพระวรกาย ร่วมกับดาวอังคาร (๓) ดาวพุธ (๔) และดาวเสาร์ (๗) ดาวประจำพระองค์ได้ทั้งคู่ธาตุ (๑๗) และคู่วิชาการ (๑๔) เรือนนี้ เป็นเรือนที่ ๑๐ หมายถึง กรรม การกระทำทั้งอดีตและปัจจุบัน การที่มีดาวพระเคราะห์มาชุมนุมกันในภพนี้แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงประกอบกุศลกรรมมาแต่อดีตชาติอย่างต่อเนื่อง ดาวเกษตรแห่งภพนี้ คือ ดาวศุกร์ (๖) ที่โคจรร่วมกับดาวพฤหัสบดี (๕) ตำแหน่งของดาวศุกร์ (๖) เป็นประ ดาวดวงนี้แทนกิเลส เมื่อตำแหน่งเป็นประ เท่ากับพระพุทธรูปองค์ทรงศักดิ์สิทธิ์ได้สิ้น ดาวศุกร์ (๖) ร่วมกับดาวพฤหัสบดี (๕) ในสุภะภพ หมายถึงการที่พระองค์ทรงเลือกในทางหลุดพ้น เป็นทางสายเอก ไม่ทรงยินดีที่จะอยู่ในทรัพย์สมบัติ และความสุขทางโลกอีกต่อไป

ความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นคือ ดาวพระเคราะห์ที่ทรงคุณภาพในดวงพระชะตาของพระพุทธรูปบอกถึงกุศลกรรมที่พระองค์ได้ทรงประกอบมาอย่างบริบูรณ์คือบารมี ๓๐ ทศ อันเป็นที่มาของมหาบุรุษลักษณะทั้ง ๓๒ ประการ ดาวประจำพระองค์จึงได้คุณภาพทางโหราศาสตร์ โคจรร่วมกับดาวพระเคราะห์ที่ได้คู่กันตามที่กล่าวมาแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์กันในเรื่องการให้ผลของกรรมที่ปรากฏออกมาเป็นแผนที่ดวงชะตาเมื่อเฉลิมรูปดวงชะตาขึ้นตามตำแหน่งของดาวพระเคราะห์ที่สถิตในวันที่พระองค์ทรงมีพระประสูติกาล

๔.๓.๒ การนำคำพยากรณ์มาเชื่อมโยง เกี่ยวกับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

ความเชื่อทางโหราศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับกรรมในรูปแบบของคำพยากรณ์ อธิบายได้ว่า การอ่านดวงชะตา คือการอ่านคุณภาพของดาวพระเคราะห์ผสมกับเรือนชะตาตามหลักวิชาโหราศาสตร์ ผลที่จะเกิด คือ ดาวที่โคจรในปัจจุบัน มีระยะเชิงมุมที่สัมพันธ์กับพื้นดวงกำเนิดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเวลาที่ดาวพระเคราะห์องค์นั้นโคจรเข้ามาในระยะองศา ลิปดาใกล้เคียงกับดวงกำเนิด ใครที่มีพื้นดวงกำเนิดดี หมายถึงมีดาวศุภะเคราะห์ (ดาวฝ่ายกุศล) อยู่ในตำแหน่งที่ดี ก็จะส่งผลให้เจ้าของดวงชะตาได้รับผลดี เกิดมาในตระกูลที่ดี มั่งคั่งร่ำรวย เป็นที่รักของคนทั้งหลาย เหมือนมีต้นทุนหรือกรรมดี มีปฏิปทาที่ดีมาก่อน ตรงกันข้ามหากบุคคลที่มีดาวบาปพระเคราะห์ (ดาวฝ่ายอกุศล) ที่คอยทำลายพื้นดวงกำเนิดอยู่ ก็เปรียบเสมือนมีปฏิปทาที่เสีย กรรมเดิมในทางที่เสื่อมเป็ดเบียนให้ชีวิตมีแต่ความทุกข์ยากลำบากมากกว่าผู้อื่น ทั้งที่พยายามตั้งอยู่ในความถูกต้อง ดึงมาแล้ว จึงทำให้เกิดความท้อถอยต้องการหาหนทาง แก่กรรมที่บีบคั้นอยู่ จึงมักมาพึ่งพาหมอดูให้แนะนำแก้ไข แก่ดวงเสริมดวง ซึ่งในความเป็นจริงตามหลักวิชาแล้วไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขดวงชาตากำเนิดได้ เช่นเดียวกับกรรมก็ไม่สามารถแก้ไขได้ แต่มีเพียงวิธีที่ปฏิบัติกุศล เป็นอามิสพลี ธรรมพลีให้กับเทวดา

ประจำดาวพระเคราะห์ในแผนที่ดวงชาตาเท่านั้น หรือ การเจริญพระปริต^{๙๑} อันหมายถึงเครื่องป้องกัน ความต้านทานมิให้อุปัทวอันตรายเข้าถึงเจ้าชาตาได้ ซึ่งแบ่งกรณีศึกษาออกได้ ดังนี้

ก. การสะเดาะเคราะห์

ความหมายของคำว่า “สะเดาะเคราะห์” แยกตามศัพท์ คำว่า “สะเดาะ” หมายถึงการทำให้หลุดออกมาด้วยอำนาจของคาถาอาคม เช่น สะเดาะโชตรวน สะเดาะกฤณแจ หรือ การทำให้สิ้นหรือทำให้เบาบางลง เช่นการทำบุญสะเดาะเคราะห์ ปลอยนก ปลอยปลา หรือการ สะเดาะเคราะห์ เป็นต้น^{๙๒} คำว่า “เคราะห์” หมายถึงสิ่งที่นำผลมาให้โดยไม่ได้คาดหวัง เช่น เคราะห์ร้าย เคราะห์ดี แต่มักจะใช้ในทางลบ เช่น ดวงชาตากำลังเข้าเคราะห์ “เคราะห์” ในความหมายนี้ หมายถึงดาวพระเคราะห์ ตามหลักของวิชาโหราศาสตร์ไทย เคราะห์ประมะโกตะ ยะหะ มุขะ สัปตะ”^{๙๓} หมายความว่า ดวงดาวมีนับล้าน แต่มีดาวที่เป็นใหญ่เพียง ๗ดวง จึงมีการแบ่งดาวพระเคราะห์ออกเป็น ศุภเคราะห์ (ฝ่ายกุศล) ๔ ดวง คือ ดาวจันทร์ (๒), ดาวพุธ (๔), ดาวพฤหัสบดี (๕), ดาวศุกร์ (๖) และ บาปพระเคราะห์ (ฝ่ายอกุศล) อีก ๓ ดวง คือ ดาวอาทิตย์ (๑), ดาวอังคาร (๓) และดาวเสาร์ (๗) เมื่อบาปพระเคราะห์โคจร เข้ามาเสวยอายุ หมายถึงเจ้าชาตากำลังเข้าเคราะห์ หรือมีเคราะห์ร้าย ตามคุณภาพของดาวพระเคราะห์องค์นั้น เช่น นักพยากรณ์ให้คำพยากรณ์ว่า จะมีเคราะห์ร้าย ไม่สมควรเดินทางไกลโดยเฉพาะทางรถยนต์ หมายความว่า ในขณะนั้น ดาวบาปพระเคราะห์คือดาวอังคาร (๓) และดาวเสาร์ (๗) โคจรเข้ามาทับถัดนา หรือ อยู่ในระยะเชิงมุม ๙๐ องศา, ๑๘๐ องศา ซึ่งเป็นมุมทำลาย ดาวอังคาร (๓) แทนรถยนต์ เมื่อโคจร ร่วมกับดาวเสาร์ (๗) มี่องศา ลิปดา ใกล้เคียงกับดาวในพื้นดวงกำเนิด ถือว่าโอกาสของการเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ค่อนข้างสูง เมื่อคำพยากรณ์เตือนมาอย่างนี้ ธรรมชาติของคนย่อมรักตัวกลัวตายเป็นธรรมดา จึงเป็นที่มาของการทำบุญสะเดาะเคราะห์ เพื่อให้เกิดความสบายใจขึ้นเมื่อได้ประกอบกุศลกับพระภิกษุ ตามความเชื่อของชาวพุทธเมื่อได้รับการทำพิธี ได้รับมงคลจากการสาธยายบทสวดมนต์จากพระภิกษุ ก็ถือว่าการขจัดปัดเป่าเคราะห์ร้ายที่จะเข้ามาถล่มร้ายได้

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ไม่ทรงสนับสนุนพิธีการใดๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมหาศีล^{๙๔} ว่าเป็นเดรัจฉานวิชาพระภิกษุไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวต่อเมื่อหลังพุทธกาลและพระพุทธศาสนาเผยแผ่ไปสู่ดินแดนต่างๆ ผสมผสานเข้ากับลัทธิ ศาสนาดั้งเดิม ความเชื่อประจำถิ่น พระพุทธศาสนา ก็มีส่ว

^{๙๑} ธนิต อยู่โพธิ์, *อานาภาพพระปริตต์*, หน้า ๓๑.

^{๙๒} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๕๑.

^{๙๓} เทพย์ สาริกบุตร, *โหราศาสตร์ปริทรรศน์ ภาค จันทรวิจฉัย*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิทยากร, ๒๕๑๔), หน้า ๑.

^{๙๔} ที.สี. (ไทย) ๙/๒๑-๒๗/๘-๑๐.

ในการปรับประยุกต์พิธีกรรมเดิม ให้สอดคล้องกับหลักทางพระพุทธศาสนามากขึ้น เช่น เดิมผู้ประกอบพิธีเป็นพราหมณ์ ใช้บทสวดเป็นพระเวทย์ ก็เปลี่ยนมาเป็นพระสงฆ์เป็นผู้ประกอบพิธี มีการเจริญพระพุทธมนตร์ หรือพระปริตแทน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน ผู้คนที่ศรัทธาในพระศาสนา และพระภิกษุมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น สังคมระหว่างชาวบ้าน กับวัด การเผยแผ่พระธรรมคำสอนในบริบทอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย

ข. การทำบุญถวายสังฆทาน

ความหมายของคำว่า “สังฆทาน” คือ ทานเพื่อสงฆ์, การถวายเพื่อสงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง เช่น จะทำพิธีถวายของที่มีจำนวนจำกัดพึงแจ้งแก่ทางวัด ให้จัดพระไปรับตามจำนวนที่ต้องการ หัวหน้าสงฆ์จัดภิกษุใดไปพึงทำใจว่า ท่านมารับในนามของสงฆ์ หรือเป็นผู้แทนของสงฆ์ทั้งหมด ไม่พึงเพ่งเล็งว่าเป็นบุคคลใด คิดตั้งใจแต่ว่าจะถวายอุทิศแด่สงฆ์ ...^{๙๕} อานิสงส์ของสังฆทาน มีตัวอย่างหนึ่ง ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ซึ่งพระมหาโมคคัลลานเถระถามนางเทพธิดาผู้มีผิวพรรณงาม มีวิมานที่งดงามว่าในขณะที่เป็นมนุษย์เธอทำบุญด้วยอะไร ความว่า

... เทพธิดาผู้ประดับองค์ ทรงมาลัย ทรงภูษาสวยงาม วิมานตั้งทองคำของเธอช่างโอ้อ่า ล่องลอยไปในที่ต่างๆ ได้รวดเร็วสมใจปรารถนาเธอเปล่งรัศมีสว่างไสว ดังสายฟ้าแลบออกจากกลีบเมฆ เพราะบุญอะไรผิวพรรณเธอจึงงามเช่นนี้ ผลอันพึงปรารถนาจึงสำเร็จแก่เธอในวิมานนี้ และโภคะทั้งมวลล้วนน่าพอใจจึงเกิดแก่เธอ

เทพธิดาผู้มีอานุภาพมาก อาตมาขอถามว่า เมื่อเธอเกิดเป็นมนุษย์ได้ทำบุญอะไรไว้ เพราะบุญอะไรเธอจึงมีอานุภาพรุ่งเรืองและมีรัศมีกายสว่างไสวไปทั่วทุกทิศอย่างนี้

เทพธิดานั้นดีใจที่พระมหาโมคคัลลานเถระถามจึงตอบปัญหาผลกรรมตามที่พระเถระถามว่า เมื่อดิฉันเกิดเป็นมนุษย์อยู่ในหมู่มนุษย์ ได้ถวายตั้ง แต่บรรดาภิกษุผู้เพ่งมาถึง ได้กราบไหว้ ประคองอัญชลี และถวายทานตามกำลังทรัพย์ เพราะบุญนั้นผิวพรรณดิฉันจึงงามเช่นนี้ ผลอันพึงปรารถนาจึงสำเร็จแก่ดิฉันในวิมานนี้ และโภคะทั้งมวลล้วนน่าพอใจจึงเกิดขึ้นแก่ดิฉัน^{๙๖}

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นเหตุให้ชาวพุทธมีความเชื่อเกี่ยวกับการถวายทานแด่พระสงฆ์แบบไม่เจาะจงตัวบุคคล ถวายเป็นสังฆทาน จัดเป็นสิ่งที่ทำแล้ว ปฏิบัติแล้วได้บุญมากได้อานิสงส์มาก ซึ่งเป็นคำสอนที่มีคุณค่ามาก สอนให้คนไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งได้ทำนุบำรุงพระศาสนาไปในตัวอีกด้วย

^{๙๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๑๖.

^{๙๖} ชู.วิ. (ไทย) ๒๖/๑-๗/๑-๒.

ค.การทำบุญ ต่ออายุ สืบชะตาด้วยการเจริญพระปริตร เป็นความเชื่อที่ ชาวพุทธ นิยมปฏิบัติกันอย่างยิ่งในขณะช่วงอายุ ประสพกับภาวะที่เสื่อมลาภ เสื่อมยศ หมดทรัพย์ ขาดความ มั่นใจ ขาดความมั่นคงในการดำเนินชีวิต หรือมีโรคภัยเบียดเบียนอย่างหนัก จึงต้องหาที่พึ่งทางใจ ด้วยการทำบุญต่ออายุ สืบชะตา ด้วยการเจริญพระพุทธรูปตามคัมภีร์เรื่องที่มีกล่าวไว้ในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท เรื่องอายุวัณณะกุมาร ความโดยย่อมี ดังนี้

อายุวัณณะกุมารบุตรชายของพราหมณ์ที่ถูกพยากรณ์ว่าจะมีชีวิตอยู่ได้เพียง ๗ วันพระพุทธองค์ ได้ทรงแนะนำให้พราหมณ์ผู้เป็นบิดา-มารดาของกุมาร นิมนต์พระภิกษุมาเจริญพระปริตรตลอดวัน เป็นเวลา ๗ วัน ในวันที่ ๗ พระพุทธองค์เสด็จมาเอง เหล่าเทวดาทั้งหลายที่มีฤทธิ์ มีศักดิ์ใหญ่ก็ ตามมาเฝ้าพระพุทธองค์ ทำให้ยักษ์อสูรทโก ผู้ปรนนิบัติท้าวเวสสุวรรณอยู่เป็นเวลา ๑๒ ปี ได้รับพร แห่งท้าวเวสสุวรรณว่า วันคาร์บที่ ๗ ท่านจงถือเอากุมารคนหนึ่งตามแต่จะปรารถนาเถิด ครั้นยักษ์ อสูรทโกเข้ามาใกล้แล้ว ก็มีอาจสามารถที่จะเข้าไปถือเอากุมารนั้นได้ โดยเกรงพุทธอำนาจ พอรุ่ง ขึ้นเป็นวันคาร์บ ๘ กุมารนั้นก็พันภัยแห่งยักษ์ บิดา มารดาของกุมาร จึงกราบทูลถามพระสุคตว่า บุตรของข้าพเจ้าจะมีอายุได้เท่าใด สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์ว่า กุมารนี้จะมีอายุ อยู่ได้ ๑๒๐ ปี โดยเหตุที่มีพุทธภูิกาดังนี้ พราหมณ์บิดา มารดาของกุมาร จึงขนานนามบุตรของ ตนว่า อายุวัณณะกุมาร^{๙๗}

ดังนั้น พุทธานุภาพของพระปริตรที่สาธยายโดยพระสงฆ์ จึงเหมือนมงคล ขจัดภัยภัย และ เคาระหกรรมได้ พระปริตร แปลว่า ความต้านทาน หรือ เครื่องป้องกัน ซึ่งความต้านทาน หรือ เครื่องป้องกันนี้ หมายถึง ป้องกันอุปัทวอันตรายทั้งหลายมีเหตุอันเกิดจากกรรม (เล็กน้อย) หรือเหตุ อันเกิดจากอมนุษย์ หรือภัยธรรมชาติต่างๆ เป็นต้น^{๙๘}

สำหรับอานุภาพของพระปริตร มีอานุภาพสำหรับป้องกันคุ้มครองชีวิตหรือสามารถที่จะ ต่ออายุให้กับตนเองและผู้อื่นได้ ดังปรากฏในชาดกต่างๆ เช่น ป้องกันภัยอันตรายให้กับตนเอง ดังที่ ปรากฏในโมรชาดก ว่าด้วยนกกยูงเจริญพระปริตร ความตอนหนึ่ง ว่า “... ภิกษุทั้งหลาย นกกยูงนั้นครั้ง เจริญพระปริตร คือการป้องกันนี้แล้ว จึงพักอยู่ ณ ที่อยู่นั้น ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรนี้ นกกยูง มิได้มีความกลัว ความสยดสยองตลอดคืนตลอดวัน ...”^{๙๙} และในบางคราวพระพุทธองค์เองก็ทรง สาธยายพระปริตร เช่นโพชฌงค์ ๗ ให้พระภิกษุฟัง หรือให้พระภิกษุมาสาธยายให้พระพุทธองค์ทรงได้ ยินได้ฟังเอง ทำให้หายจากอาพาธได้ ดังจะปรากฏในพระไตรปิฎก ความว่า

^{๙๗} ขุ.ธ.อ. (ไทย) ๔๑/๑/๒/-/๑๘/๔๕๙-๔๖๔.๖๖.

^{๙๘} ธนิต อยู่โพธิ์, อานุภาพพระปริตต์, หน้า ๓๑.

^{๙๙} ขุ.ชา.ทุก. (ไทย) ๒๗/๑๗-๑๘/๖๖-๖๗, ขุ.ชา.ทุก.อ. (ไทย) ๕๗/๓/๓/-/๑๖๘/๖๖.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเวฬุวัน สถานที่ให้เหยื่อกระแต เขตกรุงราชคฤห์ สมัยนั้น ท่านพระมหากัสสปะอาพาธ ได้รับทุกข์เป็นไข้หนัก อยู่ที่ปิปผลิคูหา

ครั้นในเวลาเย็น พระผู้มีพระภาคเสด็จออกจากที่หลีกเร้น เข้าไปหาท่านพระมหากัสสปะถึง ที่อยู่ ประทับนั่งบนพุทธอาสน์ที่ปูลาดไว้แล้ว ได้ตรัสถามท่านพระมหากัสสปะดังนี้ว่า “กัสสปะ เธอยังสบายดีหรือ ยังพอเป็นอยู่ได้หรือ ทุกขเวทนาทุเลาลง ไม่กำเริบขึ้นหรือ อาการทุเลาปรากฏ อาการกำเริบไม่ปรากฏหรือ”

ท่านพระมหากัสสปะทูลตอบว่า “ข้าพระองค์ไม่สบาย จะเป็นอยู่ไม่ได้ ทุกขเวทนามีแต่กำเริบหนักขึ้น ไม่ทุเลาลงเลย อาการกำเริบปรากฏ อาการทุเลาไม่ปรากฏ พระพุทธเจ้าข้า”

“กัสสปะ โพชฌงค์ ๗ ประการนี้เรากล่าวไว้ชอบแล้ว ที่บุคคลเจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไป เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน ... ”

... พระผู้มีพระภาคได้ตรัสภาษิตนี้แล้ว ท่านพระมหากัสสปะก็มีใจยินดี ชื่นชมพระภาษิตของ พระผู้มีพระภาค หายขาดจากอาพาธนั้น^{๑๐๐}

จากข้อความ แสดงให้เห็นถึง ครั้งหนึ่ง พระมหากัสสปะอาพาธเป็นไข้หนัก เกิดความเจ็บปวดจนทนไม่ไหว อาการไม่ทุเลาลงแม้แต่น้อย พระพุทธเจ้าก็ทรงสาธยาย โพชฌงค์ ๗ ให้ท่านฟัง หลังจากฟังจบอาการอาพาธของท่านก็หายไป และมีเหตุการณ์คล้ายๆ กันนี้ เมื่อครั้งพระมหาโมคคัลลานะ เป็นไข้อาการหนัก มีความเจ็บปวดจนทนไม่ไหว พำนักอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ พระพุทธเจ้าก็ทรงสาธยาย โพชฌงค์ ๗ ให้ท่านฟัง เมื่อฟังจบอาการป่วยก็คล้ายตัวทุเลาลงจนหายปกติ ดังข้อความปรากฏในพระไตรปิฎก ความว่า

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเวฬุวัน สถานที่ให้เหยื่อกระแต เขตกรุงราชคฤห์ สมัยนั้น ท่านพระมหาโมคคัลลานะอาพาธ ได้รับทุกข์ เป็นไข้หนัก อยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ

ครั้นในเวลาเย็น พระผู้มีพระภาคเสด็จออกจากที่หลีกเร้น เข้าไปหาท่านพระมหาโมคคัลลานะ ถึงที่อยู่ ประทับนั่งบนพุทธอาสน์ที่ปูลาดไว้แล้ว ได้ตรัสถามท่าน พระมหาโมคคัลลานะดังนี้ว่า “โมคคัลลานะ เธอยังสบายดีหรือ ยังพอเป็นอยู่ได้หรือ ทุกขเวทนาทุเลาลง ไม่กำเริบขึ้นหรือ อาการทุเลาปรากฏ อาการกำเริบไม่ปรากฏหรือ”

ท่านพระมหาโมคคัลลานะทูลตอบว่า “ข้าพระองค์ไม่สบาย จะเป็นอยู่ไม่ได้ ทุกขเวทนามีแต่กำเริบหนักขึ้น ไม่ทุเลาลงเลย อาการกำเริบปรากฏ อาการทุเลาไม่ปรากฏ พระพุทธเจ้าข้า”

“โมคคัลลานะ โพชฌงค์ ๗ ประการนี้เรากล่าวไว้ชอบแล้ว ที่บุคคลเจริญทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน ... ”

^{๑๐๐} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๙๕/๑๒๘-๑๒๙.

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสภาชิตนี้แล้ว ท่านพระมหาโมคคัลลานะก็มีใจยินดี ชื่นชมพระภาชิตของพระผู้มีพระภาค หายขาดจากอาพาธนั้น^{๑๐๑}

นอกจากนี้ ยังมีอีก เมื่อครั้งพระพุทธองค์ทรงประจวบเป็นไข้หนัก ทรงให้พระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์ ๗ ถวาย ผลปรากฏว่าเมื่อพระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์ถวายจบพระพุทธเจ้าก็ทรงหายจากอาการประจวบและอาพาธนั้น ดังที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ความว่า

... สมัยนั้น **พระผู้มีพระภาคทรงพระประจวบ ได้รับทุกข์ พระอาการหนัก** ครั้งนั้น ท่านพระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ...

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับท่านพระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์ ดังนี้ว่า “จุณฑาสายาโยชฌงค์ให้แจ่มแจ้ง”

ท่านพระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์ตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โยชฌงค์ ๗ ประการนี้ พระองค์ตรัสไว้ชอบแล้ว ที่บุคคลเจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน ...”

ท่านพระมหาจุณฑาสายาโยชฌงค์ได้กล่าวคำนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคทรงชื่นชม พอพระทัยทรงหายขาดจากพระประจวบนั้น^{๑๐๒}

ง. การบวชเนกขัมมะสำหรับบุคคลทั่วไป คำว่า “เนกขัมมะ” หมายถึง การออกจากกาม การออกบวช ความปลอดโปร่งจากสิ่งล่อเร้าเข้ายวน^{๑๐๓} ปัจจุบันมีผู้นิยมไปถือศีล ปฏิบัติธรรมระยะสั้นในช่วงวันหยุดมากขึ้น ถึงแม้จะเป็นเพียง ๓-๗ วัน หากได้รับการอบรมที่ถูกต้องจากวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ย่อมบังเกิดผลดี ได้เห็นคุณค่าของสมาธิ ดังที่พระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่ोजรัญ ฐิตธัมโม) กล่าวไว้ว่า “การนั่งบำเพ็ญจิตภาวนา เป็นคุณของสมาธิภาวนา เจริญสมาธิให้ได้ญาณสมาบัติ ให้ได้ปัญญาญาณ แล้วก็สามารรถจะได้บุญมหัศจรรย์ลดบันดาลให้ได้สมคาถาปรารณาทุกประการ”^{๑๐๔} คำว่า “ภาวนา” แปลว่าทำให้เกิด ให้มี ให้เป็น คือ ทำกาย วาจา ใจ ให้เป็นศีล สมาธิ ปัญญาหรือ ทำ ขันธสันดาน ของตนที่เป็นปุถุชน ให้เป็นพระอรหันตบุคลในพระพุทธศาสนา

^{๑๐๑} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๙๖/๑๒๙-๑๓๐.

^{๑๐๒} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๙๗/๑๓๐-๑๓๑.

^{๑๐๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, หน้า ๑๗๓.

^{๑๐๔} พระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่ोजรัญ ฐิตธัมโม), **กรรมฐานบริหารจิต**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา), หน้า ๒๗.

๔.๓.๓ แนวทางการแก้กรรม ในรูปแบบพระพุทธศาสนาเถรวาท และในรูปแบบของวิชาโหราศาสตร์ไทย

การแก้กรรม เป็นเรื่องที่ยึดทำในสังคมไทยค่อนข้างมากทั้งที่ตามหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาท มีคำสอนที่ชัดเจนว่า “กรรมทุกอย่างที่นรชน ประพฤติดีแล้ว มีผล ผลกรรม ถึงจะเล็กน้อย เชื่อว่าเป็น โมฆะหามีไม่”^{๑๐๕} และพระพุทธพจน์ที่ว่า “กรรมทั้งหลายติดตามไปได้ แม้ตั้งอสงไขยชาติ ด้วยว่ากรรมจะดีหรือชั่วก็ตามย่อมไม่พินาศไป”^{๑๐๖} ดังนั้น กรรมย่อมรอการให้ผลเสมอ มีข้อสงสัยจากชาวพุทธมากมายว่า กรรมเก่า กรรมเดิมนั้นถูกเก็บบันทึกไว้ที่ใด ถึงได้สามารถมา ให้ผลข้ามภพ ข้ามชาติได้ ทางพระพุทธศาสนา มีการศึกษาในเรื่องของจิต ที่เปรียบเหมือนแหล่ง บันทึกข้อมูลที่มีความละเอียดซับซ้อนมาก แบ่งเป็นระดับภวังคจิต และระดับวิถิจิต ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้

ระดับภวังคจิต คือ จิตที่เป็นองค์แห่งภพ หมายถึง วิกาลจิตที่เป็นที่อยู่แห่งวิกาลขันธ อันได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มีคุณสมบัติ คือ

- ๑) เก็บศักยภาพทั้งหมดไว้
- ๒) เก็บไว้ทั้งคุณธรรม และกิเลส
- ๓) ทำหน้าที่จุติเวลาตาย แล้วทำหน้าที่ปฏิสนธิทันทีเพื่อการเกิดใหม่อีก (การเวียนว่ายตายเกิด)
- ๔) ทำหน้าที่รักษาชีวิตให้คงอยู่สืบไปในภพหนึ่งๆตั้งแต่เกิด จนตาย

ภวังคจิต มี ๓ ขณะ คือ อดีตภวังค์ ภวังคจลนะ และภวังคบุเฉพะ จัดเป็นจิตได้สำนึก ผลของกรรมถูกเก็บบันทึกไว้ที่นี่ ส่วนวิถิจิต มี ๑๔ ขณะ คือ อาวัชชนะ ปัญจวิญญาน สัมปฏิจชนะ สันตிரณะ โภจณวิญญาน ชวนะ และตทาลัมพะ^{๑๐๗}

จึงสรุปได้ว่าสิ่งใดที่บุคคลได้กระทำไว้อย่อมไม่มีการพินาศ สูญหายไปคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างถาวร เพื่รอเวลาในการแสดงผลให้เจ้าตัวได้ตระหนัก ดังนั้น ความเป็นไปได้ในการแก้กรรม หรือสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วย่อมเป็นไปไม่ได้ แต่การกระทำใหม่ ประกอบกรรมใหม่ในทางที่ดีขึ้นจะเป็นหนทางให้การส่งผลของกรรมเดิมชะลอไป เหมือนการเติมน้ำตลกลงไปในน้ำที่เสีย เมื่อปริมาณของน้ำดี มากกว่าน้ำเสีย คุณภาพของน้ำก็ย่อมจะเปลี่ยนไป ผู้วิจัยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

ก. การแก้กรรมในรูปแบบของพระพุทธศาสนาเถรวาท

การแก้กรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ การทำกลับคืน หรือเรียกว่า “ปฏิกรรม” โดยมีหลักดังนี้ พระพุทธองค์ทรงนำหลักปฏิกรรม มาวางเป็นพุทธบัญญัติซึ่งกำหนดเป็นวินัยที่มีผลบังคับให้

^{๑๐๕} พุ.ชา.วิสติ. (ไทย) ๒๗/๒๕-๒๕/๔๗๓.

^{๑๐๖} พุ.ชา.ม. (ไทย) ๒๘/๑๒๘๒/๓๘๐.

^{๑๐๗} บรรจบ บรรณรุจิ, กรรมกุญแจไขความลับของชีวิต เล่ม ๔ ตอนความลับชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : แคนนากราฟฟิค, ม.ป.ป.), หน้า ๖๘-๗๑.

ต้องปฏิบัติ จัดเป็นวินัยบัญญัติ ๒ เรื่องคือ อาบัติปฏิกรรม และปวารณากรรม พร้อมกันนั้น ในวงกว้างออกไป สำหรับทุกคน ไม่ว่าบรรพชิต หรือคฤหัสถ์ ทรงเน้นย้ำให้บำเพ็ญปฏิกรรม ที่มากับความสำนึก และสารภาพความผิด เรียกว่า อัจฉยเทศนา ถือว่าเป็นหลักปฏิบัติในแบบแผนของอารยชน ความหมายที่แตกต่างกันของ อาบัติปฏิกรรม, ปวารณากรรม และ อัจฉยเทศนา มีดังนี้

๑) อาบัติปฏิกรรม แปลว่า การทำคืนอาบัติ หรือ ปลงอาบัติ เป็นวินัยบัญญัติ (สำหรับพระสงฆ์) คือรู้ตัวว่าทำความผิด และบอกว่าจะละเลิกไม่ทำอีก เป็นการสังวรระวังไม่ให้กระทำอีก

๒) ปวารณากรรม เป็นสังฆกรรมประจำปีตอนจบการจำนำพรรษา เป็นการเปิดโอกาสให้พระภิกษุกล่าวตักเตือนได้ในที่ประชุมสงฆ์ ดังนี้

๑. โดยภิกษุผู้มีพรรษาแก่กว่า เปิดโอกาสให้ภิกษุที่มีพรรษาอ่อนกว่าโดยกล่าวว่า “สงฆ์ อาวุโส ปวาเรมิ ทิฏฐเนน วา สุเตน วา ปริสสกาย วา วทนตุ มํ อายสมนโต อนุกมปิ อุปาทาย, ปสสนโต ปฏิกริสสามิ”

๒. ภิกษุผู้มีพรรษาอ่อนกว่า เปิดโอกาสให้ภิกษุผู้มีพรรษาแก่กว่า โดยกล่าวว่า “สงฆ์ อาวุโส ปวาเรมิ ทิฏฐเนน วา สุเตน วา ปริสสกาย วา วทนตุ มํ อายสมนโต อนุกมปิ อุปาทาย, ปสสนโต ปฏิกริสสามิ” เธอทั้งหลาย ฉันปวารณาต่อสงฆ์ ด้วยได้เห็นก็ดี ด้วยได้ฟังก็ดี ด้วยสงสัยก็ดี ขอเธอทั้งหลายจงอาศัยความกรุณาว่ากล่าวฉัน ฉันเห็นอยู่ จักปฏิกรรม

๓) อัจฉยเทศนา เป็นหลักปฏิบัติอย่างหนึ่งในอริยวินัย(สำหรับทั้งพระสงฆ์ และคฤหัสถ์) คือ เมื่อรู้ตัวว่าทำผิดแล้ว จะต้องเข้าไปขอขมาอภัยเขา ให้เขายอมรับความสำนึกของตนเพื่อตนจะได้ปฏิกรรมและสำรวมระวังต่อไป^{๑๐๘}

ในพระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗ กล่าวถึงกรณีที่น่ายขมึงธนูที่รับจ้างมาเพื่อสังหารพระพุทธเจ้าแล้วสำนึกผิด ได้เข้ามาราบทูลขอขมาต่อพระพุทธองค์ ซึ่งพระองค์ได้ตรัสว่า “ยโต จ โข ตวํ อาวุโส อจจยํ อจจยโต ทิสวา ยถาธมมํ ปฏิกรโธสิ ตนเต มยํ ปฏิกคณหาม วุทธิ เทสา อาวุโส อริยสส วินเย โย อจจยํ อจจยโต ทิสวา ยถาธมมํ ปฏิกรโธติ อายตี สํวรํ อาปชชติ”^{๑๐๙} แปลว่า “เอาเถิด การที่ท่านได้ทำความผิดเพราะความโง่เขลาเบาปัญญา ที่มีจิตคิดประทุษร้ายคิดจะปลงพระชนม์จึงเข้ามาที่นี่ เพราะเหตุที่ท่านเห็นความผิดเป็นความผิดแล้วแก้ไขให้ถูกต้อง ข้อนั้นเรายอมรับ เพราะการที่บุคคลเห็นความผิดเป็นความผิดแล้วแก้ไขให้ถูกต้องและสำรวมต่อไป นี่เป็นความเจริญในวินัยของพระอริยยะ”^{๑๑๐}

จะเห็นได้ว่า การแก้กรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ การสำนึกผิด การรู้ตัวแล้วสารภาพความผิดนั้นพร้อมทั้งขอขมาอภัย ต่อผู้ที่ตนกระทำ หรือต่อที่ประชุม พร้อมทั้งให้สัญญา

^{๑๐๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**, หน้า ๒๙๐-๒๙๑.

^{๑๐๙} วิ.จ. (บาลี) ๗/๓๖๙/๑๘๐.

^{๑๑๐} วิ.จ. (ไทย) ๗/๓๔๐/๑๘๘.

ว่าจะพึงระวังสำรวมไม่ประกอบกรรมที่ผิดพลาดนั้นซ้ำอีก นั่นคือ เป็นการเปิดโอกาสให้กรรมดีมีผลมากขึ้น ส่วนกรรมชั่วนั้นแม้จะยังอยู่ แต่ไม่มีโอกาสให้ผล เมื่อกรรมดีมากกว่ากรรมชั่วที่เคยปฏิบัติมาก็เป็นการปิดโอกาสมิให้กรรมชั่วแสดงผลได้ เปรียบเหมือนการเติมน้ำ เข้าไปในแก้วที่มีเกลืออยู่ ถ้าเติมน้ำเข้าไปมากๆ น้ำนั้นก็จางความเค็มลงโดยปริยาย เหมือนกรรมชั่วที่ยังมีอยู่แต่ไม่ได้โอกาสส่งผลเพราะกรรมดีมีมากคอยขวางกั้นไว้ จัดเป็นการปรับเปลี่ยนกรรมได้

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในเรื่องของพระองค์สิมมัล สามารถแก้กรรมของตนได้ ด้วยการประกอบกรรมดีด้วยการบวชเป็นพระภิกษุ แต่ก็ยังต้องทนทุกข์จากการถูกทำร้าย ขว้างปาด้วยก้อนอิฐ ก้อนหินให้ได้รับบาดเจ็บ เวลาไปบิณฑบาต มีแต่จีวรที่เปื้อนโลหิตมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ซึ่งพระพุทธองค์ทรงตรัสให้กำลังใจว่า “เธอจงอดกลั้นไว้เถิดพราหมณ์ เธอจงอดกลั้นไว้เถิดพราหมณ์ เธอได้ส่วยวิบากกรรมซึ่งเป็นเหตุให้เธอหมกหมัวอยู่ในรอกหลายปี หลายร้อยปี หลายพันปีในปัจจุบันนี้แล้ว”^{๑๑๑} นั่นก็หมายความว่า การได้รับทุกข์ทรมานในชาตินี้ ย่อมเป็นผลดีกว่าที่ต้องไปสู่อายภูมิอีก

พระองค์สิมมัล ได้เปล่งอุทานว่า

คนที่ประมาทมาก่อน ต่อมาภายหลัง ไม่ประมาท เขาย่อมทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้ ประดุจดวงจันทร์ที่พ้นจากเมฆฉะนั้น คนที่ทำบาปกรรมแล้วปิดไว้ได้ด้วยกุศล ย่อมจะทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้ ประดุจดวงจันทร์ที่พ้นจากเมฆฉะนั้น เช่นเดียวกันแล ภิกษุที่ยิ่งหมั่นแน่วแนวนอนขวายอยู่ในพระพุทธศาสนา ก็ย่อมทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้ประดุจดวงจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆนั้น^{๑๑๒}

การเปล่งวาจาของพระองค์สิมมัลนั้น เปรียบเสมือนเป็นการแก้กรรมได้ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นความผิดพลาดของตนเองแต่หนหลัง และกลับมาทำกรรมดีจนปิดกั้น มิให้กรรมชั่วแสดงผลได้ มีแต่วิบากของกรรมเดิมที่ท่านได้รับการถูกทำร้าย ในเวลาออกไปบิณฑบาต ในทางพระพุทธศาสนานั้นหนทางของการปฏิบัติเพื่อการสิ้นกรรม คือ พระนิพพาน เมื่อผู้ใดสามารถเข้าถึงได้ ย่อมอยู่เหนือบุญและบาปทั้งปวง การกระทำทั้งปวงเป็นกิริยา จัดอยู่ในข้อของกรรมไม่ดำ ไม่ขาว มีวิบากไม่ดำไม่ขาว (เจตนากรรมในมรรคทั้ง ๔ ซึ่งทำให้สิ้นกรรม) เป็นไปเพื่อความสิ้นกรรม ไม่หวังผลตอบแทนเป็นความดี หรือ ความชั่ว^{๑๑๓} นั่นคือ อริยมรรคมีองค์ ๘ อันเป็นทางสายเอก สายเดียวเท่านั้น ที่กรรมทั้งหลายจะหมดโอกาสให้ผล หรือที่เรียกว่า อโหสิกรรม อันหมายถึงผลของกรรมที่ปรากฏแก่พระอรหันต์ เพราะท่านดำรงสติรู้ตัวทั่วพร้อมอยู่ทุกขณะ ถึงแม้จะยังมีวิบากกรรมหลงเหลืออยู่ก็ไม่สามารถทำให้ท่านเดือดร้อน หรือทุกข์ทรมานได้อีกต่อไป นี่คือหนทางของการแก้กรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

^{๑๑๑} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๓๕๒/๔๓๐.

^{๑๑๒} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๓๕๒/๔๓๐.

^{๑๑๓} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๑/๗๙.

ข. การแก้กรรมในรูปแบบของวิชาโหราศาสตร์ไทย

การแก้กรรม ในทางวิชาโหราศาสตร์ไทย เป็นไปในรูปแบบของการรับหรือ ส่งดาวพระเคราะห์ในดวงชะตา ที่เรียกกันว่า การทำพิธีบูชาพเคราะห์ และการบูชาเทพยดา

๑) การทำพิธีบูชาเทวดานพเคราะห์

หรือการรับ ส่งดาวพระเคราะห์ หมายถึง การที่ดาวพระเคราะห์องค์นั้นโคจรเข้าเสวยอายุ หรือ เข้ามาแทรกในอายุตามภูมิทักษากำเนิดของเจ้าชะตา เช่น ผู้ที่เกิดวันศุกร์ ปัจจุบัน อายุ ๔๒ ปี แสดงว่า พระจันทร์เป็นเจ้ามหาทักษาเสวยอายุ นับตามภูมิจรอายุ ๔๒ ปีภูมิอายุจร คือ ภูมิของดาวพุธ (๔) นั่นคือ ดาวศุกร์เคราะห์เข้ามาเสวยอายุ แนวโน้มของชีวิตก็ย่อมมีโชคดีตามคุณภาพของดาวพระเคราะห์นั้น ในทางโหราศาสตร์นิยมให้มีการสวดบูชาพเคราะห์ทั้ง ๙ องค์ ไม่ว่าจะเป็นเป็นศุกร์เคราะห์ และบาปพระเคราะห์ เป็นอาัมิสพลี ให้แก่เทวดาประจำดาวพระเคราะห์แต่ละองค์ เพื่อขจัด อุปัทวันตรายทั้งหลายให้สิ้นไป มีแต่ความสุข ความเจริญมาแทนที่

พิธีนี้มีการนิยมประกอบเพื่อความเป็นสิริมงคลกับเจ้าของดวงชะตา แม้แต่ในราชสำนัก ก็ยังมีการสวดมนตร์สะเดาะพระเคราะห์ สำหรับพระมหากษัตริย์ ดังมี ปรากฏในพระบรมราชาธิบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว ในหนังสือพระราชพิธี ๑๒ เดือน โดยทรงเล่าถึงการสวดมนตร์สะเดาะพระเคราะห์ ไว้ว่า

การสวดมนตร์สะเดาะพระเคราะห์นี้ พึ่งมาเกิดเมื่อปีชวดสัมฤทธิ์ ศก ๑๒๔๐ ซึ่งเป็นปีเปลี่ยนทักษา พระเสาร์รักษาพระชนมายุ ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่จะต้องมีโหรบูชารับส่ง ตามแบบแต่ก่อน การเฉลิมพระชนมพรรษา ตั้งแต่ปีมะแม ตรีศก ๑๒๓๓ มาทรงบำเพ็ญแต่พระราชกุศลอย่างเดียว ... ครั้นเมื่อถึงกำหนดที่จะเปลี่ยนทักษาไปเข้าแบบอย่างพระเจ้าแผ่นดินแต่ก่อนที่เมื่อถึงกำหนดเช่นนี้ ต้องทำการรับส่งอย่างไสยศาสตร์ซึ่งเป็นพระราชประเพณีมาได้ขาด สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ จึงได้ทรงจัดการแบบอย่างแต่ก่อน คือจะให้มิโหรบูชาสะเดาะพระเคราะห์รับส่งด้วย ... คือให้มีการสวดมนตร์แทรกด้วยในระหว่างบูชาเทวดา นับเป็นธรรมเนียม... โหรเริ่มบูชาไหว้ครู และบูชาพเคราะห์ทั่วกันก่อน แล้วพระสงฆ์เริ่มสวดมนตร์ตั้งแต่นโมไปจนจบคาถาสำหรับสวดก่อนสูตรต่างๆ แล้วหยุดไว้ โหรจึงบูชาเทวดารายองค์ตั้งแต่อาทิตย์เป็นต้นไป ว่าภาษามคร เป็นทำนองสรภัญญะ แล้วว่าภาษาไทยแปล เชิญเทพยดาองค์นั้นกับทั้งบริวารให้รับ อาัมิสพลี ธรรมพลีและให้ป้องกันรักษาเจ้าของงานผู้ทำ พอจบองค์หนึ่งหยุดไว้ พระสงฆ์สวดสูตรต่างๆ สลับกันไปทุกๆ องค์เทวดา เมื่อหมดแล้วโหรจึงได้ว่าคำอธิษฐาน และคำให้พรรวบท้ายอีกครั้งหนึ่ง

พระสงฆ์ก็สวดคาถาให้พรรวบท้าย แล้วสวดคาถา เมตตาสูตร ชันธปริต และท้ายสวดมนตร์จึงเป็นอันจบ อยู่ใน ๔ ชั่วโมง ๕ ชั่วโมง^{๑๑๔}

การทำพิธีบูชาเทวดานพเคราะห์ ต้องมีการตั้งเครื่องสักการะบูชา มีบัตรพลีประจำเทวดานพเคราะห์ทุกพระองค์ การสวดนพเคราะห์นั้น พระสงฆ์เป็นผู้สวดบทพระปริต ตามกำหนดบทของดาวพระเคราะห์ โดยสวดสลับกับโหร ซึ่งโหรทำหน้าที่กล่าวคาถาบูชาเทพยดาเป็นทำนองสรภัญญะ เมื่อโหรกล่าวคำบูชาเทพยดาจบแล้ว พระสงฆ์ก็เจริญพระพุทธรูปตามบทของดาวพระเคราะห์สลับกันไปกับโหรที่สวดบูชาเทวดานพเคราะห์องค์นั้นๆ จนครบ ๙ องค์ ตามลำดับ

โหรสวดสรภัญญะ บทที่ ๑ เชิญพระอาทิตย์ ดังนี้

คาถาบูชาพระอาทิตย์

รวิเทว นโม ตยตฤ	สีหพาหนายาโน
โย โส ทิวากโร เทโว	รตตากรณภูสีโต
สห โส ปริวารณ	อิธาคจตุ มณฑลเ
ทสสนีย มนุญญุมหิ	เทวารเห สุสขชิตะ
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมานะ อิมะ
มานุสส์ ขชชโภชชยจ	เทวสัเวสนั อิมั
สาธู โน รวิเทโว โส	ปฏิกุณหาตุ สาธุกั
ยัมยญจ กุสลัมมัม	สณจิตัม โน ยถาพลัม
ตสสมิมปิ ปุณณพิมหิ	ปตติโก อนุโมทติ
อิจเจอร์ รวิเทโว โส	ธมมามีเสหิ มานิตุ
สมมา ตัม อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุเขน จ
อิมาย เทวปุชาย	อมหัม ขมนตุ เทวตา
เทวาริราชนตถาย	พลิสกุการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตัม กโรณตุ เทวตา
รวิเทวานุภาเวน	สพพโสถถี ภาวนตุ เต ฯ

^{๑๑๔} พระครูปฐมสังฆการ (สุพรรณ ฐิตปัญโญ บุนยอสม), “ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดเรื่องการต่ออายุในทางพระพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ต่ออายุในจังหวัดสุรินทร์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ๑๑๓-๑๑๔.

๑. เชิญพระอาทิตย์ โดยโหราจารย์กล่าว ดังนี้

รวิเทว ข้าแต่เทพทินกร ทรงมหิศรรังสี ขออัญชลีแด่พระองค์ เกลิงอาสน์ทรง สี่หราช เทพภานุ มาศองค์ใด เรื่องประไพรัตนภูษิต พรรณโลหิตพื้นสกล สีกัมพลภูษา ทรง สี่หรรยงค์ทิพย์ยาน ยศไครพานพุนอำนาจ แผ่โอภาสปมิกัน เทพยนั้น พร้อมบริวารเชิญสถิตสถานมงคล อันโสภณ ไพโรจน์ ขวลิทโชติชูฤทธิ์ ข้าตั้งใจบรรจงจัด จำรูญรัตนพรรณพิเศษ เชิญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่าวบว สันเวสรวทวสัการ นานาวิธานธูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระย้าร้อยพุ่มพะนอม น่ะพืชมตรูตา ภัคชโภชชาของมนุษย์ อันบริสุทธิ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจง ถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้นข้าเชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากโรค นฤโสภณเกษมสุข นฤทุกข์ปราศจากภัย กุศลใดยิ่งยง แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญ ภาคุณ์พูนผล จงเปรมกมลรับส่วนบุญญ สุนทรธรรมพล บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ใต้ท้าวพระอาทิตย์ ข้ามีจิตคำนับน้อม บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อ เจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไว้ เกษมสุข ขออย่าได้ เตือดร้อนอารมณ์ราญ

เทพบริวารพระอาทิตย์ อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ ดาทั้งหมด จงเจียดดโทยภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศิพานพะใน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้ประสาท เครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หม่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาญวาทโนดม สุขา ภิรมย์สร้างเศร้า แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ์ ด้วยฤทธิ์ เดชานุภาพ จงทุกคาบ นิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร้แรมนาน โสคติ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระอาทิตย์คือ ขัตตานาน ปุเรนตมโพธิสมภาเร สวด โมรปริต ๖ จบ

คาถาบูชาพระจันทร์

โสมเทว นโม ตยตถ	อสสพาทนยานิโย
โย โส นิสากรโร เทโว	เสตถาภรณ์ภูสติ
สห โส ปริวารเณ	อิธาคจตุ มณฑลเ
ทสสนิเย มนุญญุมหิ	เทวรเห สุตชชิตะ
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมานเน อิเม
มานุสส์ ชชชโภชชยจ	เทวสส์เวสน์ อิมิ
สาธู โน โสมเทโว โส	ปฏิกคณหาตุ สาธุกิ
ยัม ยถจ กุสลัม กมมัม	สยจิตติ โน ยถาลัม
ตสมิมป ปุณญพิชมหิ	ปตติโก อนุโมทตุ

อิจเจอร์ โสมเทโว โส	ธมฺมามีเสหิ มานินโน
สมมา ตํ อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุเขน จ
อิมาย เทวปุชาย	อมหํ ขมนตุ เทวตา
เทวาภิราชนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตํ กโรนตุ เทวตา
โสมเทวานุกาเวน	สพฺพโสถถิ ภวานตุ เต ฯ

๒. เชิญพระจันทร์โหราจารย์กล่าว ดังนี้

สลิเทว ข้าแต่องค์เทพยนิศากร งามบรรเศวตรังสี ข้าขออัญชลีแด่พระองค์ อันเสด็จทรงอัสวราช เป็นทิพยอาสน์มโนมัย พรรณวิไลขาวสะอาด พัสตราประสาธน์ เสวตวรรณ ยศใคร่ทันเทียบทัด จรูญจรสร้างสี ใครบ่มีก็ดกกัน เชิญเทพยนั้นพร้อมบริวาร มาสถิตสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูहुทัย ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญรัตน์พรรณพิเศษ เชิญอมรเทวศรเสด็จมารับเครื่องรามิขบับวง สัณเฑียรวงเทวสักการ นานาวิธานธูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระยระยพุ่มพะนัม นะพิงชมตรูตา ภัททิโยชชาของมนุษย์ อันบริสุทธิ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อนเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้นข้าเชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโสภณเกษมสุข นฤทุกข์ปราศจากภัย กุศลใดยิ่งยง แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคัญพูนผล จงเปรมกมลรับส่วนบุญญ์ สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมันรับโมทนา ไท้เทวาศศิธร ข้าयरค่านับน้อม บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไว้ เกษมสุข ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

ศศิเทพบริวาร อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการเครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงบั่นปรีดี ด้วยพิธิเทพบูชา เชิญเทพดาทั้งหมด จงเจือตงดโทยภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศิพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้ประสาธเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หม่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมายุวชนโนดม สุขากิริมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จงทุกคาบนิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร้แรมนาน โสถถิ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระจันทร์ คือขัดตำนาน ปุณฺณลาภ มหาเดช สวด อภัยปริตร

คาถาบูชาพระอังคาร

มงคลเทว นโม ตยตฤ	ขรพาหนายาโน
โย โส มงคลมหา เทโว	ตามพาภรณ์ภูสโตะ
สห โส ปรีวาเรน	อิธาคจณตฺ มณฑลเ
ทสสนีย มนุญญมहि	เทวารเห สฺสุขชีเต
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมาเน อิเม
มานุสํ ชชชโกชชจ	เทวสํเวสนํ อิมํ
สาธฺโน รวิเทโว โส	ปฏิกคณหาตุ สาธุกํ
ยํ ยณจ กุสลํ กมมํ	สณจิตํ โน ยถาพลํ
ตสมิมปิ ปุณฺณพิมฺหิ	ปตฺติโก อนุโมทติ
อิจฺเจวํ รวิเทโว โส	ธมฺมามีเสหิ มานิตฺ
สมมา ตํ อนุปาเลตฺ	อาโรคฺยน สฺสุขเน จ
อิมาย เทวปฺชาย	อมหํ ขมนตฺ เทวตา
เทวาทิราธนาถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตํ กโรณตฺ เทวตา
มงคลเทวานุภาเวน	สพฺพโสเถถิ ภาวนตฺ เต ฯ

๓. เชิญพระอังคาร ไหราจารย์กล่าว ดังนี้

ภุมมเทว ข้าแต่พระอังคารเทพบุตร ผิวผ่องผุดพรรณชมพู อารมณ์ตรุษชมพูพัสดร์ ทรงพาหน
สวัสดิตพิทยกาสร ขออัญชลีกรแต่พระองค์ ผู้ดำรงมहिทธิศักดิ์ อัครวรเดช คำนับภุมมเทวศพร้อม
บริวาร เชิญสถิตในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิทโชติชูหฤทัย ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญ
รัตนพรรณพิเศษ เชิญอมรเทวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่าบวง ส้งเวยสรวงเทวสักการ นานา
วิธานรูปประทีป เรียบก้านกลีบมาราร้อย ระยระยพุ่มพะนอม นะพึงชมตรูตา ภิภัชโภชชาของ
มนุษย์ อันบริสุทธ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้นข้าเชิญบริรักษ์
พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโสภณเกษมสุข นฤทุกข์ปราศจากภัย
กุศลไฉนยิ่งยง แต่(ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคย์พูนผล จงเปรมกมลรับส่วนบุญญ
สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมันรับโมทนา ใต้เทวาศศิธร ข้ายอกรคำนับน้อม บูชา
พร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไร
เกษมสุข ขออย่าได้ เตือดร้อนอารมณ์ราญ

ภุมมเทว บริวารโคภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคณนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ
เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมันปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ

ดาทั้งหมด จงเงื้อมดโทษภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศีพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้
 ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หม่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาอยู่วิโน
 ดม สุขากิรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ์ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง
 ทุกคาบนิรันดร์ สมุดจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร่แรมนาน โสคติ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระอังคาร คือขัดตำนาน
 ยสฐานภาวโต ยกขา สวด กรณียเมตตสูตร

คาถาบูชาพระพุท

วุธเทว นโม ตยตฤ	คชพาหนายาโยโน
โย โส วุธ มหาเทโว	อินทนีลวิสุติโต
สห โส ปริวารณ	อิธาคจณต มณฑล
ทสสนีย มนุญญมहि	เทวารเห สุตชชิต
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมาเน อิเม
มานุส ขชชโกชชยจ	เทวสเวสน อิมิ
สาธู โน รวิเทโว โส	ปฏิกุคณหาตุ สาธุกิ
ยัมยจ กุสลัมม	สญจิตโน ยถาพล
ตสมิมปิ ปุณญพิชมहि	ปตติโก อนุโมทติ
อิจเจอร์ รวิเทโว โส	ธมมามีเสหิ มานิต
สมมา ตัม อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุเชน จ
อิมาย เทวปุชาย	อมหัม ขมนตุ เทวตา
เทวาภิราชนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตัม กโรนตุ เทวตา
วุธเทวานุภาเวน	สพพโสทธิ ภาวนตุ เต ฯ

๔. เชิญพระพุท โหราจารย์กล่าว ดังนี้

วุธเทว ข้าแต่พระพุทอุดมรังสี เขียวขจีงามวิจิตร นิลสนิทวิวรรณ อารณัพรรณพัสตร์ภูษิต
 ล้วนไพจิตรสีนิต เกลิงหลังหัตถินทรีทิพยอาสน์ ขออภิวาทแต่พระองค์ ผู้ดำรงศักดิ์เดช
 คำนับพุทธเทวศทั้งบริวาร เชิญสถิตในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูฤทธิ์ ข้าตั้งใจ
 ประจงจัด จำรูญรัตน์พรรณพิเศษ เชิญอมรเทวศรสต์จมา รับเครื่อง รามิขบับวง สักเวยสรวง
 เทวสักการ นานาวิธานรูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระยาร้อยพุ่มพะนอม น่ะพึงชมตรูตา

ภักษโภชชาของมนุษย์ อันบริสุทธิ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้น
ข้าเชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโศกเกษมสุข นฤทุกข์ปรา
สจากภัย กุศลใดยิ่งยง แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคณูปุณผล จงเปรมกมลรับส่วน
บุญญ์ สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ใต้เทวาศศิธร ข้ายอกรคำนับน้อม
บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไร้
เกษมสุข ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

พุทเทพ บริวารโศภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ
เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงบั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ
ดาทั้งหมด จงเงื้อมดงโทษภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศิพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้ประสาธ
เครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หมู่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาญวาทโนดม สุขา
ภิรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ์ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จงทุกคาบ
นิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร้แรมนาน โสติถิ เทอญ โหรจารย์บูชาจบ
แล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระพุทธ คือชัตต่านาน สัพพาสีวิสาตินิ สวดขันธปริต

คาถาบูชาพระเสาร์

โสรวเทว นโม ตยตฤ	พยคฺชพาหนยาโยโน
โย โส โสรมหาเทโว	กณหาภรณภูสิโต
สห โส ปริวารเณ	อิธาคจฺจตุ มณฺฑลเ
ทสฺสนีย มนุญฺญมฺหิ	เทวารเห สุสฺสชิตเ
ทีปฐุเป จ ปุปฺผานิ	เทวาภิมาเน อิมเ
มานุสฺส ชฺชชโภชชยจ	เทวสฺสเวสนํ อิมํ
สาธฺโน รวิเทโว โส	ปฏฺิคฺคณฺหาตุ สาธฺกํ
ยํ ยถจ กุสฺลํ กมฺมํ	สยจิตฺ โน ยถาพลํ
ตสฺมิมีปิ ปุญฺญพิชฺมฺหิ	ปตฺติโก อนุโมทติ
อิจฺเจวํ รวิเทโว โส	ธมฺมามีเสหิ มานิตเ
สมมา ตํ อนุปาเลตุ	อาโรคฺยน สุเขน จ
อิมาย เทวปฺุชาย	อมหํ ชมนตุ เทวตา
เทวาริราธฺนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตํ กโรณตุ เทวตา
โสรวเทวานุภาเวน	สพฺพโสติถิ ภาวนตุ เต ฯ

๕. เชิญพระเสาร์ โหราจารย์กล่าว ดังนี้

โสรเทว ข้าแต่พระเสาร์สุรเดช มีมิตินิเทเวศวรรณฉวี ศรีภุณรัชก์เถลิงหลังพยุักษ์ฤทธิรอน
ทรงภูษาภรณ์ดำนินิท ห้าวหาญฤทธิเรณรงค์ ข้าขอจ่านงบอภิวาท ไหว้เบื้องบาทอัญชลี พระ
เสาร์เทวราช เชิญลีลาศพร้อมบริวาร มาสถิตสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูหฤทัย
ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญรัตน์พรรณพิเศษ เชิญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่าวง สักเว
สรวงเทวสักการ นานาวิธานรูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระย้าร้อยพุ่มพะนอม น่ะพั้งชมตรู
ดา ภัทช์โภชชาของมนุษย์ อันบริสุทธ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพ
นั้นข้าเชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโศกเกษมสุข นฤทุกข์ป
ราศจากภัย กุศลไฉนยิ่งยง แต่(ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคณุนผล จงเปรมกมลรับ
ส่วนบุญ สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ใต้เทวาศศิธร ข้าयरค่านับ
น้อม บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจาก
โรคไว้ เกษมสุข ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

โสรเทพบริวารโศภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ
เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ
ดาทั้งหมด จงเงื้องดดโทยะภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศีพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้
ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หมู่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาอยู่วัชโน
ดม สุขาภิรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง
ทุกคาบนิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร่แรมนาน โสถถิ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระเสาร์ คือขัดตำนาน
ปริตตยัมภณนตสส สวด องค์กริมาลปริตร

คาถาบูชาพระพฤษภัสติ

ชีวะเทว นโม ตยตฤ	มิกคพาหนยายิโน
โย โส โสรมหาเทโว	ปีตาภรณ์ภูสิโต
สห โส ปรีวาเรน	อิธาคจตุ มณฑล
ทสสนีย มนุญญมहि	เทวารเท สุตชชิต
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมาเน อิม
มานุส ขชโภชชยจ	เทวสเวสน อิม
สาธุ โน รวิเทโว โส	ปฏิกคณหาตุ สาธุก
ยัมภจ กุสลัมภม	สญจิต โน ยถาพล
ตสมิมปิ ปุณญพิชมहि	ปตติโก อนุโมทติ

อิจเจอร์ วิเทโว โส	ธมมามีเสหิ มานิตโต
สมมา ตั อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุเขน จ
อิมาย เทวปุชาย	อมหิ ขมนตุ เทวตา
เทวาภิราชนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตึ กโรนตุ เทวตา
โสรวเทวานุกาเวน	สพพโสตถิ ภวานตุ เต ฯ

๖. เชิญพระพหุสบัติ โหราจารย์กล่าว ดังนี้

ครุเทว ข้าแต่เทพผู้ทรงนามชัด ว่าพหุสบัติ พระพรณฉวีปรีโดภาส เหลืองสะอาดพัสดรา
ภรณ์ มฤคบรรเป็นอาสน์ทรง ขอจ้านงนวันทา ครุเทวามฤคราช เชิญเสด็จสันนิบาตพร้อม
บริวาร ในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูหญ่ย์ ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญรัตน์พรณ
พิเศษ เชิญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบับวง สั้วเวยสรวง เทวสักการ นานาวิธานรูป
ประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระบายร้อยพุ่มพะนอม นะพิงชมตรูตา ภัคัโภชชาของมนุษย์
อันบริสุทธิ์อุตมเลิศ ข้าบรรเจิตบรรจงถวาย อนเณหลายหลากล้ำ เทพนั้นข้าเชิญบริรักษ์
พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤศกเกษมสุข นฤทุกข์ปราศจากภัย กุศลใด
ยิ่งยง แต่(ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคัญพูนผล จงเปรมกมลรับส่วนบุญญ์ สุนทร
ธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ใต้เทวาศศิธร ข้ายอกรค้ำนบ้น้อม บูชาพร้อม
ธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไว้ เกษมสุข
ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

ครุเทพบริวารโคภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคณนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ
เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ
ดาทั้งหมด จงเงือดงดโทษภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศิพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้
ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หม่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ขนมาয়วัชโน
ดม สุขาภิรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ์ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง
ทุกคาบนิรันดร์ สมุดจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไว้แรมนาน โสตถิ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระพหุส คือขัดตำนาน
ปณิธานโต ปฐมายุย สวดรัตนสูตร

คาถาบูชาพระราหู

ราหูเทว นโม ตยตฤ	ครุพพาหนยายโน
โย โส โสรมหาเทโว	ปีตาภรณ์ภูสิโต
สห โส ปรีวาเรน	อิธาคจตุ มณฑล
ทสสนีย มนุญญมहि	เทวารเห สุขุขิเต
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาภิมานะ อิมะ
มานุสํ ขชชโกชชณจ	เทวสํเวสนํ อิมํ
สาธุ โน รวิเทโว โส	ปฏิกคณหาตุ สาธุกํ
ยํ ยณจ กุสลํ กम्मํ	สณจิตํ โน ยถาพลํ
ตสมิมปิ ปุณญพีชมहि	ปตติโก อนโมทติ
อิจเจอร์ รวิเทโว โส	ธมมามีเสหิ มานิตโต
สมมา ตํ อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุขเณ จ
อิมาย เทวปุชาย	อมหํ ขมนตุ เทวตา
เทวาภิราชนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตํ กโรนตุ เทวตา
โสเรทวานุภาเวน	สพพโสถถิ ภาวนตุ เต ฯ

๗. เชิญพระราหู ไหราจารย์กล่าว ดังนี้

ราหูเทว ข้าแต่พระราหูมหิทธีเวศ อตุลเดชพรรณพิจิตร ทรงสัมฤทธิ์สีสกล งามโสภณพิสดรา
ภรณ์ กังสวรเทียบเทียมสี ทรงเมธีเป็นทิพย์อาสน์ ข้าอภิวาทคำนับพระองค์ ทั้งจำนงเทพบริวาร
เชิญเสด็จในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิทโชติชูหฤทัย ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญรัตน์
พรรณพิเศษ เชิญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่างว ส่งเวยสรวงเทวสักการ นานาวิธาน
รูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระยระร้อยพุ่มพะนอม น่ะพียงชม ตรูตา ภาวโกชชาของ
มนุษย์ อันบริสุทธิ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้นข้าเชิญบริรักษ์
พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤศกเกษมสุข นฤทุกข์ปราศจากภัย กุศลใด
ยิ่งยง แต่(ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคณพูนผล จงเปรมกมลรับส่วนบุญญ์ สุนทร
ธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ไ้เทวาศศิธร ข้ายอกรคำนับน้อม บูชาพร้อม
ธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจากโรคไว้ เกษมสุข
ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

ราหูเทพบริวารโคภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคณนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ
เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ

ดาทั้งหมด จงเงื้อมดโทษภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศีพานพะใน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้
 ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หม่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาอยู่วัชโน
 ดม สุขากรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ์ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง
 ทุกคาบนิรันดร์ สมุดจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไร่แรมนาน โสคติ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระราหู คือขัดตำนาน อป
 ปนสนเนติ นาถสส สวด อาณานาฎิยปริตร

คาถาบูชาพระศุภร

สุกรเทว นโม ตยตฤ	มหาอุสภายิโน
โย โส โสรมหาเทโว	ปีตากรณภูสิโต
สห โส ปรีวาเรน	อิธาคจตุ มณฑล
ทสสนีย มนุญญมहि	เทวารเห สุขุขิเต
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวาริมาเน อิม
มานุส ขชชโภชชยจ	เทวสเวสน อิม
สาธุ โน รวิเทโว โส	ปฏิกุณหาตุ สาธุกัม
ยัมยจ กุสลัมม	สยจิตัม โน ยถาพลัม
ตสมิมปิ ปุณญพิชมहि	ปตติโก อนุโมทติ
อิจเจอร์ รวิเทโว โส	ธมมามีเสหิ มานิต
สมมา ตัม อนุปาเลตุ	อาโรคยน สุขเน จ
อิมาย เทวบุชาย	อมหัม ขมนตุ เทวตา
เทวาริราชนตถาย	พลิสกุการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตัม กโรนตุ เทวตา
สุกรเทวานุภาเวน	สพพโสทธิ ภาวนตุ เต ๑

๘. เจริญพระศุภร โหราจารย์กล่าว ดังนี้

สุกรเทว ข้าแต่พระศุภรสุนทรเทวราช ผู้มีอิทธิอำนาจเอมอร แสงประกายสรพื้นสกล พัสตร์พิมล
 อลงกรณ์ สีขาวอ่อนงามสะอาด ทรงอุสุภราชจักรวรรยาน ขอนบนมัสการยุคลบาท พระศุภร
 เทวราชทั้งบริษัท เจริญมาสถิตในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูฤทธิ์ ข้าตั้งใจ
 ประจงจัด จำรูญรัตน์พรรณพิเศษ เจริญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่าบวง สักเวยสรวง
 เทวสักการ นานาวิธานรูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระยระร้อยพุ่มพะนอม น่ะพั้งชมตรูตา
 ภาณุโภชชาของมนุษย์ อันบริสุทธ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพนั้น

ข้า้เชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโศกเกษมสุข นฤทุกข์ ปราศจากภัย กุศลใดยิ่งยง แต่(ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญาภรณ์พูนผล จงเปรมกมลรับ ส่วนบุญ สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ทั่วเทวาศศิธร ข้ายอกรคำนับ น้อม บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจาก โรคไร้ เกษมสุข ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

ศุกรเทวบริวารโศภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงบั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ ดาทั้งหมด จงเงื้อมดงดโทะภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศีพานพะใน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้ ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หมู่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ชนมาอยู่วัชโนดม สุขากิรมย์สร้างเศร้า แต่(ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง ทุกคาบนิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไรรำแมนาน โสคติ เทอญ

โหราจารย์บูชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระศุกร คือขัดตำนาน ยส
 สานุสสรณนาปี สวด ธชคคสูตร

คาถาบูชาพระเกตุ

เกตุเทว นโม ตยตฤ	นาคพาหนายาโย
โย โส โสรมหาเทโว	ปีตาภรณ์ภูสิโต
สห โส ปรีวาเรน	อิธาคจณฺฑ มณฑลเ
ทสสนีย มนุญญมฺหิ	เทวารเห สฺสชฺชิตเ
ทีปฐเป จ ปุปผานิ	เทวภิมาเน อิเม
มานุสํ ชชฺชโกชฌจ	เทวสํเวสนํ อิมํ
สาธู โน รวิเทโว โส	ปฏิกุณฺหาตุ สาธุกํ
ยํ ยณฺจ กุสลํ กมฺมํ	สณฺจิตํ โน ยถาพลํ
ตสฺมิมฺปิ ปุณฺณพิมฺหิ	ปตฺติโก อนุโมทติ
อิจฺเจวํ รวิเทโว โส	ธมฺมามิเสหิ มานิตเ
สมมา ตํ อนุปาเลตุ	อาโรคฺยน สฺสเชน จ
อิมาย เทวปฺชาย	อมํ หมฺนตุ เทวตา
เทวภิราชนตถาย	พลิสกการวาทสา
(ชื่อเจ้าชาตา เป็นภาษาบาลี)	เมตตํ กโรณตุ เทวตา
เกตุเทวานุภาเวน	สพฺพโสคติ ภาวนตุ เต ฯ

๙. เชิญพระเกตุ ไหราจารย์กล่าว ดังนี้

เกตุเทว ข้าแต่พระเกตุเทพสุนทร ผิวบวรพรรณพิสุทธิ์ ทองชมพูชยเทียมทัด อาภรณ์พัสด์ภูษา สุวรรณ งามแพรวพรรณผ่องศรี ทรงพาสุกรีอุคราช ขออภิวาทวันทพิเศษ แต่องค์พระเกตุอุดม ศักดิ์ พร้อมเทพพรคบริวาร เชิญมาสถิตในสถานมณฑล อันโสภณไพโรจน์ ขวลิตโชติชูหญัตย ข้าตั้งใจประจงจัด จำรูญรัตน์พรรณพิเศษ เชิญอมรเทเวศรเสด็จมา รับเครื่องรามิขบ่าวง สักเวย สรวงเทวสักการ นานาวิธานธูปประทีป เรียบก้านกลีบมาลาร้อย ระยะร้อยพุ่มพะนอม น่ะพั้งชมตรู ตา ภัทช์โภชชาของมนุษย์ อันบริสุทธ์อุดมเลิศ ข้าบรรเจิดบรรจงถวาย อเนกหลายหลากล้ำ เทพ นั้นข้าเชิญบริรักษ์ พิทักษ์ (ชื่อเจ้าชาตา) ให้เปลื้องปราศจากสรรพโรค นฤโศกเกษมสุข นฤทุกข์ ปราศจากภัย กุศลใดยิ่งยง แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้นบำเพ็ญเป็นบุญญภาคณุนผล จงเปรมกมลรับ ส่วนบุญญ์ สุนทรธรรมพลี บรรดามีเหล่านั้น หฤทัยมั่นรับโมทนา ใต้เทวาศศิธร ข้าयरค่านับ น้อม บูชาพร้อมธรรมามิข จงมีจิตกรุณา เชิญรักษาแต่ (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ให้เปลื้องปราศจาก โรคไว้ เกษมสุข ขออย่าได้ เดือดร้อนอารมณ์ราญ

ศุกรเทวบริวารโสภิต อันไพจิตรอดิเรก นานาเนกพันคนนา เสด็จมายังสถาน เชิญรับสักการ เครื่องพลี ควรยินดีสองประการ เทพบริวารเหล่านั้น จิตต์จงมั่นปรีดี ด้วยพิธีเทพบูชา เชิญเทพ ดาทั้งหมด จงเงื่องดโทยภัย สิ่งใดๆอย่ามี ข้องราศิพานพะโน (ชื่อเจ้าชาตา) นั้น ซึ่งได้ ประสาทเครื่องพลี เพื่อปรีดีปราโมทย์ เสร็จประโยชน์หมู่อมร จงเพิ่มพรสุขสวัสดิ์ ขนมายุวัตโน ดม สุขาภิรมย์สร้างเศร้า แต่ (ชื่อเจ้าชาตา) จงเจริญศรีสรรพประสิทธิ ด้วยฤทธิ์เดชานุภาพ จง ทุกคาบนิรันดร์ สมดุจพรข้าอ้าง สิ่งประสงค์อย่าร้าง นิราศไรรแมนาน โสถถิ เทอญ

ไหรบุชาจบแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนตร์ บทของพระเกตุ คือ ขัดตำนาน ขยั เทว มนุสสาน์ สวด ขยปรีตร

เมื่ออัญเชิญเทวดานพเคราะห์ครบทั้ง ๙ องค์แล้วให้ไพร่ประกาศให้พรแก่เจ้าภาพ ดังนี้

นวเทวคหา ข้าแต่เทพยเจ้า ๙ พระองค์ จงจำเพาะนพเคราะห์สมญา อาทิตย จันทร อังคาร พุธ พระเสาร์เทพบุตรพหุสบัติ อีกพระราหูมีศักดาเดช ทั้งพระศุกรเทเวศร เกตุเทวัญ อันดำเนิน รอบจักร พักर्मนทเสริดปกติดี โดยวิถีทางจรในที่ข้มพรเป็นธรรมดา เหล่าโหราตั้งแต่ง แบ่งส่วน จงเจาะ ว่าพพระเคราะห์นอกใน องค์ใดๆ มาข้องลักนาจันทร มาต้องเดชศรี มนตรีบริวารอายุ บรรลุที่เดิมทับหรือสมาศพัทร่วมธาตु อันร้ายกาจก่อภัย หนึ่งพระเคราะห์ใดก็ดี เป็นกาลกณิเดิม จร ซึ่งพยากรณ์พรรณนา ว่ามาดลที่ตนุ กดมกะ พันธุ ปุตตะ ปัตนิ ศุภราศิ และลาภะ ขอลดละ ทางโทษ เหตุหิณะ โทดอย่าเป็น ข้อลำเค็ญคลายขัด ตัดสิ่งร้ายกลายดี จำรูญศรีเดชะ สระสิ่งโค รกโรคศุนย์ ก่เพิ่มพูน สรรพลาภ ไหลหลั่งอาบเอิบมา เล่ห์ธารารอบทิศ จงสฤษฏ์ประสิทธิคุณ สุนทรสวัสดิ์ ขจัดเศร้า แต่ (ออกนามเจ้าภาพ) นั้น ให้มีชนมายุยมนัน กว่เขตชั้นธรรมาธิพิเศษ

เสริมทวี่ร้อยปลาย จงนิรันตรายทุกเมื่อ เพื่อนพเทผดุง ช่วยบำรุงบริรักษ์ เปลี่ยนพิทักษ์นิรันดร
สมดุจพรข้าอ้าง จงประสิทธิอย่าร้าง คลาดแคล้วสิ่งประสงค์ โสทธิเทอญ

สิทธิกิจจํ กิจอันใดควรชอบ ได้ประกอบก่อสร้าง

กิจนั้นอย่ารู้ร้าง ลุ่ได้ดังประสงค์ เทอญนา

สิทธิกรมมํ การใดหฤทัยปอง ฉลองพระเดชเจ้าหล้า

อย่าเร็ดอย่าโรยข้า สิทธิได้พลัน เทอญนา

สิทธิการียํ ตถาคต สัพพัญญูตรัสรู้จบ มารสยบหลักแล้ว

ขออุปทวันตรายแคล้ว คาคพันพูน เกษม เล่ห์หนา

สิทธิเตโช ขโยนิจํ เดชเรื่องปรากฏ ผู้ทรยศปองร้ายจงคระไลแผกพ่าย

ผ่องพันภัยพาล เทอญนา

สิทธิลาโภ นิรันตรํ ลามสิ่งอันใดๆ จงหลังไหลหล่อลั่น

ดังหนึ่งทอธารพัน อย่าสิ้นศูนย์สุด เลยนา

สพพสิทธ ภาวนตุ โน พรสรรพจงประสิทธิ์ี แต่ (ออกนามเจ้าภาพ)

อย่าข้าให้เสร็จสมดังข้าพเจ้า พร้องพรำให้นี้ เทอญ

ต่อไปนี้พระสวดปลายสวดมนตร์ คือบทมงคลจักรวาฬใหญ่ ภาตุ สพพมงคล กับ
นฤขตตยภฏฏานํ ขึ้นตันที่ สิริธิติมติเตโชขยสิทธิมหิทธิมหาคุณาปริมิตปัญญาธิการสสุ ฯลฯ หนตุวา
เตสํ อุปททเว

ถ้าสวดนวกหาญสมธมา มีบทสรุป คือกล่าวรวบยอดธรรม ๑๐๘ ประการ ตามลำดับที่
สวดมาแล้วนั้นว่าเท่ากัอายุของเทวดาอัฐเคราะห์ และได้กล่าวถึงธรรมอีก ๙ ประการที่สวด
สำหรับพระเกตุ เมื่อรวมธรรมเหล่านั้นเข้าด้วยกันทั้งหมดแล้ว ก็เท่ากัอายุของเทวดานพเคราะห์พอดี
และลงท้ายก็ให้พรเจ้าภาพให้ได้รับอนุเคราะห์จากเทวดา ปะสพแต่ความเจริญทุกเมื่อ

เมื่อพระสวดมนตร์จบแล้ว ก็เตรียมที่จะเอาบัตรพลีออกจากบ้าน พอพระกลับก็ให้เอาบัตร
พลีไปลอยน้ำ เป็นเสร็จพิธีเท่านี้แล^{๑๑๕}

^{๑๑๕} ดูรายละเอียดใน หลวงวิศาลดรุณกร (อ้น สาริกบุตร), คัมภีร์โหราศาสตร์ไทย มาตรฐาน ฉบับ
สมบูรณ์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอินเตอร์พรีน จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๘๑๖-๘๓๕.

๒) การทำดวงพิชัยสงครามขึ้นบูชา

ดวงพิชัยสงคราม อันมีความหมายว่า “ดวงชนะศึก” แต่ดั้งเดิมมานิยมกันว่าเป็นของสูงที่คู่ควรแต่เฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้น และเป็นที่รู้จักกันดีแต่เฉพาะ “วงใน” คือ ในกรมโหรหลวง และในพระบรมมหาราชวัง เท่านั้น แต่เดิมที ดวงพิชัยสงครามนี้ ท่านว่าหาได้มีชื่อดังที่เรียกขานกันเช่นในปัจจุบันนี้ไม่ ที่มีชื่อเรียกว่า ดวงพิชัยสงคราม มาจากตำนานดังกล่าว หากดูกันเพียงผิวเผินๆ จะเห็นว่ามีลักษณะเหมือนกับยันต์อันศักดิ์สิทธิ์ ทางไสยศาสตร์ เนื่องจากพญาโหราจารย์ผู้แตกฉานเชี่ยวชาญในศาสตร์ทั้ง ๓ คือ พุทธศาสตร์, ไสยศาสตร์, และ โหราศาสตร์ ได้กำหนดรูปดวงชะตานี้ขึ้นโดยการนำเอาพุทธมณฑลมาชักเป็นพระเศวตฉัตรบังดวงชะตาไว้ ๘ ทิศ และชักรูปมหายันต์ไว้ภายในสำหรับบรรจุพระเคราะห์ทั้งหลายที่คำนวณขึ้น ตามสูตรพระคัมภีร์สุริยาตร์^{๑๑๖}

นอกจากการบูชาเทวดานพเคราะห์อันเป็นการกระทำอภิสพลี และธรรมพลีให้กับเทพดาประจำดาวเคราะห์แล้ว ในหลักวิชาโหราศาสตร์ไทยตามคัมภีร์สุริยาตร์ ยังมีการคำนวณดวงชะตาอย่างละเอียด และเฉลิมรูปขึ้นเป็น “ดวงพิชัยสงคราม” มีการคำนวณ และการลงอักขระ เป็นยันตร์พิชัยสงคราม ตามตำหรับโบราณโดยเฉพาะ มีพระเศวตฉัตรบังดวงชะตาของผู้เป็นเจ้าของ เมื่อนำขึ้นบูชา โดยตั้งให้ต่ำกว่าพระพุทธรูป หรือ นำไปบรรจุไว้ในฐานของพระพุทธรูปประจำวันเกิดของตน

การเฉลิมรูปดวงพิชัยสงคราม ถือเป็นการแก้ดวง หมายถึง สิ่งใดที่ติดขัดก็จะมีทางแก้ไขผ่านพ้นอุปสรรคได้โดยง่าย ภยันตรายต่างๆ จะไม่กรายใกล้ ศัตรูจะแพ้ยัย ถือเป็นการสะเดาะเคราะห์ ในทางโหราศาสตร์ได้อีกประการหนึ่ง เพราะการนำดวงพิชัยสงครามขึ้นบูชานั้น เท่ากับบูชาเทพดา ประจำดาวพระเคราะห์ทุกพระองค์ โดยมีบทสวด อิติปิโสรัตนมาลา ในการบูชา นั้นหมายถึงผู้ที่เป็นเจ้าของดวงชะตาต้องปฏิบัติดี ประพฤติชอบ

รูปแบบ และรายละเอียดของดวงพิชัยสงคราม มีดังนี้

๑. ราศี องศา ลิปดา ของดวงอาทิตย์ จันทร์ อุจจ์

๒. **☾** = อาทิตย์ **☿** = จันทร์ **☽** = อุจจ์(สมมุติเพียร)

๓. ฤกษ์ นาทีฤกษ์ และ ดิถี นาทีฤกษ์

๔. มัชฌิมระวี อาทิตย์ จันทร์ อุจจ์ สมมุติลัคน์

๕. พระเคราะห์รูป ผลอาทิตย์ สรุปลัคน์ ฤกษ์ลัคน์ พระเคราะห์สม

๖. ราศี องศา ลิปดา ของดาวเคราะห์ใหญ่

๗. รายการ บอกชื่อ ดาวเคราะห์ จาก อังคาร – มฤตยู

^{๑๑๖} สิงห์โต สุริยาอารักษ์, โหราศาสตร์ไทยชั้นสูงว่าด้วย เรื่องฤกษ์ และการให้ฤกษ์ กับการคำนวณดวงพิชัยสงคราม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียงธรรมประทีป, ม.ป.ป.), หน้า ๒๒๕.

๘. ฤกษ์ – นาทีฤกษ์ ของดาวเคราะห์ใหญ่
๙. มัธยม ของดาวเคราะห์ใหญ่
๑๐. กำลังของดาวเคราะห์ใหญ่
๑๑. หลักอินทภาษ อดีต และอนาคต
๑๒. ฤกษ์ บาทฤกษ์ เดือน วัน ของฤกษ์ศักราช
๑๓. ฤกษ์ บาทฤกษ์ ของฤกษ์ ปฏิสนธิ
๑๔. อัตตะเถลิงศก ศักราช มาสาณห์ อวามนหฺรคุณ กัมมัจพล อุจฺจพล จิถิ วาร
๑๕. อัตตะก่าเนติ ศักราช มาสาณห์ อวามนหฺรคุณ กัมมัจพล อุจฺจพล จิถิ วาร
๑๖. ฤกษ์ บาทฤกษ์ เศษ บาทฤกษ์ ของพระจันทร์ที่ชำระแล้ว

รายละเอียดส่วนประกอบของการเฉลิมรูปดวงพิชัยสงคราม

๑) การกำหนดส่วนต่างๆ อย่างเดียวกันกับที่ทำเถลิงศก ยกเอามานับพระเคราะห์มาลงไว้ทุกองค์ได้ตารางดวงชาตา และมีอักษรขอมจารึกคุณพระพุทเจ้า ๕๖ พระองค์ ลงตามช่องที่กำหนดไว้ เขียนอักษรลงในช่อง อักษรละ ๑ ช่อง ตามวิธีเดินน้ำหมากรุกขอบนอก ลงอักษรขอมธาตุทั้ง ๔ คือ นะ มะ พะ ทะ ประจำราศีแม่ธาตุ ราศีใด ธาตุใด ตามแต่ลัทธิของอาจารย์ไม่เป็นแบบตายตัวที่เดียวกับคาถาพระพุทเจ้า ๑๖ พระองค์ คือ นะ มะ นะ อะ นอ กอ นอ กะ กอ ออ นอ อะ นะ อะ กะ อัม และ อ สม วิสุโลปุตต พุทธา เรียกว่า “นพหฺรคุณ” อยู่เบื้องขวา ของดวงชาตา สัม วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ หัวใจพระธรรม ๗ คัมภีร์อยู่เบื้องซ้าย ของดวงชาตา

บางที่มีคาถาเหล่านี้เพิ่มเข้าอีก คือ พระพุทธรักษา พระธรรมรักษา พระสังฆรักษา บิดารักษา อยู่ส่วนบน เบื้องขวาของรูปดวงชาตา พระพรหมรักษา พระอินทรักษา เทวดารักษา มารดารักษา อยู่บนเบื้องซ้ายของดวงชาตา

๒) ขอบนอกของดวงชะตา ลงอิติปิโส ๘ ด้าน ประจำตามทิศ ดังนี้

อิระชาตฺรสา	ทิศ	บุรพา	ชื่อ	กระทุ้ ๗ แบบ
ติหังโตโรณิ	“	อาคเนย์	“	ฝนแสนห่า
มิสมรโลปุตตพุท	“	ทักษิณ	“	นารายณ์เคลื่อนสมุทร
โสมาณกริธาโร	“	หรีดี	“	นารายณ์ถอดจักร
ภสมสมวิสาเทภ	“	ประจิม	“	นารายณ์ขว้างจักรตรึงไตรภพ
คพทุปนททมวด	“	พายัพ	“	นารายณ์พลิกแผ่นดิน
วาโรโนอมมวา	“	อุดร	“	บทนี้ชื่อตวาดฟ้าป่าพระหิมพานต์
อวิขุณฺตฺสานุตติ	“	อีสาน	“	นารายณ์แปลงรูป

๓) ช่องตารางที่เป็นฐานดวงชาตา และหลัก มีชื่อ ดังต่อไปนี้

ฐานที่ ๑ มีช่องตาราง ๙ ช่อง มีอักษรขอมอยู่กลาง ๓ ตัวคือ อะ จะ อุ

ห คือ พระอาทิตย์ ช่องบนอาทิตย์ มีเลขซ้อนกันอยู่ ๓ แถว คือ ราศี อังศา
ลิปดา ที่พระอาทิตย์เรียกว่า สมุส ได้ช่องอาทิตย์ลงมานั้นมีเลขซ้อนกันอยู่ ๒ แถว คือฤกษ์ และ
นาทีฤกษ์ของพระอาทิตย์

จ คือพระจันทร์ ช่องบนพระจันทร์ หมายความว่าสมุสพระจันทร์ช่องใต้
หมายความว่า ฤกษ์และนาทีฤกษ์ ของพระจันทร์

อ คือ อุจจ ช่องบนอุจจ หมายความว่า สมุสเพียร ช่องใต้ หมายความว่าถึง ดิถี
และนาทีดิถี

ฐานที่ ๒ มี ๕ ช่อง คือช่องที่ ๑๐ ถึง ๑๔ นับเรียงจากซ้ายไปหาขวา มีชื่อ ดังต่อไปนี้.

ช่องที่ ๑๐	เรียกว่า	มัธยมวิ
ช่องที่ ๑๑	เรียกว่า	มัธยมพระอาทิตย์
ช่องที่ ๑๒	เรียกว่า	มัธยมพระจันทร์
ช่องที่ ๑๓	เรียกว่า	มัธยมอุจจ
ช่องที่ ๑๔	เรียกว่า	สมุสลิคน

ฐานที่ ๓ มี ๕ ช่อง คือช่องที่ ๑๕ ถึง ๑๙ นับเรียงจากซ้ายไปหาขวา มีชื่อ ดังนี้.

ช่องที่ ๑๕	เรียกว่า	พระเคราะห์รูป
ช่องที่ ๑๖	เรียกว่า	ผลพระอาทิตย์
ช่องที่ ๑๗	เรียกว่า	สรูปอัปป
ช่องที่ ๑๘	เรียกว่า	ฤกษ์ลิคน
ช่องที่ ๑๙	เรียกว่า	พระเคราะห์สม

			๐ ๑๐ ๑๒	๑ ๑๖ ๑๘	๑ ๕ ๑๖		
	๐ ๘ ๑๘ มัธยมวิ	๐ ๘ ๑๖ มัธยมพระอาทิตย์	๑ ๑๑ ๕ มัธยมพระจันทร์	๒ ๑๕ ๔๕ มัธยม <u>อุจ</u>	๐ ๒๕ ๕ สมมุติศน์		
๕๕ พระเคราะห์รูป	๐ ๒ ๕ ผลอาทิตย์	๕ ๑ ๔ สรุป <u>อุป</u>			๑ ๔๕ ฤกษ์ลัศน์	๕๕ พระเคราะห์สม	

ฐานที่ ๔ มี ๘ ช่อง นับเรียงจากซ้ายไปขวา เริ่มจากพระอังคารถึงพระมฤตยู
ช่องใต้บอกฤกษ์ และนาทีฤกษ์ ช่องที่ ๒ เป็นมัธยมของพระเคราะห์ทั้ง ๘

๔) ช่องยาวใต้พระเคราะห์ทั้ง ๘ นั้น คือ กำลังพระเคราะห์ใหญ่

ฐานที่ ๕ คือฐานล่าง แบ่งเป็น ๓ ช่อง ข้างซ้ายมือ มีช่องเล็ก ๒ ช่อง ตรงกลางมีช่องใหญ่
๒ ช่อง ข้างขวามือมีช่องเล็ก ๒ ช่อง

ช่องตาใหญ่ ซ้ายมือ เป็นจำนวน เกลิงศก คือ จุลศักราช มาสเกณท์ อวมาน หรคุณ
อัตตา กัมมชพล อุจพล ดีถี วาร

ช่องตาใหญ่ ข้างขวามือ คือ จุลศักราชกำเนิด มาสเกณท์กำเนิด อวมานกำเนิด
หรคุณกำเนิด กัมมชพลกำเนิด อุจพลกำเนิด ดีถีกำเนิด วารกำเนิด

ช่องเล็กข้างซ้ายมือ ช่องบน คือ ฤกษ์ บาทฤกษ์ เดือน วัน ของฤกษ์ศักราช

ช่องล่าง คือ ฤกษ์ บาทฤกษ์ เดือน วัน ของฤกษ์ปฏิสนธิ

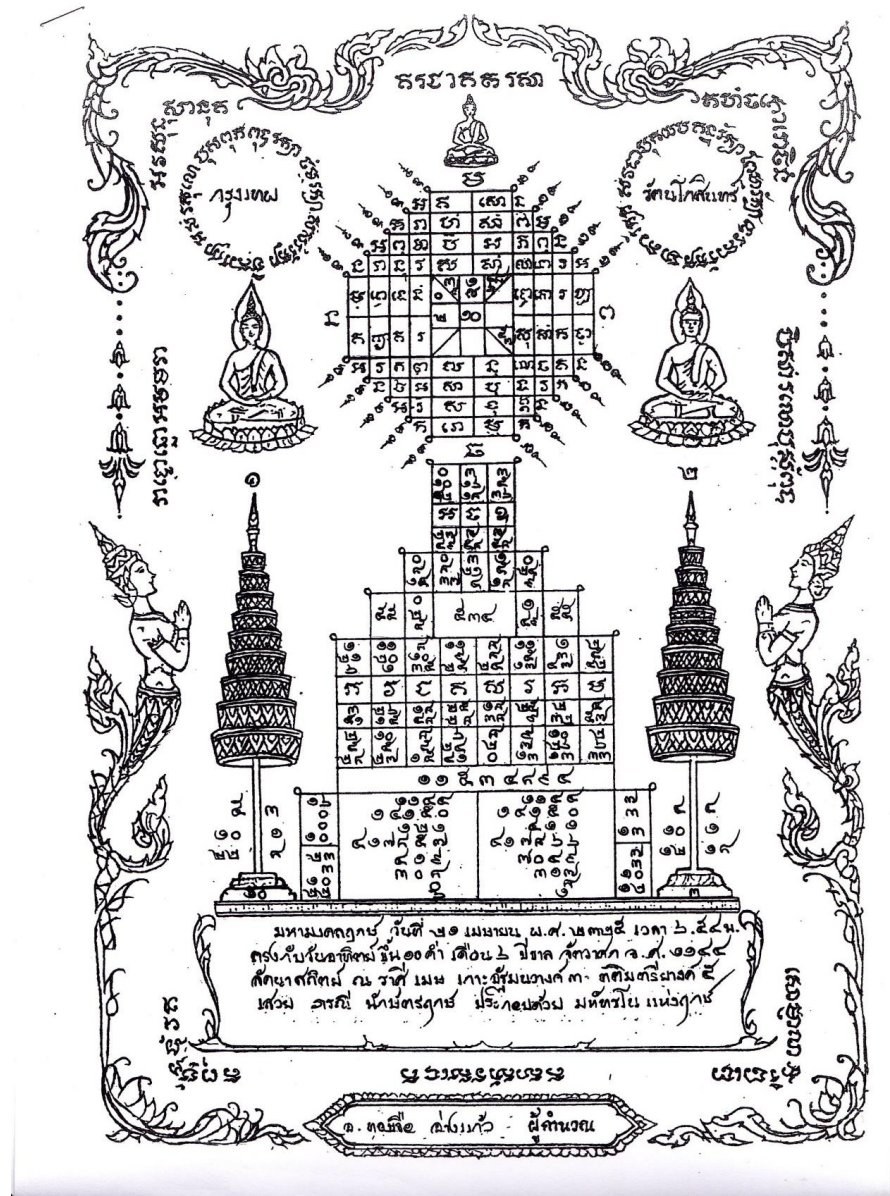
ช่องเล็กข้างขวามือ ช่องบน คือ ฤกษ์ บาทฤกษ์ เศษบาทฤกษ์ของพระจันทร์อันชำระ
แล้ว บางที่เรียกว่า ฤกษ์สมภพ

ช่องล่าง คือ ฤกษ์ บาทฤกษ์ เดือน วัน ของพระจันทร์กาลชำระ รูปหลักอินทภาส-
บาทจันทร์ นิยมทำเป็นรูปฉัตร และไม่กำหนดบังคับว่าจะทำเป็น ฉัตรกี่ชั้นก็ได้ ไม่ทำเป็นฉัตรก็ได้

จำนวนเลขที่บรรจุในช่องต่างๆ แห่งดวงพิชัยสงคราม มีวิธีคำนวณแจ้งอยู่ในคัมภีร์สุริย
ยาตร์และมานต์แล้ว เมื่อคำนวณได้เลขจำนวนเลขใด เทาใดให้นำมาบรรจุในช่องต่างๆ

ข้อมูลที่ทำกรคำนวณแล้ว จะแบ่งออกเป็นสองด้านในช่องใหญ่สุด เริ่มต้น ด้านซ้าย จะ
เป็น ข้อมูลของปีที่ต้องการทราบเรียกว่าอัตตาเกลิงศก ส่วนด้านขวา จะเป็นอัตตากำเนิด

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง การเฉลิมรูปดวงพิชัยสงคราม ของดวงเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่ง
คำนวณโดย อ.ทองเจือ อ่างแก้ว เป็นผู้รจนา “คัมภีร์สุริยาตร์และดวงพิไชยสงคราม”^{๑๑๗} ดังนี้

รูปที่ ๒๓ ดวงพิชัยสงคราม ดวงเมืองกรุงเทพมหานคร^{๑๑๘}

๔.๔ พรรณนาต่อการพยากรณ์จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้งคุุณหัตถ์ และ บรรพชิต

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ (in-depth interview) โดยได้กำหนดให้มีกระบวนการวิธีการวิจัย (methodology) ด้วยการออกแบบโครงสร้างของคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบ โครงสร้าง หรือ การสัมภาษณ์ แบบชี้นำ (guided interview) กล่าวคือเป็นการสัมภาษณ์แบบ ปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการวิจัยที่มีความยืดหยุ่น และเปิดกว้าง หรือมีการนำคำสำคัญ (keywords) เช่น คำว่าพยากรณ์, หมอดู, มาประกอบในการชี้นำคำสัมภาษณ์ คือมีการร่างข้อ คำถามที่มีลักษณะปลายเปิด ที่มีคำสำคัญพร้อมลักษณะของคำถามที่มีความยืดหยุ่น พร้อมทั้งจะ ปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับ ผู้ที่ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ นัก โหราศาสตร์ และบุคคลที่มี ส่วนเกี่ยวข้องเปิดมุมมองทางความคิด ในหลายมิติ ตามข้อความที่ได้ จากการถอดเทปสัมภาษณ์ในประเด็นของหลักกรรม และการพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์ ไทย

พรรณนาต่อการพยากรณ์จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้งคุุณหัตถ์ และบรรพชิตในประเด็น ความคิดเห็น ในหลายลักษณะ ตามเครื่องมือที่ออกแบบ ดังนี้

๔.๔.๑ ในประเด็นของการยึดถือเรื่องการพยากรณ์ และฤกษ์ยาม

สังคมไทยยังมีความเชื่อในเรื่องฤกษ์พานาที่ ที่ดี ในการเริ่มต้นประกอบกิจการที่ สำคัญ เช่น การหาฤกษ์ดี สำหรับการปลูกบ้าน, การออกรถ, การออกรเรือ, การแต่งงาน ฯลฯ เพื่อ ความเป็นสิริมงคลของชีวิต เพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง และความมั่นคง ด้วยเหตุผลดังกล่าว การขอเวลามงคลจากผู้รู้ทางโหราศาสตร์ หรือจากพระภิกษุผู้มีความรู้ทางนี้ จึงเป็นเรื่องที่นิยมปฏิบัติ กันมา ผู้วิจัยได้รับความคิดเห็นจากพระภิกษุชั้นผู้ใหญ่, ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักโหราศาสตร์ดังนี้

“... การพยากรณ์ และการถือฤกษ์ยาม เป็นเรื่องหลงมกมาย เสียเวลาในการปฏิบัติได้ง่าย แต่ก็เหมาะสำหรับคนที่จิตใจไม่มั่นคง ยังขาดฐานรองรับ คำพยากรณ์ หรือ ฤกษ์ยามทำให้เขาเกิด ความมั่นใจ และลงมือทำได้”^{๑๑๙}

... เรื่องนี้พระพุทธรองค์ทรงตรัสเอาไว้แล้วว่า ฤกษ์เป็นประโยชน์ของฤกษ์ ดวงดาวบนท้องฟ้าจะ ทำอะไรได้ อันนี้ในคัมภีร์พระไตรปิฎกก็ได้กล่าวว่าสมัยพุทธกาลมีพระภิกษุสงฆ์ ออกธุดงค์วัตร ตอนที่ออกพรรษาแล้วก็ไปอยู่ตามรุกขมูลใต้ต้นไม้ ก็มีเหล่าโจรคณะหนึ่งต้องการจะมาหาฤกษ์ ขอลั่นมาตุคามแหล่งนั้น พระเหล่านั้นก็ตอบไม่ได้เนื่องจากพระพุทธเจ้าไม่ให้เรียนด้านนี้เหล่า โจรเหล่านั้นก็เริ่มทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ ที่เหลือก็นำความมาราบทูลพระพุทธเจ้าว่า คณะของ

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม กรุงเทพมหานคร, วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

ข้าพระพุทธเจ้าได้ถูกเหล่าโจรเข้าทุบตีทำร้ายเนื่องจากมาขอทุกข์ที่จะเข้าปล้นมาตุคามและบอกว่าหาไม่ได้ ท่านทราบแล้วก็จึงบัญญัติไว้ว่า ต่อไปนี้ภิกษุสงฆ์ที่จะไปเจริญธรรมสวนะ ในป่าอนุญาตให้เรียนรู้ถึงคาวนักขัตฤกษ์ได้เพื่อให้พ้นจากโจรภัยอันตราย อนุญาตให้ศึกษาได้^{๑๒๐}

... พระพุทธศาสนาสอนให้แก้ปัญหาด้วยกรอบอริยสัจ๔ ไม่ให้เชื่อเรื่องโหราศาสตร์ สำหรับข้าพเจ้าแล้วมองว่า โหราศาสตร์ ถ้าใช้ในทางสร้างสรรค์พยากรณ์เข้าหาธรรมะ ชักชวนและอธิบายในทางให้พ้นทุกข์ ก็เป็นเรื่องดี เช่นการพยากรณ์ของโหราจารย์ที่พยากรณ์เจ้าชายสิทธัตถะว่าจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า^{๑๒๑}

... การอาศัยเหตุปัจจัยในปัจจุบันเพื่อทำนายอนาคต ทำนายเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่ตามหลักพระพุทธศาสนาอาศัยเหตุปัจจัยที่เป็นไปตามหลักกรรม คือการกระทำของคนๆ นั้นส่วนหนึ่ง อันนี้เรียกว่าสาเหตุหลัก แล้วก็ดูสภาพแวดล้อมประกอบเป็นเหตุรองก็คือปัจจัย ดูตรงนี้เป็นฐานในการทำนายอนาคตว่าคุณจะเป็นโน้นเป็นนี่ ตอนนี้คุณทำอะไรอยู่ คุณสมบัติภายในของคุณ คุณสมบัติแวดล้อมคุณมีอะไร ถ้ามันมีครบตามนี้มันเป็นไปตามนี้แน่ แต่ถ้าไม่ครบมันไม่เป็นไปตามนี้ไม่มีการบิดเบือนไปจากนี้ เพียงแต่ว่าระยะเวลาของการเกิดอาจเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับว่ามีตัวแทรกซ้อนหรือไม่ อันนี้ของพุทธเถรวาทก็คืออาศัยเหตุปัจจัยที่เป็นการกระทำของตนเองเป็นหลักและก็สภาพแวดล้อม ...^{๑๒๒}

... การพยากรณ์ตรงกับหลักกรรมในพระพุทธศาสนาก็มี แต่ก็ได้ตรงไปทั้งหมด ถ้าถือการกระทำเป็นตัวให้ผลก็เหมือนกัน ถ้าถือดวงดาว ฤกษ์ยาม หรือสิ่งอื่นใดเป็นตัวให้ผล บันดาลให้เป็นก็ต่างกันโดยสิ้นเชิง ...^{๑๒๓}

ผู้วิจัย มีความเห็นว่าในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท พระพุทธองค์ไม่ทรงสนับสนุนให้เชื่อถือในเรื่องของการพยากรณ์ และฤกษ์ยามนั้น แต่ให้ยึดถือในเรื่องกรรม คือ การกระทำอันมีผลให้กับบุคคลตรงตามการกระทำของแต่ละบุคคล เพราะกรรมเป็นกฎธรรมชาติ เป็นเรื่อง que ทุกคนไม่มีทางหลีกเลี่ยงพ้นไปได้ กระทำเช่นไรผลย่อมเป็นเช่นนั้น ส่วนการพยากรณ์ การหาฤกษ์ยามทางโหราศาสตร์

^{๑๒๐} สัมภาษณ์พันเอกสุชาติ ศุภประเสริฐ, อดีตนายกสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ, วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ผ.ศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโหม, ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์พระศรีคัมภีร์ญาณ, รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม กรุงเทพมหานคร, วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗.

นั้นโหราจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนี้อย่างดีพอ เป็นการให้ขวัญ กำลังใจกับผู้ที่มารับการพยากรณ์เพื่อจะได้ประกอบกิจการนั้นๆให้ลุล่วงไป

๔.๔.๒ ในประเด็นที่พระภิกษุบางรูปศึกษา และเป็นพระโหราจารย์

สังคมของวัดกับบ้าน มีความผูกพันกันมาช้านาน ในสมัยโบราณสรรพวิชาทั้งหลายจะอยู่ในวัด โดยพระภิกษุเป็นผู้ส่งสอนกุลบุตรตั้งแต่เริ่มเขียน-อ่านจนกระทั่งได้บวชเรียน บ้าน,วัด,โรงเรียน จึงมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวกันมา ชาวบ้านยึดพระภิกษุเป็นที่พึ่งทั้งด้านความรู้ และความศรัทธา ดังนั้นพระภิกษุบางรูปจึงได้หันมาศึกษาความรู้เพิ่มในด้านต่างๆ เช่น การรักษาโรค, การให้ฤกษ์ยาม เป็นต้น ผู้วิจัยได้ทัศนคติจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

... การเป็นโหราจารย์ของพระสงฆ์ มี ๒ สถานะ คือเป็นฐานรองรับเบื้องต้น เพื่อให้คุณเกิด ความมั่นใจในการกระทำ ทำให้ลงมือทำสิ่งที่ได้ กับเป็นการหาชื่อเสียงลาภยศ หรือ ความเคารพนับถือ ไม่คำนึงถึงเรื่องอื่นนอกจากผลประโยชน์ แบบแรกน่านับถือ ผู้คนไม่ตำหนิ แบบหลังผู้คนก็นับถือ แต่ผู้รู้ตำหนิ และเป็นเหตุเสื่อม^{๑๒๔}

... ข้าพเจ้า มอง ๒ ประเด็น : ๑. ถ้าภิกษุมุ่งในการบรรลุนิพพาน ไม่ควรเสียเวลาเป็นโหราจารย์ ๒. ถ้าภิกษุนั้นประสงค์ในการก่อสร้าง วัด/เจดีย์/วิหาร ก็ควรเรียนไว้ เพื่อดึงศรัทธาบุคคลที่ยังชอบ การทำนุบำรุงรักษา แต่ทั้งนี้ ทั้งนั้น จะต้องตั้งอยู่ในกรอบธรรมะ^{๑๒๕}

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่พระภิกษุศึกษาในเรื่องโหราศาสตร์เพื่อให้มีความรู้ที่ถูกต้อง เป็นที่พึ่งของผู้ที่มาปรึกษา เป็นกุศโลบายให้เข้าใจในความไม่เที่ยงแท้แน่นอนที่เกิดขึ้นในชีวิต ถือโอกาสบอกหนทางที่ถูกคือคำสอนของพระพุทธองค์ เป็นการเกี่ยวกลอนเคราะห์กันในทางที่เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ในการหวังลาภสักการะอย่างเดียว

๔.๔.๓ ในประเด็นของการ สะเดาะเคราะห์ แก้กรรม

ปัญหา หรือ เคราะห์กรรม เรื่องราวร้ายแรง ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในเวลาเดียวกันพร้อมๆ กัน มักส่งผลให้บุคคลเกิดความท้อถอย หดหู่กำลังใจ ถ้าไม่ได้มีการศึกษาในเรื่องของกรรม และการให้ผลของกรรมอย่างชัดเจน ก็มักจะเข้าหาที่พึ่ง หรือวิธียาทุกข์ ผ่อนหนักให้เป็นเบา ด้วยพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีสะเดาะเคราะห์ แก้กรรม ทำบุญต่ออายุ เป็นต้น ในเรื่องนี้ นักปราชญ์ทางพระศาสนา และทางโหราศาสตร์ ได้ให้ข้อคิดไว้ ดังนี้

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช).

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผ.ศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม.

... เป็นเรื่องของความจริงใจ ของความไม่มั่นใจ จิตใจหวั่นวิตกกังวล ทำให้ต้องทำ และยินดีทำ แม้จะไม่เชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็คิดว่าทำดีกว่าไม่ทำ สำหรับคนที่มีจิตใจมั่นคง เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ตามหลักพระพุทธศาสนาจะไม่เชื่อและไม่ทำสิ่งนั้น^{๑๒๖}

... เทคนิค เป็นการชี้แนะ เป็นการสอนให้แก้ไขโดยวิธีใด แต่ว่ากระบวนการ การสะเดาะเคราะห์ใน ยุคหลังพัฒนาออกไปด้วยวิธีการอื่นๆ ที่ผิดแผกออกไปหลากหลายพิสดาร แต่ในหลักวิชา โหราศาสตร์ดวงดาวบนท้องฟ้า ก็ต้องเป็นไปตามวิถีสอนของมัน มนุษย์ยอมทำให้ดาวดวงนั้น เบี่ยงเบนไม่ได้ เพราะฉะนั้นการแก้กรรมของมนุษย์ต้องอาศัยความเพียรอย่างเดียว เพราะฉะนั้น วิธี วิริยานุภาพ มนุษย์จะไม่ยอมแพ้ ต้องใช้ความเพียรพยายามตราบไต่ที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะไม่ยอมแพ้ ก็จะพยายามหาวิธีการแนวทางที่ถูกต้องในสิ่งที่ตั้งถาม จะเป็นการกระทำกรรมดีนั่นเอง กรรมดีเพื่อให้เกิดผลดีในปัจจุบัน และก็ในอนาคต เพราะฉะนั้นการกระทำกรรมดี ด้วยวิธีการที่ดีๆ ก็เป็นวิธีการแก้กรรมอย่างหนึ่ง^{๑๒๗}

ผู้วิจัย มีความเห็นว่า กรรม เป็นเรื่องที่แก้ไม่ได้ เพราะกรรมมีหลักการในการให้ผลตามหน้าที่ ตามกาล และตามความแรงของกรรม จนกว่ากรรมนั้นจะหยุดการให้ผล กรรมที่เลิกให้ผล หมายถึง กรรมที่หมดโอกาสให้ผล เพราะผู้กระทำได้รับผลของกรรมอื่นที่หนักกว่า หรือกรรมที่ให้ผลเสร็จสิ้นแล้ว หรือผู้กระทำได้บรรลุ อรหัตมรรค อรหัตผล นิพพานแล้ว ไม่เกิดอีกต่อไป กรรมที่ทำไว้ ก็หมดโอกาส ให้ผล การแก้กรรมในทางพระศาสนาคือการประกอบกรรมดีให้มากขึ้น ละเลิกกรรมไม่ดีที่เคยทำไว้ เป็นปฏิกิริยา คือการทำการกลับคืน การประกอบบุญกิริยวัตรต่างๆ เป็นไปเพื่อความสบายใจ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะแก้กรรมได้

๔.๔.๔ ในประเด็นความเชื่อว่าวิถีชีวิต หรือ ดวงชะตา เป็นไปตามอำนาจของกฎแห่งกรรม

ความรู้ทางโหราศาสตร์ มีการแบ่งดาวนพเคราะห์ออกเป็น ฝ่ายกุศล และอกุศล อันเป็นการบ่งบอกถึงผลกระทบ ทั้งที่ดี และไม่ดีของบุคคลผู้นั้นได้กระทำมา เช่น ถ้าในดวงกำเนิดมีดาวฝ่ายกุศลมากๆ ก็สามารถพยากรณ์ได้ว่าผู้นั้นมีรูปร่างหน้าตาดี ไม่พิกล พิการ มีสติปัญญาเป็นเลิศ มีทรัพย์สมบัติ หลักฐานดี แต่ถ้ามีดาวฝ่ายอกุศลครอบเบียดเบียนทำลายดวงกำเนิดอยู่วิถีชีวิตของบุคคลนั้นก็จะไม่ราบรื่น เจออุปสรรคข้อขัดข้องมากกว่าบุคคลอื่นทั้งที่ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ท่านผู้รู้ได้ให้ข้อคิดในเรื่องนี้ไว้ว่า

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช).

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ดร.ภิญโญ พงศ์เจริญ.

... ดวงกำเนิดมันก็บอกกรรมเก่ามันก็เป็นปรัชญาความรู้ทางโหราศาสตร์ โหราศาสตร์ก็บอกเวลา เส้นเวลา เป็นเส้นที่ต่อเนื่องกันไปยาว ก็แบ่งเป็น อดีต มาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นเราก็ได้เห็นว่ สิ่งที่เรากระทำมาตั้งแต่อดีต หรือสะสมมา มันก็จะ ส่งผลให้เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะอย่างที่เคยบอกว่าอดีตเป็นรากฐานของปัจจุบัน ห้วงเวลาในอดีต ที่ว่าห้วงเวลาอันล้ำลึก มันเป็นรากฐานของปัจจุบัน และปัจจุบันก็เป็นรากฐานของอนาคต และอนาคตที่ใกล้ๆ ก็เป็นรากฐานของอนาคตที่ไกลออกไป เงื่อนไขของเวลาเชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้นคนที่ดี ทำกรรมดีมาก็ย่อมได้รับผลดี คนที่ทำความชั่วมาก็ได้รับผลชั่ว ทางโหราศาสตร์ก็พูดถึงว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไร ถ้าเปรียบเทียบทางกรรมก็บอกว่า รู้ว่าเมื่อไหร่กรรมจะสนอง กรรมอะไรจะสนองเมื่อไหร่ ก็พิจารณาจากดวงชะตาดวง และก็ดวงดาวที่โคจรไป ทั้งฝ่ายดีและฝ่ายที่ไม่ดี บาปพระเคราะห์ ศุภเคราะห์ เรือนชะตาที่เป็นศุภสถานะ และทุกซ์สถานะ^{๑๒๘}

... แน่นนอนครับเป็นไปตามนั้นจริงๆ เพราะฉะนั้นผมจึงสรุปว่าวิชาโหราศาสตร์แม้กระทั่งว่าแผ่นดวงกลมๆนี่คือแผนที่ สำหรับอ่านกฎแห่งกรรมเท่านั้นเอง เพราะว่าสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของแผนที่เหล่านั้นของตัวเลขเหล่านั้นก็คือกฎแห่งกรรมนะครับผม^{๑๒๙}

ผู้วิจัย มีความเห็นว่า วิถีชีวิต หรือดวงชะตา เป็นไปตามอำนาจกฎแห่งกรรม ที่บุคคลผู้นั้นได้กระทำไว้ ตามพระพุทธรพจน์ที่ว่า “กมฺมสฺสกา มาณว สตฺตา กมฺมทายาทา กมฺมโยนี กมฺมพณฺฐุ กมฺมปฏิสฺรณา กมฺม สตฺเต วิภชตี ยทิตฺ หินฺนปณฺธิตยาตยาตี”^{๑๓๐}

๔.๔.๕ ในประเด็นของความเชื่อเรื่องการพยากรณ์

ความเชื่อในสิ่งที่เหนือธรรมชาติ ในสิ่งที่มองไม่เห็น จะเป็นความรู้สึกที่มีอยู่ลึกๆในแต่ละบุคคล เพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการค้นหาความจริงให้ปรากฏ ดังนั้น การพยากรณ์ซึ่งเป็นการคาดคะเนว่าสิ่งนั้นจะต้องเกิดตามองค์ประกอบของวิชาโหราศาสตร์ จึงได้มีการจดบันทึก และเก็บสถิติ ของเรื่องราวต่างไว้ทั้งที่เกิดขึ้นตรงตามคำพยากรณ์ และที่เบี่ยงเบนไป ดังข้อคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

^{๑๒๘} อ้างแล้ว.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผศ.ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ.

^{๑๓๐} ม.อ. (บาลี) ๑๔/๕๙๖/๓๘๕.

... เรื่องพยากรณ์ มิใช่เรื่องเสียหาย มีทั้งข้อดี ข้อด้อย แต่มิได้เป็นสัจธรรม เป็นแต่ข้อที่ทำให้จิตใจมั่นคงและตัดสินใจได้ระดับหนึ่งและการพยากรณ์มิได้จะต้องเป็นจริงทั้งหมด เพราะฉะนั้นจึงได้ไม่เชื่อถือพยากรณ์ว่าเป็นสัจธรรม แต่ก็ได้ปฏิเสธว่าไม่จริง^{๑๓๑}

... ข้าพเจ้า ใช้หลักกาลามสูตร ในการเชื่อ หรือ ไม่เชื่อ ถ้าคำพยากรณ์นั้นออกจากปากของบุคคลที่มีญาณ มีสมาธิ มักจะเป็นจริงเสมอ ข้าพเจ้าเคยถูกหัก จากหลวงพ่อ ภัททันตอาสภมหาเถระ แห่งวิเวกอาศรม จังหวัดชลบุรีเมื่อปี ๒๕๒๗ว่า แม่ชีกฤษณา ถ้าบวชต่อไปจะจะได้เป็นอาจารย์ที่มีชื่อเสียง แต่ถ้าลาสิกขา จะได้เป็นเศรษฐินี....คำที่หลวงพ่อภัททันตอาสภมหาเถร ทำนายไว้ เป็นจริงในปี ๒๕๕๑ เมื่อข้าพเจ้าเป็นอาจารย์ที่ มจร.^{๑๓๒}

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความเชื่อในเรื่องของการพยากรณ์ เป็นการยอมรับในระดับหนึ่งตามเหตุและผลที่ปรากฏในเรื่องนั้นๆ ผู้ที่มารับการพยากรณ์ต้องมีวิจารณญาณที่ดีว่าควรเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด เพราะการพยากรณ์ คือการคาดการณ์ว่าเหตุการณ์ต่างๆ จะมีโอกาสเป็นไปได้

๔.๔.๖ ในประเด็นของความเหมือน และ แตกต่างกันระหว่างหลักกรรมใน

พระพุทธศาสนา และการพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์ไทย

จากการศึกษาผู้วิจัย มีความเห็นว่าในทางพระพุทธศาสนานั้นกรรม คือ การกระทำที่ เกิดจากเจตนา ของผู้กระทำ ย่อมให้ผลตรงต่อผู้กระทำเสมอ เริ่มให้ผลตั้งแต่เริ่มกระทำที่เรียกว่าให้ผล ชั่วใน คือให้ผลในทางด้านจิตใจของผู้กระทำ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ ถ้าทำกรรมดี จิต ก็เป็น กุศล สบายใจ ถ้าทำกรรมชั่วจิตใจก็เป็นทุกข์ ส่วนการให้ผลชั้นนอก คือ ให้ผลในโลกธรรม ๘ ได้แก่ ลาภ ยศ สุข สรรเสริญ และ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ ทุกข์ นินทา การให้ผลของกรรม ในขั้นนี้ ยังไม่ให้ผลในทันที ขึ้นอยู่กับว่า การกระทำนั้น ถูกที่ ถูกเวลา ถูกบุคคล หรือไม่ การ กระทำนั้น ต่อเนื่องหรือไม่เงื่อนไขทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการให้ผลของข้อนี้ เช่น คนทำดี กลับ ตกต่ำ แต่คนชั่ว ทำชั่ว กลับได้ดี ที่เป็นดังที่กล่าวมา เพราะการกระทำที่ไม่ถูก เวลา สถานที่ บุคคล ไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลของกรรมแสดงออกมาในทางกลับกัน แต่ ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นเช่นนั้นตลอดไป เมื่อถึงเวลา เหมาะสมด้วยโอกาส และสถานที่ สำหรับ บุคคลนั้นๆ กรรมย่อมดำเนินไปตามกฎแห่งกรรมเสมอ ทางพระพุทธศาสนาได้แสดงถึงองค์ประกอบ ๔ ประการคือ กาล คติ อุปติ และ ปโยคะในการพิจารณาถึงการให้ผลของกรรม

ส่วนในทางการพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์ไทยนั้น อาศัยดวงดาวเป็นตัวบอก เหตุ ตามประเภทของดาวพระเคราะห์ฝ่ายกุศลที่เรียกว่า ศุภเคราะห์ และฝ่ายอกุศล ที่เรียกว่าบาป พระเคราะห์ ดังนั้นในดวงชาตาของบุคคล จึงเปรียบเสมือนแผนที่ชีวิตที่สืบเนื่องมาจากกระทำ อันมี

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช).

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผ.ศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม.

เหตุปัจจัยเช่นเดียวกัน ผู้ที่เคยประกอบกุศลหรือกรรมดีมามาก ดวงดาวที่ปรากฏในแผนที่ชีวิต หรือ พื้นดวงกำเนิดก็จะประกอบด้วยดาวพระเคราะห์ที่เป็นกุศล ที่เรียกว่าศุภเคราะห์ อยู่ในตำแหน่งที่ให้ คุณเป็นส่วนใหญ่ การดำเนินชีวิตก็มีโอกาสดีกว่าผู้ที่มีพื้นฐานดวงชาตาที่ประกอบด้วยบาปพระ เคราะห์ มักจะประสบกับความยากลำบาก อุปสรรคต่างๆ กว่าจะประสบความสำเร็จ คนจึงมีวิถีชีวิตที่ ต่างกัน ถึงแม้จะมีวัน เดือน ปีเกิดเหมือนกัน นั่นก็คือเหตุ แห่งการกระทำ หรือ กรรม นั้นแตกต่างกัน ข้อคิดที่สนับสนุนมีดังนี้

... มันไม่เหมือนกันโดยตรง แต่ว่าก็มีอ้อมๆ ได้บ้าง เช่น กรรมคนนี้เขาทำอย่างนี้ ประพฤติมา อย่างนี้ กระทำมาอย่างนี้ แต่บังเอิญใครไม่รู้มาพยากรณ์เขา ว่าคนนี้ที่ทำอย่างนี้ไม่ช้าจะได้ผล อย่างนั้น มันก็แค่คล้ายๆ แต่ไม่ตรง จะบอกว่าทำได้ดี พยากรณ์ไม่ได้ถึงขนาดนั้น พยากรณ์ เป็นเพียงแค่ คาดว่าจะเป็น คาดหวัง คาดหวังกับกระทำแล้วรับผลไม่ตรงกันเท่าไร แต่ถามว่า จะตัดขาดกันเลยไม่มีเยื่อใยกันเลยก็จะหาว่าเกินไป เอาเป็นว่าบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น ให้มันมีเยื่อ ใยต่อกันบ้างเล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้เอามากเอามากอะไรเพราะว่าเอามาไม่ได้ เพราะหลักธรรมของ พระพุทธศาสนาชัดเจน โหราศาสตร์มีผิดมีพลาดได้บ้าง เป็นศาสตร์ที่รวมสถิติไว้ ถูกมากกว่าผิด อะไรก็ว่ากันไป เพราะว่าถ้าเราไปเชื่อโหราศาสตร์แล้วไม่ได้รับส่วนดีของกรรมที่เรากระทำถูกละ จะไปโทษโหราศาสตร์การพยากรณ์ ว่าที่เราเป็นเพราะเขาพยากรณ์ ท่านประยูร ท่านได้เป็น นายกรัฐมนตรีท่านได้เป็นเพราะโหราภาคเหนือของ นปช.ให้คำพยากรณ์ ถ้าพยากรณ์แล้วท่านไม่มี ความสามารถติดตัวมาเลย สามารถที่จะเรียนเก่งคิดไว ไม่มีติดตัวมาเลย แล้วจะเป็นได้อย่างไร ถ้า เป็นได้ก็เป็นแบบไม่ได้เป็นที่นิยม ขึ้นชมหรือก ไม่มีใครหนุนได้นานหรือก กองทัพก็ไม่หนุน ประชาชนก็ไม่หนุนก็ต้องคิดล้มล้างกัน สมัยจอมพล สฤษดิ์ จอมพลป. เพราะฉะนั้น ถ้าจะบอก ว่าเพราะอะไร...ก็เพราะความดีติดตัวมา ถ้าทำมาแล้วมีผลงาน เรียนหนังสือก็เก่งทำอะไรก็ไว มี การวางแผน พูดจาก็คล่อง เออ..อย่างนี้ไม่ต้องพยากรณ์หรือการกระทำของเขาพฤติกรรมของเขา ข้อปฏิบัติที่เขาปฏิบัติมามันส่งผลให้ได้เป็นเช่นนี้เพราะเหตุนี้ไม่ใช่เพราะเหตุพยากรณ์อย่าง เดียว การพยากรณ์ก็อาจจะมองดูที่ทำทางคนแบบนี้ น่าจะได้เป็นอย่างนี้ก็เลยพยากรณ์ไปตาม หลักโหราศาสตร์แต่ไม่ได้เป็นร้อยเปอร์เซ็นต์.....^{๑๓๓}

... เป็นวิชาคนละวิชา การให้ผลของกรรม หลักกรรมในพระพุทธศาสนาพูดถึงเจตนาและการ กระทำของเราเอง และผลที่ได้รับจากการกระทำของเรา และทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในการทำดี ทำชั่ว และกีดเว้นจากการทำชั่ว ทำดีให้มากขึ้น ส่วนหลักการพยากรณ์ตามวิชาโหราศาสตร์ ใช้ การวิเคราะห์ตีความจากการโคจรของดวงดาวและรังสีที่ไปสัมพันธ์กัน ราศีที่ไปสัมพันธ์กัน ซึ่ง อาจจะมีถูกบ้างผิดบ้างตามลักษณะของการตีความความแม่นยำของนักโหราศาสตร์ และข้อ

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระธรรมนิเทศ (พยอม กุลยาโณ), เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ประธานมูลนิธิวัดสวนแก้ว วัดสวนแก้ว จ.นนทบุรี, วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

สำคัญที่สุดอย่างที่ผมเรียนให้ทราบแต่แรกแล้วว่า วิชาโหราศาสตร์เป็นวิชาแผนที่ อ่านกฎแห่งกรรม เพราะฉะนั้นก็ต่างกันอยู่แล้วโดยเนื้อหาที่เป็นวิชากรรมจริงๆ กับตัวแผนที่ที่ไปอ่านในที่สุดมันก็ต่างกันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า วิชาโหราศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการอ่านกฎแห่งกรรมได้พอสมควร ...^{๑๓๔}

... ไม่เหมือนกัน เพราะกรรมคือการกระทำที่ดี และไม่ดีของเราเอง ถ้าทำกรรมดีก็มีความสุข ถ้าตรงข้าม ก็จะมีทุกข์ ส่วนศาสตร์การพยากรณ์ เป็นการทำนาย ตาม กรอบรูปร่าง ลักษณะ ลายมือ วัน เดือน ปี เกิด ซึ่งตรงบ้างไม่ตรงบ้าง ไม่แน่นอน ส่วนกรรม ให้ผลแน่นอน^{๑๓๕}

จากข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยมีความเห็นตามประเด็นนี้ว่าในหลักกรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท และหลักการพยากรณ์ของวิชาโหราศาสตร์ไทยมีข้อที่พอจะจัดได้ว่าเหมือนกันคือ เหตุ และปัจจัยของการกระทำของบุคคลนั้นๆ เป็นองค์ประกอบที่เหมือนกันคือ เหตุ และปัจจัยของการกระทำดีและ ไม่ดีย่อมส่งผลให้ผู้กระทำได้รับเสมอ ตามเวลา ตามหน้าที่ และตามความแรง ตามที่ได้อธิบายในเรื่องการให้ผลของกรรมมาแล้วในบทที่ ๒ ส่วนการพยากรณ์ในทางโหราศาสตร์นั้น อาศัยเหตุ และปัจจัยในการพยากรณ์ มาจาก การอ่านความหมายจากการแทนค่าของดาวพระเคราะห์ที่สถิตอยู่ในดวงกำเนิดของบุคคล และการเคลื่อนที่ของดาวพระเคราะห์ในระบบสุริยจักรวาล เป็นดวงจร อ่านผสมเป็นการคาดการณ์ ของสิ่งที่มีโอกาส หรือมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตามหลักการของโหราศาสตร์ที่ว่าด้วยมุมสัมพันธ์ของดวงกำเนิด และดวงจร จะทำให้ทราบได้ถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว หรือ มีแนวโน้มที่จะเกิดเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันได้

๔.๔.๗ ในประเด็นของการนำคำพยากรณ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพยากรณ์ ขึ้นอยู่กับผู้ที่มารับการพยากรณ์จะต้องมีวิจารณญาณที่ดี ในการรับฟัง และนำคำพยากรณ์นั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จึงจะถือได้ว่าเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ใช่ขาดสติ หลงงมงาย ไม่พิจารณาในเหตุ และผลของเหตุการณ์นั้นๆ ดังที่ท่านนักปราชญ์ได้ให้ข้อคิดไว้ ดังนี้

... สำหรับคนที่ยังไม่มั่นใจ ยังลังเลสงสัย ไม่เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ถ้าได้นำคำพยากรณ์มาใช้ในการดำเนินชีวิต ย่อมเป็นเรื่องดี ทำให้ชีวิตดำเนินไปได้อย่างสุขสบาย ยิ่งคำพยากรณ์ระบุให้ทำบุญกุศล สร้างความดี หรือช่วยเหลือผู้อื่น ก็ยิ่งเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นในพระพุทธศาสนาจึงมิได้ระบุว่าโหราศาสตร์ไม่ดี เป็นแต่มีให้คิดใจหลงใหลจนลืมนึก^{๑๓๖}

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผศ.ร.ท.ดร. บรรจบ บรรณรุจิ.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.แม่ชี กฤษณา รักษาโฉม.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช).

... อันนี้ใช้สติแล้วจะเป็นตัวนำไปสู่เรื่องความประมาท ความไม่ประมาท อย่างนั้นแหละนะ ฟรุ้งนี้เวลาฟรุ้งนี้นะมันมีจริงก็จริง แต่เราก็ไม่แน่ว่าจะมีชีวิตได้ถึงฟรุ้งนี้ อันนี้ที่เขาพยากรณ์ว่าจะเกิดปีหน้า บางทีเราตายวันนี้ก็ไม่เกี่ยวข้องหรอก ไม่เกี่ยวไม่มีผลกับเราเลย เพราะฉะนั้นก็ทำให้เราได้เตรียมตัวไม่ให้เกิดความประมาทในการดำเนินชีวิต ส่วนการพยากรณ์ คือคำพยากรณ์มาเป็นองค์ประกอบในการวางแผนก็อย่างที่บอกมา เพื่อให้เกิดความพร้อมไม่ประมาทมันจะเกิดขึ้นจริง หรือไม่จริงก็ได้ไม่ได้เสียหายอะไร...^{๑๓๗}

...การจะเอามาประยุกต์ใช้ให้ดำเนินชีวิตเกิดคุณเกิดประโยชน์จริงๆ แล้วไม่มีอะไรเท่ากับความเพียรที่จะอยู่กับความดีกระทำแต่ส่วนที่ดี ถ้าไปเชื่อคำพยากรณ์แล้วไม่มีความเพียรที่จะทำอะไรต่อเลย เอาความเพียรมาทับชีวิตไว้ เขาจะว่ายังงี้ก็ตาม แต่ทำความเพียร ความดีไม่หยุด เพียรที่จะแก้จนให้ตัวเองอย่างยิ่ง เพียรที่จะแก้ใจให้ตัวเองอย่างยิ่ง ใช้หูใช้ตาให้เกิดประโยชน์ทางปัญญาตลอด เพียรที่จะอยู่อย่างไม่เป็นทุกข์ ต้องบอกว่ากุเกิดมาต้องไม่เป็นทุกข์โวย อย่างนี้สิประยุกต์ใช้ชีวิต อย่างนี้เกิดประโยชน์ร้อยเปอร์เซ็นต์ถ้าเอามาประยุกต์ดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์ ต้องหนึ่งมีความเพียรแก้จน...^{๑๓๘}

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประโยชน์สูงสุดที่เกิดจากการพยากรณ์นั้นนอกจากจะอยู่ที่ตัวบุคคลผู้มารับคำพยากรณ์แล้ว หมอดู หรือโหราจารย์ คือผู้ให้คำพยากรณ์ จะต้องมีความรู้อย่างถูกต้องในศาสตร์แขนงนี้ มีคำแนะนำที่ดีสมเหตุ สมผล มีจิตวิทยาที่ดี สามารถทำให้ผู้ที่มารับการพยากรณ์มีความรู้สึกดี มีที่ปรึกษา คลายความวิตกกังวล และมีมุมมองในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ให้ลุล่วงไปได้อย่างมีสติ ถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต

๔.๕ สรุป

ความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างพยากรณ์ตามหลักการของโหราศาสตร์ กับกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น ในทางพระพุทธศาสนาแสดงให้เห็นถึงการให้ผลของกรรมตามกาล ตามเวลา และตามหน้าที่ ในประเด็นต่างๆ อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่การพยากรณ์ทางโหราศาสตร์ โหราจารย์ได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเรื่องของเวลา เข้ากับกฎแห่งกรรมในฐานะกฎธรรมชาติ หรือหลักนิยาม ๕ และใช้การวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของดาวพระเคราะห์เป็นหลัก ตามเวลาที่มีกำหนดไว้แล้วเช่นกัน

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระศรีศรัศมภ์ญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ), รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ สัมภาษณ์พระราชธรรมนิเทศ (พยอมกุลยาโณ), เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ประธานมูลนิธิวัดสวนแก้ว, วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

จากการสัมภาษณ์พระภิกษุชั้นผู้ใหญ่, ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักพยากรณ์ แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ ของกฎแห่งกรรม กับการพยากรณ์ด้วยหลักวิชาโหราศาสตร์ในประเด็นต่างๆ นั้น มีความสอดคล้องกันบางประการในเรื่องของการประกอบกุศล และอกุศล ที่มีผลต่อผู้กระทำเสมอ สามารถมองเห็น และพยากรณ์ได้จากคุณภาพของดาวพระเคราะห์ที่ปรากฏในพื้นดวงชะตากำเนิด ดังเช่น ตัวอย่างดวงประสูติของพระพุทธองค์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าทรงคำนวณตามหลักวิชาโหราศาสตร์ไทยแสดงให้เห็นถึงดาวนพเคราะห์ที่ปรากฏมีคุณภาพ สอดคล้องกับการที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ ครบถ้วนบริบูรณ์ จึงได้มหาบุริสลักษณะทั้ง ๓๒ ประการ หรือ ในดวงชะตาของท่านราชบัณฑิต ศาตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ ดวงดาวที่แทนความเป็นราชบัณฑิต เป็นครูอย่างแท้จริง คือดาวพฤหัสบดี ที่มีคุณภาพในดวงกำเนิด การพยากรณ์ และคำพยากรณ์จากนักโหราศาสตร์นั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณา ให้เกิดประโยชน์ ไม่ประมาท ไม่หลงงมงาย รู้จักปรับเปลี่ยนข้อบกพร่อง มาเป็นข้อดี ด้วยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประกอบในการนำพาชีวิตไปในทางที่ถูก เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และสังคมรอบข้าง อันเป็นประโยชน์สูงสุดของหลักการทั้งสองประการนี้